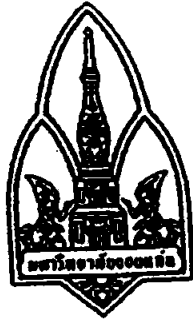

๑1

ได้รับอนุมัติเห็นชอบการ

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก: กรณีศึกษาวังภูไทร ฟาร์มสเตย์
ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

Alternative Tourism Marketing Development : A Case Study of Wang Pu Pai
Farm-Stay, Wang Nam Kheaw District, Nakhon Ratchasima Province

ผศ.ดร. อารีย์ นัยพิณิจ

ผศ.ดร. จุริชญา มณีมนตรี

1592699
17772604

ทุนสนับสนุนงานวิจัยภายใต้งบประมาณจัดสรรจากศูนย์วิจัยการท่องเที่ยวเอเชียแปซิฟิก
ประจำปีงบประมาณ 2553

**การพัฒนาศาตราการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์ กรณีศึกษาวังภูไทร
ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาการพัฒนาศาตราการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์ กรณีศึกษาวังภูไทร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยมี วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่คาดหวังต่อการพัฒนาศาตราการท่องเที่ยวทางเลือก: กรณีศึกษาวังภูไทร ฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา และ
3. เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเตย์ตามโครงการพระราชดำริ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประชากร คือ ประชากรในตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา สำหรับกลุ่มตัวอย่าง เลือกแบบเจาะจง จำนวน 210 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้รู้ และผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน กลุ่มท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์และกลุ่มบุคคลทั่วไป 200 คน ซึ่งกลุ่มท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์และกลุ่มบุคคลทั่วไป ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ การคำนวณค่าสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด ส่วนข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิดได้สรุปเป็นความเรียง ส่วนกลุ่มผู้รู้ และผู้นำชุมชนนั้นใช้แบบสัมภาษณ์แล้วนำผลมาวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า

ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่คาดหวังต่อการพัฒนาศาตราการท่องเที่ยวทางเลือก : กรณีศึกษาวังภูไทร ฟาร์มสเตย์ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ข้อมูลพื้นฐานพบว่า ส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวเป็นเพศหญิง อายุประมาณ 31-40 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี สถานภาพสมรส ประกอบอาชีพรับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ มีรายได้มากกว่า 12,000 บาทต่อเดือน การพัฒนาศาตราการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์สามารถวิเคราะห์เป็น 6 องค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านสถานที่ท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ จากการศึกษาพบว่า สถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์มีความเหมาะสม ฟาร์มสเตย์มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น ในด้านการเกษตรตามโครงการพระราชดำริ

2. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ จากการศึกษาพบว่า ฟาร์มสเตย์ให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ คิน น้ำ และป่าไม้

3. องค์ประกอบด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการปรุงอาหารจากผักที่ปลูกเองในโครงการ มีความสะอาด และปลอดภัย

4. องค์ประกอบด้านความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น จากการศึกษาพบว่า บุคลากรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม มีอริยาศยไมตรีมีน้ำใจที่ดีค่อนักท่องเที่ยว

5. องค์ประกอบด้านจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่า ทางกลุ่มมีการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตแบบธรรมชาติ และถ่ายภาพวิถีการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์

6. องค์ประกอบด้านการบริการของภาครัฐ จากการศึกษาพบว่า มีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสมุนไพรไทย และส่งเสริมการเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยวของชุมชน

รูปแบบการจัดการฟาร์มสเตย์ของวังกุไทร ทำการปลูกพืชผักอินทรีย์กันทั้งหมดในบริเวณสวน เน้นพืชผักผลไม้มาบริหารจัดการในฟาร์มสเตย์ทั้งหมด และมีฐานพึ่งพาตนเองเป็นแนวทางการจัดการและนโยบายการท่องเที่ยวของวังกุไทรฟาร์มสเตย์ คือ มีฐานอยู่ทั้งหมด 4 ฐาน ดังต่อไปนี้ ฐานอาหารแปรรูปเพื่อสุขภาพ เน้นอาหารมังสวิรัต(Vegetarian) ฐานแปรรูปสมุนไพร ฐานพลังงานสะอาด และฐานบ้านดิน

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเตย์ตามโครงการพระราชดำริ ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการพัฒนาด้านการตลาดของท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเตย์ตามโครงการพระราชดำริ เป็นรายด้านดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 การจัดการผลิตภัณฑ์ กลุ่มมีความสามารถในการผลิต ผลิตภัณฑ์ขึ้นเอง เพื่อจัดจำหน่ายเป็นสินค้าของที่ระลึก ความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตมาจากต้นไม้

ด้านที่ 2 การจัดการราคา เกณฑ์ในการตั้งราคาของวังกุไทรฟาร์มสเตย์ คือ จะมีการคำนวณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วนำมาคิดรวมค่าแรง และ ต้นทุนการผลิต แต่จะไม่ตั้งเกินราคาตลาด

ด้านที่ 3 การจัดการช่องทางการจัดจำหน่าย จัดจำหน่ายผ่านทางเว็บไซต์จัดจำหน่ายที่ศูนย์การเรียนรู้ตามโครงการพระราชดำริวังกุไทร และออกงานที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

ด้านที่ 4 การจัดการส่งเสริมทางการตลาด มีการประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ และบอกต่อ

ด้านที่ 5 การจัดการสภาพทางกายภาพ มีการค้นข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต

ด้านที่ 6 การจัดการบุคลากร จัดอยู่ในรูปของคณะกรรมการตามโครงสร้างของกลุ่ม

ด้านที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่าย จะเน้นการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวจากกลุ่มต่าง ๆ ภายในพื้นที่

การจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้นเป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ควรจะเน้นรูปแบบการทำฟาร์มในเชิงการเรียนรู้ เชิญชวนให้นักท่องเที่ยวหันมาบริโภคผักเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น เป็นการดึงลูกค้าเฉพาะกลุ่มรักสุขภาพ และเพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

Alternative Tourism Marketing Development : A Case Study of Wang Pu Pai Farm-Stay, Wang Nam Kheaw District, Nakhon Ratchasima Province

This is a quantitative and qualitative research endeavor to examine Alternative Tourism Marketing Development : A Case Study of Wang Pu Pai Farm-Stay, Wang Nam Kheaw District, Nakhon Ratchasima Province. The purposes of this study are: (1) to investigate the needs of tourists who are expected to utilize alternative tourism; (2) to examine farm-stay tourism; and (3) to identify supportive measures for alternative tourism, particularly farm-stay tourism, through the model of the Royal Development Projects. The sample population included residents of The Wang Nam Kheaw subdistrict, Wang Nam Kheaw district, Nakhon Ratchasima province. There were 210 participants in total, comprised of 10 experts and community leaders and 200 farm-stay tourists and local residents. The study employed questionnaires that were distributed to the participants, and their responses were analyzed with the Statistical Package for Social Sciences (SPSS). The statistical formulas calculated frequency distribution, percentages, means (\bar{x}), and highest and lowest standard deviations to analyze the data. The data of open-ended questions were reviewed in descriptive answers. Experts and community leaders were interviewed to obtain more descriptive responses. The study identified the needs of tourists who expected to be impacted by alternative tourism marketing development in these regions. The basic data found that most tourists are female age 31-40 years. They have usually earned bachelor's degree, are single, and are employed as civil servants or public enterprise officers, and their monthly income is approximately 12,000 baht. The marketing development of farm-stay tourism can be analyzed via the six following factors; factors related to the comparison of farm-stay tourist attraction; factors revealed indoor nature areas; factors related to the management of tourist business; factors related to people's corporation in the areas; factors related to the public perception of conserving the environment; and factors related to government service. At Wang Pu Pai Farm-Stay, tourists grow vegetable in garden; vegetation and fruits are managed at the farm by independent management for tourism. Its policy is grounded on the following: processing healthy product, emphasizing vegetarian food; herb processing; cleaning energy power; and housing soil. The opportunity to promote alternative tourism and farm-stays will be presented by the researcher to the Royal Development Projects. The researcher will focus on: product management, price setting, product distribution online, marketing and promotions support, physical management, personnel management, and networking. The tourism industry's management of farm-stays requires a new model that emphasizes

knowledge of farm, encourages tourist to consume more vegetables for their health, and is an interesting new field for health-care professionals and for all individuals under the principles of a sufficiency economy.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหาการวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้..	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง.....	7
2.2 แนวคิดการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน.....	9
2.3 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....	17
2.4 ทฤษฎีใหม่.....	19
2.5 ทฤษฎีการพัฒนาตนเองของชุมชน.....	20
2.6 โครงการพระราชดำริ.....	21
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
3.1 ประชากร.....	38
3.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	38
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
3.4 วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	39
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	43
4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล.....	43
4.2 ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก.....	47
4.3 แนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเตย์ตามโครงการพระราชดำริ.....	61
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	74
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	74
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	78
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	88
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	89
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์.....	100
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....	110
ภาคผนวก ง รูปภาพประกอบ.....	112

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	สรุปผลการตรวจข้อเท็จจริง.....	25
ตารางที่ 4.1	ปัจจัยส่วนบุคคล.....	43
ตารางที่ 4.2	ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์ กรณีศึกษา วังภูไพร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา.....	47

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด.....	6
ภาพที่ 2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	8
ภาพที่ 3 การพัฒนาตนเองไปสู่การพึ่งตนเองได้.....	9
ภาพที่ 4 รูปแบบการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน.....	12
ภาพที่ 5 ความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ TERMS.....	21
ภาพที่ 6 ห้องครัวอาหารเพื่อสุขภาพที่วังภูไพร.....	68
ภาพที่ 7 ทอดมันข้าวโพด ที่ผู้ปกครองเด็กๆช่วยกันทำ.....	69
ภาพที่ 8 เด็กๆกำลังประชุมกันว่าจะทำสมุนไพรชนิดไหน.....	69
ภาพที่ 9 ตัวอย่างที่เด็กๆเข้ามาทำใน วังภูไพร.....	70
ภาพที่ 10 ผลิตภัณฑ์สมุนไพร.....	70
ภาพที่ 11 ธนาคารขยะ.....	71
ภาพที่ 12 เตาเผาถ่านที่ได้น้ำส้มควันไม้.....	71
ภาพที่ 13 เด็กๆมาเข้าร่วมกิจกรรมการปลูกผักไร้สารพิษ.....	72
ภาพที่ 14 เด็กๆ มาเข้าร่วมกิจกรรมการปลูกข้าวแบบโยน.....	72
ภาพที่ 15 เรือนรับรอง ทำกิจกรรม เกี่ยวกับ การแปรรูปงาน สมุนไพร.....	113
ภาพที่ 16 บ้านดิน ที่ทำจากดินเหนียว มีมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มาทำวิจัยร่วม.....	113
ภาพที่ 17 ฐานการเรียนรู้ในหมวดของฐานพลังงานสะอาด ฐานการทำกระดาษรีไซเคิล.....	114
ภาพที่ 18 ค่ายเยาวชนสร้างชาติ เป็นโครงการของวังภูไพรฟาร์มสเตย์.....	114
ภาพที่ 19 อาจารย์ภูติน กำลังอธิบาย ที่กิจกรรมการทำน้ำหมักชีวภาพ.....	115
ภาพที่ 20 ฐานการเรียนรู้ปุ๋ยชีวภาพ เอวัสตุจากใน ฟาร์ม มาเป็นส่วนประกอบ.....	115
ภาพที่ 21 เตาน้ำส้มควันไม้ ใช้สำหรับไล่แมลง และได้ถ่านมาใช้ อยู่ในฐานพลังงานสะอาด...	116
ภาพที่ 22 ถังใส่ดินกล้าที่จะทำกิจกรรมการปลูกข้าวแบบโยนกล้า เป็นกิจกรรมในฐานกิจกรรมไร้สารพิษ.....	116
ภาพที่ 23 ป้าย วังภูไพร ฟาร์มสเตย์ ทางเข้า.....	117
ภาพที่ 24 เด็กๆ ในเข้ามาพักในวังภูไพรฟาร์มสเตย์ กำลังดูวิธีการสีข้าวแบบพึ่งพาตัวเอง.....	117

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 25 ป้ายแปลงหักไร่สารพิษ ของ นายราญ.....	118
ภาพที่ 26 สหกรณ์ของ นายอำนาจ โครงการกสิกรรมไร่สารพิษอันเนื่องมาจากพระราชดำริ...	118
ภาพที่ 27 แกนนำวิงวูไพรฟาร์มสเตย์.....	119
ภาพที่ 28 สัมภาษณ์คุณจตุพร.....	119
ภาพที่ 29 สัมภาษณ์ปราชญ์ราญ.....	120
ภาพที่ 30 สัมภาษณ์คุณวีระ.....	120
ภาพที่ 31 สัมภาษณ์คุณสิบพงษ์.....	121
ภาพที่ 32 สัมภาษณ์ปราชญ์สุวัตร.....	121
ภาพที่ 33 การประชุมกลุ่มย่อยผู้นำชุมชน.....	122
ภาพที่ 34 การจัดประชุมย่อยกลุ่มนักท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์.....	122
ภาพที่ 35 การจัดประชุมย่อยสมาชิกกลุ่มวิงวูไพร.....	123
ภาพที่ 36 การจัดประชุมเวทีชาวบ้านในเขตอำเภอวังน้ำเขียว.....	123

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

โลกในยุคปัจจุบันจัดเป็นโลกแห่งการไร้พรมแดน นอกจากต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ยังต้องคำนึงถึงในเรื่องของสิ่งแวดล้อมโดยใช้หลักการของแผนแม่บทโลก (Agenda 21) เป็นกรอบของการบริหารจัดการ ซึ่งจะถือว่าเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และในฐานะที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกขององค์กรด้านการท่องเที่ยวแห่งภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (The Pacific Asia Travel Association : PATA) ซึ่งมีภารกิจสำคัญร่วมกับประเทศสมาชิก คือ การเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในประเทศสมาชิกให้มีคุณค่าและมีคุณภาพ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวในบรรดาสมาชิกทั้งหมด (PATA) ที่มีกว่า 100 ประเทศ ได้ลงนามในข้อตกลงเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (APEC/PATA Code of Sustainable Tourism) เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนและควบคุมการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของประเทศสมาชิกจึงได้มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนขึ้นร่วมกัน โดยหนึ่งในการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนี้คือการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่จัดเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกรูปแบบใหม่ที่มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ชีวิตสัมผัสกับวัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ได้รับประสบการณ์ชีวิตที่แปลกใหม่โดยการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนท้องถิ่น (กลุ่มการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน, 2553)

ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวและองค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ (Non Government Organization หรือ NGO) ได้ร่วมกันออกมาเรียกร้องให้มีการจัดการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ (Alternative Tourism) อันเป็นทางเลือกในการพัฒนาการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กันไป โดยทุกฝ่ายได้พยายามที่จะชี้ให้เห็นว่า โลกมีทรัพยากรอยู่อย่างจำกัด ประชากรโลกไม่สามารถที่จะใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองเหมือนเดิมได้อีกแล้ว และยังได้ระบุอีกว่า ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและหมดลงไปนี้ก็คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวนี้เอง ทั่วโลกจึงเกิดกระแสทางความคิดที่รุนแรงและดุกลามไปอย่างต่อเนื่องในการที่จะให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนกรและวิสัยทัศน์ของการท่องเที่ยวใหม่ไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) โดยในที่ประชุม Earth Summit ที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล ได้ก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้าน คือ 1) กระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีขอบข่ายหมายถึงการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับโลก 2) กระแสของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาเรียนรู้หรือมีประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งหมายถึง

ปริมาณของนักท่องเที่ยวแบบมีคุณภาพ ที่ต้องการศึกษาเรียนรู้หรือมีประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม อันเป็นประเด็นหลักของสังคมโลกเพิ่มขึ้น 3) กระแสการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อบรรลุซึ่งแนวทางในการพัฒนาแบบยั่งยืน

ผลของการประชุมก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นโดยมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันตามการบัญญัติของนักคิด เช่น Sustainable Tourism/ Conservation Tourism /Environment Friendly Tourism/ Responsible Tourism/ Ecotourism/ Appropriate Tourism/ Nature Based Tourism เป็นต้น แต่ที่ใช้กันแพร่หลายที่สุดก็คือ Ecotourism ที่ใช้ชื่อภาษาไทยว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ทำการบัญญัติไว้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีการวางแผนนโยบายเพื่อเป็นกลยุทธ์ในการวางแผนเพื่อพัฒนาพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยมีทิศทางประสานการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ โดยเป็นการดำเนินการอย่างรอบคอบตรงตามหลักวิชาภายใต้แนวทางการพัฒนาอนุรักษ์เพื่อพิทักษ์การท่องเที่ยวไทย กลยุทธ์ดังกล่าวมีผลให้ภาครัฐนำแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบ Ecotourism มาใช้ในประเทศไทย ซึ่งในระยะแรกทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้ความหมายภาษาไทยว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีความประสงค์เพื่อจะสื่อความหมายกับชาวบ้านทุกระดับให้เกิดความเข้าใจว่า เป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานหลักที่ทำงานเรื่องการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อเป็นการรักษาสถานที่ท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพเดิมหรือมีความเสียหายน้อยที่สุด โดยเป็นการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐบาล สถาบันการศึกษา บริษัทนำเที่ยว สื่อมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ช่วยกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกร่วมกันในการรักษาและไม่ทำลายแหล่งท่องเที่ยว ส่วนในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่เป้าหมายเพื่อให้เกิดสำนึกในการอนุรักษ์ร่วมกันนั้น ภาครัฐก็วางแผนนโยบายในการนำเอาปัจจัยที่มีส่วนช่วยให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและอยากจะไปท่องเที่ยว ไม่ว่าจะในด้านวิถีชีวิตของคนในชุมชน วัฒนธรรม พื้นบ้าน ประเพณีของท้องถิ่นและกิจกรรมต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมและสัมผัสได้ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการจัดที่พักแบบที่นักท่องเที่ยวจะสามารถอยู่ใกล้ชิดกับชาวบ้านหรือในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะกล่าวถึงเสมอว่า เป็นที่พักเชิงวัฒนธรรม(Home Stay) ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่จะกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวและเลือกพักแรมในพื้นที่ให้มากขึ้นกว่าเดิม (ฐากร โทมารกุล ณ นคร, 2551: 88-98)

สังคมไทยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับวัฒนธรรมชุมชน โดยเฉพาะการพัฒนาการเกษตรวิถีธรรมชาติตามโครงการพระราชดำริ ซึ่งถือว่าเป็นแนวคิดที่โดดเด่นที่สุดในการพัฒนา เพราะแนวความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมชุมชนกำลังเป็นกระแสของการพัฒนาในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและการส่งเสริมในด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดในเชิงรุก เร่งพัฒนา บุรณะพื้นฟูมรดกและทรัพย์สินทางวัฒนธรรม รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งเขตในเมืองและนอกเมือง เพื่อให้เกิดความหลากหลายของการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ กัน (นิกร จ่านอง, 2545: 15)

จังหวัดนครราชสีมา ในปัจจุบันตั้งอยู่ในลุ่มน้ำมูล เป็นเมืองสำคัญในแอ่งโคราช มีการค้นพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีหลายแห่ง ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของชุมชน โดยเฉพาะการวางผังเมืองที่มีคูน้ำคันดินเพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ แหล่งน้ำเหล่านี้ยังปรากฏให้เห็นและเอื้อประโยชน์ให้ชาวบ้านในปัจจุบันด้วย นอกจากนี้ยังพบแหล่งผลิตโลหะโบราณที่ใช้เทคโนโลยีสูงควบคู่กับแหล่งผลิตเกลือโบราณหลายแห่ง นักโบราณคดีสันนิษฐานว่า การผลิตเครื่องมือโลหะและเกลือนี้ก่อให้เกิดการพบปะสังสรรค์กับชุมชนภายนอก โดยการนำสิ่งของที่ผลิตได้ไปแลกเปลี่ยนกับทรัพยากรจากชุมชนอื่น ๆ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ศิลปะ วิชาการต่างๆ เช่น โบราณวัตถุสถานยุคทวารวดีที่พบในโคราชคล้ายกับที่พบที่นครปฐม มีการสร้างศาสนสถานแบบปราสาทขอมหลายแห่ง ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพ ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 185 เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นที่ราบสลับลอนคลื่น เช่น บางส่วนของอำเภอปากช่อง ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอมหากเหล็ก จังหวัดสระบุรี จึงมีอากาศไม่ร้อนจัด มีทุ่งหญ้าโล่งกว้าง บริเวณนี้จึงมีฟาร์มปศุสัตว์เลี้ยงโคนมอยู่ หลายแห่ง เช่น ฟาร์มโชคชัย ฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ก นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย ส่วนพื้นที่ที่เป็นบริเวณป่าเขาส่วนใหญ่อยู่ทางด้านทิศตะวันตกและทิศใต้ของจังหวัด กินพื้นที่หลายอำเภอ เช่น อำเภอปากช่อง อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอครบุรี เป็นต้น มีแนวเทือกเขาที่สำคัญ คือเทือกเขาคงพญาเย็น เทือกเขาผาแดง เขาขายเทียน เขาเคลียดและเทือกเขาต้นกำแพง (สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา, 2542: 16-24)

ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาได้แถลงนโยบายเพื่อการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2551 โดยนโยบายในด้านการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวได้แถลงไว้ว่า จะประสานงานกับทุกภาคส่วนเพื่อสร้างโครงข่ายการท่องเที่ยวทุกประเภทในจังหวัดนครราชสีมา อย่างเป็นระบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหรือการ

ท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเพื่อสุขภาพ เป็นต้น และประสานการจัดการเพื่อส่งเสริมด้านการตลาดและให้ความร่วมมือกับนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุจากต่างประเทศ เข้ามาใช้บริการพักผ่อนแบบลงสเคย์ ที่ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจังหวัดนครราชสีมา (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา, 2551: 3-4)

จากข้อมูลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีแนวความคิดที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวในรูปแบบของฟาร์มสเคย์ตามแนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งถือเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกในพื้นที่วังภูโพร ฟาร์มสเคย์ มีลักษณะเป็นบ้านพักส่วนตัวสไตล์บ้านพักในแปลงผักไร้สารพิษ อยู่ภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาของชาวบ้าน โครงการส่งเสริมกิจกรรมไร้สารพิษ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เหมาะสำหรับผู้รักธรรมชาติและสุขภาพที่มุ่งเน้นถึงการท่องเที่ยวที่เรียนรู้สัมผัสวิถีชีวิตชุมชน วิถีทางของเกษตรไร้สารพิษ และรู้จักการใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าตลอดระยะเวลาที่ท่องเที่ยว จังหวัดนครราชสีมามีการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบของฟาร์มสเคย์ที่หลากหลาย แต่รูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเคย์ตามวิถีของเกษตรไร้สารพิษ เห็นจะโดดเด่นในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว เนื่องจากอำเภอวังน้ำเขียวเป็นพื้นที่ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีชื่อเสียง จึงได้รับการสนับสนุนจากนโยบายของจังหวัด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่คาดหวังต่อการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก: กรณีศึกษาวังภูโพร ฟาร์มสเคย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1.2.2 เพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวฟาร์มสเคย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1.2.3 เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเคย์ตามโครงการพระราชดำริ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา คือ ประชากรตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง เลือกแบบเจาะจง 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มท่องเที่ยวโฮมสเคย์

1.3.3 ประเด็นที่ศึกษา

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเคย์ของวังภูโพร ฟาร์มสเคย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

2. การพัฒนาด้านการตลาดการท่องเที่ยวของ วังภูโพร ฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำ
เขียวอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

3. ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ของ วังภูโพร ฟาร์มสเตย์
ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ - ๑๕๖ ๖๐/๒๖

1.4.1 ทราบถึงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ตามโครงการพระราชดำริ
ในตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1.4.2 เกิดการพัฒนาด้านการตลาดในรูปแบบการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ของวังภูโพร
ฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1.4.3 เป็นสารสนเทศในการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 ความต้องการ หมายถึง ความคิดที่ผู้ประกอบการหรือคนในชุมชนอยากให้มีขึ้น
โดยมีแรงจูงใจที่มุ่งหวังต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวที่ดี และเชื่ออำนาจให้เกิดความพึงพอใจ
ต่อตนเอง และนักท่องเที่ยวเอง

1.5.2 ความคาดหวัง หมายถึง ความคิดที่นักท่องเที่ยวอยากจะได้เห็น อยากให้มี อยาก
ประสบพบเจอในเวลาที่ได้สัมผัสกับการท่องเที่ยว

1.5.3 การพัฒนา หมายถึง วิธีการที่ทำให้สิ่งที่มีอยู่แล้วนั้นดีขึ้น ภายใต้กระบวนการใช้
ทรัพยากรภายในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

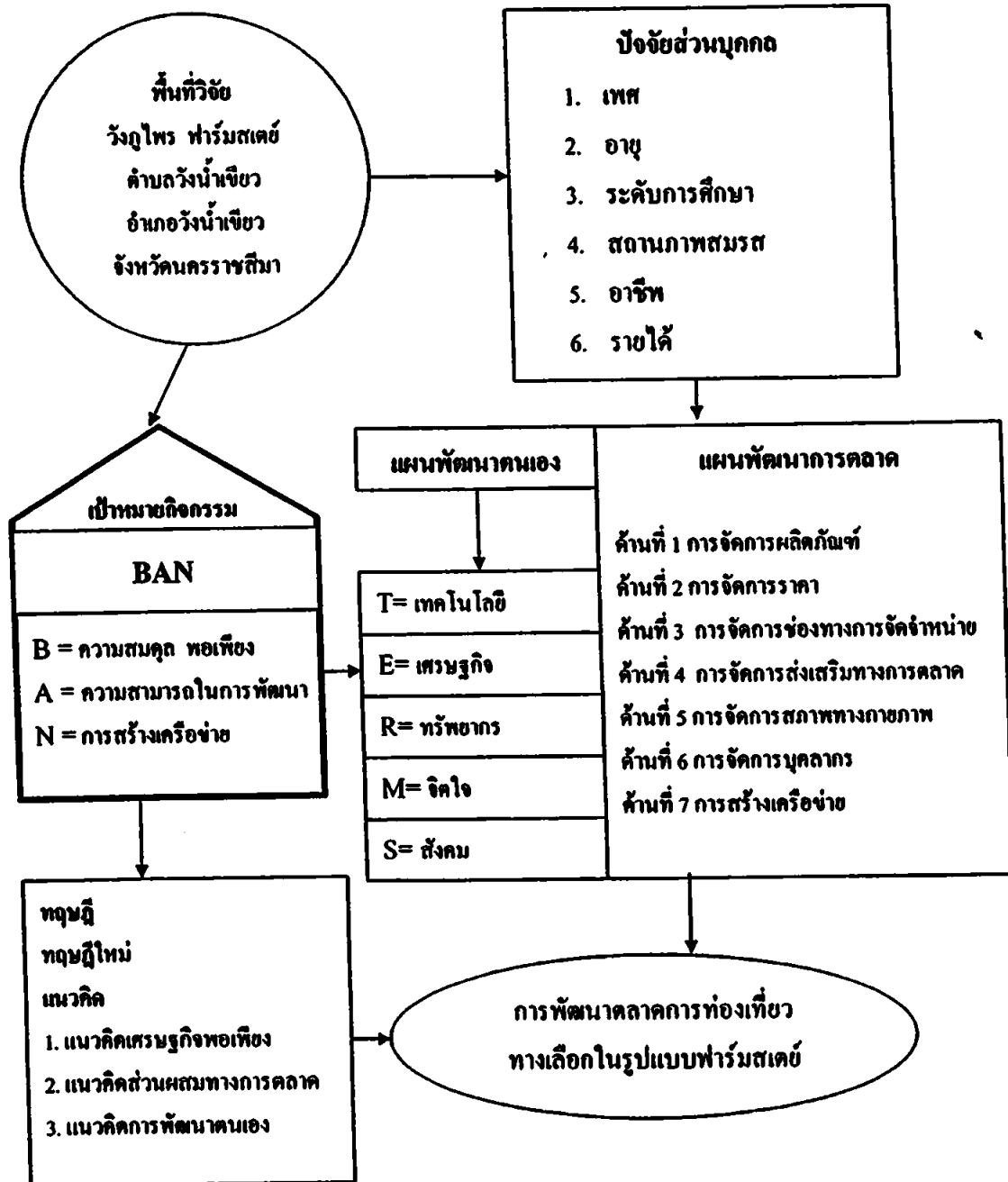
1.5.4 ตลาด หมายถึง บริเวณที่ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวมาพบเจอกันเพื่อ
แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ก่อให้เกิดรายได้ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

1.5.5 การท่องเที่ยวทางเลือก หมายถึง การท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ที่นักท่องเที่ยวมี
ส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ และกิจกรรมในการท่องเที่ยวนั้น

1.5.6 ฟาร์มสเตย์ หมายถึง การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับ
ธรรมชาติ และได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรในพื้นที่ และมีที่พักที่เหมาะสม ให้นักท่องเที่ยว
ได้พักผ่อนตลอดระยะเวลาการท่องเที่ยว

1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก: กรณีศึกษา
วังไพรฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์ เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ยังต้องการได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้านการตลาดการท่องเที่ยว ภายใต้การจัดการให้เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มุ่งเน้นในการรักษาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้ารวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 แนวคิดการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน

2.3 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.4 ทฤษฎีใหม่

2.5 ทฤษฎีการพัฒนาตนเองของชุมชน

2.6 แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ

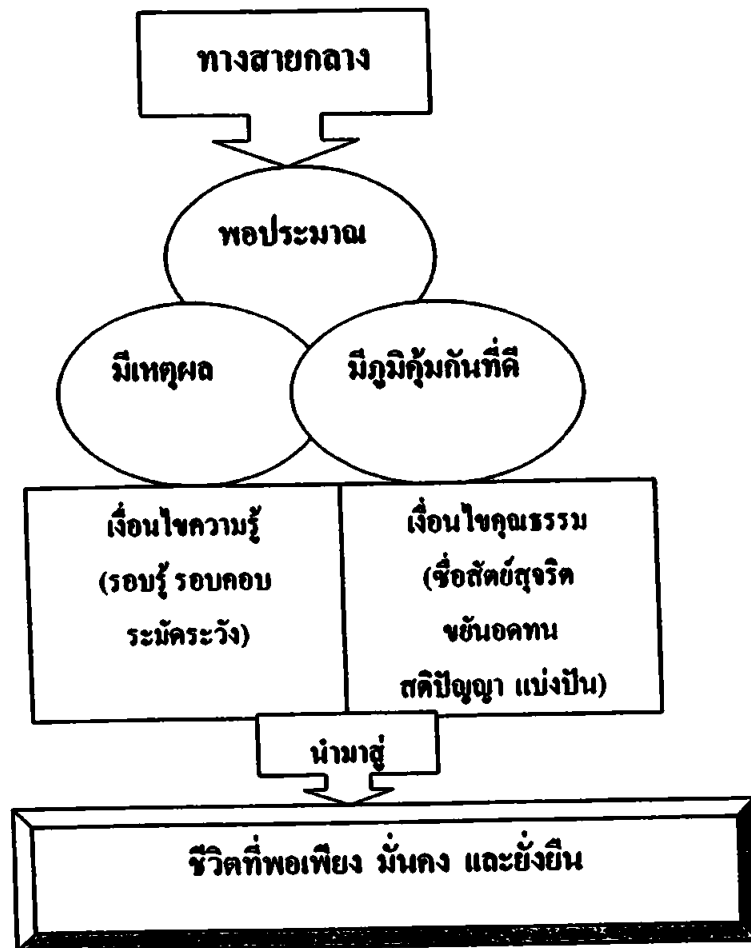
- 2.7 โครงการพระราชดำริ

2.8 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

✓ 2.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนะการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างสูงในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ

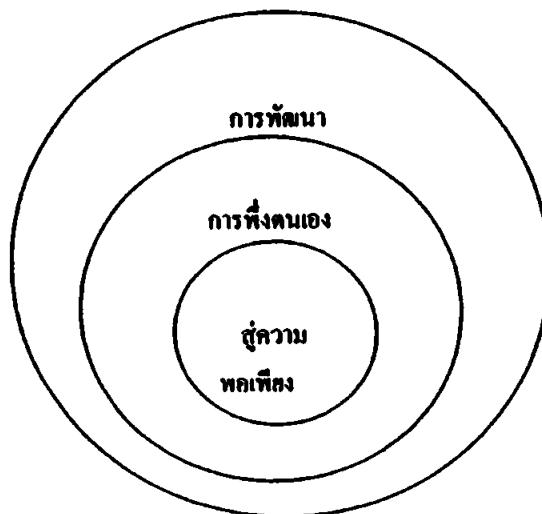
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2542: 4-5 อ้างถึงใน ยุทธนา สมลา, (2551: 6) สรุปได้ว่า "เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ทุกพื้นที่ ที่ทุกกิจกรรม ที่มีส่วนประกอบภายใต้หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร? กรุงเทพฯ, 2542:15

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น สรุปว่า แนวคิด Development Self-Reliance Model หมายถึง การมีรูปแบบ (Model) สองรูปแบบซ้อนกัน กล่าวคือ วงในการพึ่งตนเอง และวงนอกเป็นการพัฒนา ซึ่งจะเกิดเป็นปรากฏการณ์ของการพัฒนาไปสู่การพึ่งตนเองได้

ภาพที่ 3 การพัฒนาตนเองไปสู่การพึ่งตนเองได้
ที่มา : บุทธนา สมลา. 2552 : 12

สรุปว่าเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดที่ต้องการให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ ภายใต้การดำรงชีวิตที่เป็นปกติสุข ภายใต้หลักแห่งความรู้จักประมาณ มีเหตุ มีผล และมีภูมิคุ้มกันตนเองได้ โดยจะต้องผ่านกระบวนการพัฒนา เพื่อนำไปสู่วิถีชีวิตที่พอเพียง

2.2 แนวคิดการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน

การตลาดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง แนวความคิดด้านการจัดการที่มุ่งเน้นไปสู่ความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยอาศัยวิธีการวิจัยด้านการตลาด การพยากรณ์ และการคัดเลือกทรัพยากรที่เหมาะสมในการนำมาจัดการท่องเที่ยวให้เหมาะสม เพื่อต้องการให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ และเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวเอง ในการนำเสนอบริการแก่นักท่องเที่ยวตามเป้าหมายที่กำหนดไว้จากการจำกัดความข้างต้น การตลาดของนักท่องเที่ยวมีจุดเน้นที่สำคัญ (วินิจ วิริยะกุล, 2532: 63) ดังนี้

1. มุ่งเน้นประเด็นที่จะตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว
2. ความต้องการของนักท่องเที่ยวทราบได้โดยการวิจัยทางการตลาด เพื่อพยากรณ์ความต้องการในอนาคต

3. แนวความคิดเกี่ยวกับวงจรชีวิตของทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว ความชอบหรือไม่ชอบของนักท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลมากต่อการประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายของธุรกิจการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มองไม่เห็น เป็นสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะตัวในแต่ละพื้นที่ การท่องเที่ยวจึงมุ่งเน้นไปที่ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสมากกว่าสินค้าอื่น ๆ ทั่วไป นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว ยังไม่สามารถเก็บไว้ได้เหมือนกับสินค้าชนิดอื่น เพราะผลิตภัณฑ์มักจะเน้นการขายในช่วงเวลา ขายเป็นแพ็คเกจ แล้วหมดไปในระยะเวลา นั้น ไม่สามารถย้อนคืนเวลามาได้

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับธุรกิจการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะใด ๆ ควรที่จะต้องมีภาวะวิเคราะห์ วิจัยด้านการตลาด เพื่อให้ทราบถึงกลุ่มตลาดเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของนักท่องเที่ยว รวมถึงรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อที่จะสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละรูปแบบนั้นให้เหมาะสมตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว และก่อให้เกิดความจงรักภักดีต่อผลิตภัณฑ์ หรือรูปแบบของการท่องเที่ยวอื่น ๆ ต่อไป

แนวคิดการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวมีแนวคิด 2 ลักษณะ คือ

1. แนวคิดการตลาดที่มุ่งเน้นผู้วัตถุประสงค์ด้านกำไรเป็นหลัก ตลาดการท่องเที่ยวประเภทนี้ ประกอบด้วย

- 1.1 ปริมาณผู้มาเยี่ยมชมเยือน ได้แก่ ผลรวมของจำนวนนักท่องเที่ยว (ผู้ที่เดินทางมาพักแรมในพื้นที่) และจำนวนนักท่องเที่ยว (ผู้ที่มาแวะเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่ได้พักค้างคืน)
- 1.2 ที่มาของผู้มาเยี่ยมชมเยือน ทาหนะที่ใช้เดินทาง (ขับรถมาเอง/ รถประจำทาง)
- 1.3 ลักษณะการเดินทาง (เป็นกลุ่ม/ คนเดียว/เดินทางมาเอง/บริษัทนำเที่ยวพา)
- 1.4 แหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมที่จูงใจนักท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง ที่ทำให้นักท่องเที่ยวมักเดินทางกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง

1.5 ค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายจำนวนคืนพัก ระยะเวลาในการเข้าพักของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

1.6 โครงสร้างผู้มาเยี่ยมชมเยือน เช่น ชาวไทย หรือชาวต่างประเทศ อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ เป็นต้น

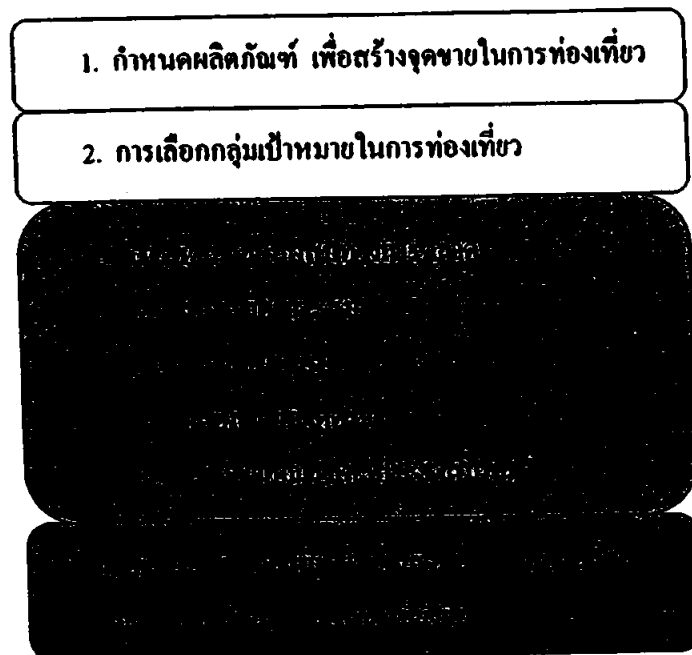
1.7 การกระจายตัวของผู้มาเยี่ยมชมเยือนในแต่ละช่วงเวลา แต่ละสถานที่ ช่วงเวลาที่มีปริมาณผู้มาเยี่ยมชมเยือนสูงสุด และช่วงเวลาที่มีปริมาณผู้เข้ามาเยี่ยมชมเยือนต่ำที่สุด ในรอบหนึ่งปี

2. แนวคิดด้านการตลาดที่มุ่งสู่สังคมเป็นหลัก

ในขณะที่การท่องเที่ยวเป็นแบบประเพณีนิยม จะใช้แนวคิดการตลาดท่องเที่ยวที่มุ่งวัตถุประสงค์เป็นหลัก คงจะไม่เหมาะสม แต่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนควรจะมุ่งเน้นที่สังคมเป็นหลัก ซึ่งการท่องเที่ยวที่มุ่งสังคมเป็นหลัก เพื่อการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนมีดังต่อไปนี้ (ทัศนีย์ บัวระภา, 2549: 34)

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการกำหนดความต้องการและความจำเป็นของตลาดการท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้สามารถตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในกลุ่มเป้าหมายนี้ ซึ่งความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของนักท่องเที่ยวภายหลังจากการได้เข้ามาสัมผัสกับการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ หลังจากที่นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับการซื้อสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว อันเป็นผลจากการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับกับสิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความคาดหวัง ถ้าสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับต่ำกว่าสิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่พึงพอใจขึ้น แต่ถ้าสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับเป็นไปตามที่นักท่องเที่ยวคาดหวังไว้ล่วงหน้า สิ่งนั้นจะช่วยสร้างให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ ดังนั้นเจ้าของกิจการจึงพยายามที่จะให้บริการที่ดีแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ เกิดความพึงพอใจในการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวจะกลับมาใช้บริการซ้ำอีก หรือนักท่องเที่ยวจะเปลี่ยนจากการไปใช้บริการของกลุ่มกลับมาใช้บริการของตนเองอันจะส่งผลกำไรที่มากขึ้น

แนวคิดการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะมุ่งวัตถุประสงค์ด้านสังคมสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นไปที่กำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวความคุ้มค่า และเป้าหมายของชุมชนให้เป็นจุดขายในการท่องเที่ยวของตนเอง และเลือกตลาดการท่องเที่ยวเป้าหมายที่เหมาะสมกับตลาดการท่องเที่ยวเป้าหมาย ตามแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 4 รูปแบบการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน

ที่มา : ทัศนีย์ บัวระภา. 2549 : 5

จะเห็นได้ว่า แนวคิดการตลาดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมุ่งวัตถุประสงค์ด้านสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนเป็นหลัก

1. กำหนดผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างสุขภาพในการท่องเที่ยว

เป็นการวางผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว เพื่อมุ่งสู่การครองใจนักท่องเที่ยว ด้วยการกำหนดผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมท้องถิ่นของตนเอง โดยคาดการณ์ถึงความมุ่งหวังของนักท่องเที่ยว จึงจะทำการกำหนดผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของตนเองขึ้นมา โดยสร้างสุขภาพที่โดดเด่นเหนือคู่แข่ง และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใคร โดยดูจากคุณค่าเป้าหมายของชุมชน ให้เป็นจุดเด่นหรือจุดขายของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว มีหลักเกณฑ์อยู่ 7 ประการ คือ

- 1.1 หลักเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวตามคุณสมบัติ
- 1.2 หลักเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวตามคุณภาพ
- 1.3 หลักเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวตามการใช้บริการ
- 1.4 หลักเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวตามผู้ที่มาใช้บริการ
- 1.5 หลักเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวตามคู่แข่ง
- 1.6 หลักเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวตามระดับชั้น

1.7 หลักเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวตามสัญลักษณ์

2. การเลือกกลุ่มเป้าหมายในการท่องเที่ยว เป็นการพิจารณาเลือกตลาดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวของตนเอง เนื่องจากมีตลาดท่องเที่ยวอยู่หลายกลุ่ม กระจัดกระจายไปทุกมุมโลก จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดทุกกลุ่มได้อย่างทั่วถึง และถูกใจนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม เพราะนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มจะมีความต้องการด้านผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน ทำให้ต้องมีการแบ่งตลาดการท่องเที่ยวออกเป็นตลาดย่อย ๆ หรือเรียกว่า ส่วนแบ่งทางการตลาด เพื่อที่จะเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของตนเอง อันจะสามารถทำให้ผลิตภัณฑ์ที่กำหนดขึ้นมานั้นสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง จึงสามารถอธิบายถึงลักษณะการแบ่งส่วนการตลาดดังต่อไปนี้

2.1 การแบ่งส่วนตลาดด้านการท่องเที่ยวตามหลักเกณฑ์ทางด้านภูมิศาสตร์ เป็นการแบ่งส่วนตลาดทางการท่องเที่ยวตามตัวแปรทางภูมิศาสตร์ เช่น เป็นตลาดการท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นตลาดการท่องเที่ยวภายในประเทศ หรือเป็นตลาดการท่องเที่ยวระดับภูมิภาค ซึ่งลักษณะการจัดแบ่งตามภูมิศาสตร์นี้เป็นการจัดแบ่งที่ง่ายที่สุด เพียงเราทราบว่านักท่องเที่ยวมาจากเขตพื้นที่ใดก็สามารถนำมาจัดหมวดหมู่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้

2.2 การแบ่งส่วนการท่องเที่ยวตามหลักเกณฑ์เชิงประชากรศาสตร์ เป็นการแบ่งกลุ่มตลาดการท่องเที่ยวตามปัจจัยหรือตัวแปรประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ เพศ อาชีพ รายได้ การศึกษา สถานภาพทางครอบครัว เชื้อชาติ และศาสนา เป็นต้น เกณฑ์การแบ่งส่วนตลาดการท่องเที่ยวแบบนี้มักได้รับความนิยมมากที่สุด เนื่องจากทำให้ทราบถึงลักษณะกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน การทราบถึงความแตกต่างในลักษณะของประชากรนี้จะมีผลช่วยให้ตลาดการท่องเที่ยวมีผลสัมพันธ์กับลักษณะความต้องการท่องเที่ยวของกลุ่มอย่างชัดเจน

2.3 การแบ่งส่วนตลาดการท่องเที่ยวตามหลักเกณฑ์เชิงจิตวิทยา เป็นการแบ่งกลุ่มการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวตามปัจจัยหรือตัวแปรทางจิตวิทยา ได้แก่ ชั้นในสังคม วิธีการดำรงชีวิต บุคลิกภาพ โอกาสในการท่องเที่ยว ลักษณะการท่องเที่ยว ประเภทการขนส่งที่ใช้ในการท่องเที่ยว อัตราความถี่ในการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่ชอบ และระยะทางในการท่องเที่ยว เป็นต้น

3. การพัฒนาส่วนผสมทางการตลาดท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับตลาดเป้าหมาย เป็นการพัฒนาปัจจัยทางการตลาดท่องเที่ยวที่สามารถควบคุมได้ 4 ตัว หรือนิยมเรียกกันว่า 4 P เพื่อให้เกิดคุณค่าหรือประโยชน์ต่อตลาดท่องเที่ยวเป้าหมาย เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ด้านสังคมสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งปัจจัยทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้มี 4 P ได้แก่

3.1 ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Product of Tourism) เป็นส่วนผสมที่สำคัญที่สุดของส่วนผสมทางด้านการตลาดท่องเที่ยว ในตลาดท่องเที่ยวเป้าหมายจะซื้อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวตามความต้องการของตนเอง อันหมายถึงรายได้ของธุรกิจการท่องเที่ยวด้วยจึงต้องทำให้ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวตรงตามความต้องการของตลาดท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่การเป็นลูกค้าที่จงรักภักดี และซื้อซ้ำ ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวประกอบด้วย ทรัพยากรการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

3.2 ราคาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Price of Tourism) เป็นส่วนผสมที่สำคัญในการพิจารณาว่าจะกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเท่าไรจึงจะเหมาะสม โดยอาจจะตั้งราคาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวบนพื้นฐานของค่าใช้จ่ายในการผลิตบวกด้วยกำไรส่วนเพิ่มที่ความต้องการ หรืออาจจะตั้งราคาตามคู่แข่ง เพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างของราคา ทั้งนี้การตั้งราคามักจะขึ้นอยู่กับสภาพการแข่งขันของแต่ละพื้นที่ แต่ปัจจุบันนี้การตลาดเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะไม่มุ่งเน้นการแข่งขันทางด้านราคา แต่มุ่งเน้นถึงการแข่งขันด้านคุณภาพการบริการ และภาพลักษณ์ในการจัดการท่องเที่ยวที่ดี

3.3 การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Place of Tourism) การนำผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้เกิดการซื้อเกิดขึ้น ซึ่งช่องทางการจัดจำหน่ายทางการท่องเที่ยวจะมี 3 ช่องทาง คือ

3.3.1 ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวแบบขายตรง ซึ่งเป็นการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวในการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวโดยตรง

3.3.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายแบบขายผ่านตัวแทน โดยมีการกำหนดตัวแทนการขายขึ้นมา มีการให้เปอร์เซ็นต์การขาย ส่วนผู้ประกอบการจะมุ่งเน้นในการบริการมากกว่าการขาย เพราะจะแบ่งส่วนการขายให้ตัวแทนรับผิดชอบโดยตรง

3.3.3 ช่องทางการขายผ่านสื่อต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นช่องทางการจัดจำหน่ายควบคู่ไปกับการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ สื่อเว็บไซต์ เป็นต้น

3.4 การส่งเสริมด้านการตลาดท่องเที่ยว การส่งเสริมการตลาดเป็นส่วนผสมทางการตลาดที่สำคัญ เพราะจะมุ่งเน้นในการสื่อสารด้านการตลาดที่เหมาะสม มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการดังนี้

3.4.1 การโฆษณาทางการท่องเที่ยว หมายถึงรูปแบบการนำเสนอข่าวสารของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวต่อสาธารณชนในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น นิตยสาร หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ป้ายโฆษณา เป็นต้น

3.4.2 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง รูปแบบการนำเสนอข่าวสารทางการท่องเที่ยว เพื่อสร้างภาพพจน์ และความประทับใจให้แก่ตัวผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว โดยกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความสนใจของสาธารณชน ทำให้นักท่องเที่ยวชื่นชมยอมรับและนำไปสู่การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

3.4.3 การส่งเสริมการขายทางการท่องเที่ยว หมายถึง รูปแบบการนำเสนอข่าวสารทางการท่องเที่ยวเพื่อชักจูง กระตุ้น เร่งเร้าให้นักท่องเที่ยวเกิดการซื้อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลาอันสั้น โดยอาจทำให้การส่งเสริมโดยการลดราคา

3.4.4 การขายทางการท่องเที่ยวโดยพนักงานขาย หมายถึง รูปแบบการนำเสนอข่าวสารทางด้านการท่องเที่ยวที่ใช้นักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานขายชักจูง กระตุ้น เร้าให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ และเกิดความต้องการเพิ่มขึ้น

4. การบรรลุวัตถุประสงค์ด้านสังคมสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน แนวคิดการตลาดท่องเที่ยวที่มุ่งวัตถุประสงค์ด้านสังคมเป็นแนวคิดที่ไม่ได้มุ่งถึงความพอใจของนักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว แต่ยังได้มุ่งส่งเสริมความพอใจของสังคมท้องถิ่นด้วย โดยแนวคิดนี้มีมุมมองว่า การพึงพอใจของนักท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นเพียงระยะสั้น ๆ แต่ความพึงพอใจทางสังคมท้องถิ่นจะเป็นความพึงพอใจในระยะยาว ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงจะต้องมุ่งสู่สังคมท้องถิ่นเป็นหลัก มีสาระสำคัญ 6 ประการดังนี้ คือ

- 4.1 เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
- 4.2 เพื่อให้เกิดผลกำไรในเชิงธุรกิจ
- 4.3 เพื่อสร้างสรรคคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชนท้องถิ่น
- 4.4 เพื่อสร้างสรรคสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น
- 4.5 เพื่อใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างประหยัด
- 4.6 เพื่อสนองตอบต่อความพึงพอใจของชุมชนท้องถิ่น

สำหรับงานวิจัยในชั้นนี้ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่ายังมีประเด็นการพัฒนาค้นหาการตลาดรูปแบบใหม่ที่น่าสนใจที่สามารถนำมาปรับใช้กับการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพิ่มเติมอีก 3 ประเด็น เพื่อให้เป็นการพัฒนารูปแบบการตลาดที่ทันสมัย ประกอบด้วยสาระสำคัญเพิ่มเติมดังนี้

1. การตลาดที่มุ่งเน้นสิ่งแวดล้อม เนื่องจากรูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ที่มีการจัดการท่องเที่ยวสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพราะการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้จะมุ่งเน้นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็น การอนุรักษ์ดิน น้ำ และป่าไม้ในบริเวณพื้นที่การจัดการท่องเที่ยว

2. การเตรียมการจัดการบุคลากร ถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการตลาด เพราะบุคลากรเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการตลาดขององค์กร

3. การสร้างเครือข่าย การสร้างเครือข่ายเป็นการขยายความสัมพันธ์ในเชิงการตลาด และเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในเชิงกลุ่ม และมีการแพร่ขยายค่อด้วยวิธีบอกปากต่อปาก ซึ่งเป็นการตลาดที่เหมาะสมกับการตลาดในด้านสังคม

การส่งเสริมการท่องเที่ยว (ททท.) ได้ดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยดำเนินการเป็นกิจกรรมการตลาด ซึ่งมีทั้งกิจกรรมที่แจ้งไปยังผู้ขาย คือ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว หรือผู้ประกอบการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเพื่อนักท่องเที่ยว ได้แก่ บริษัทนำเที่ยว สายการบิน โรงแรม สมาคม หรือชมรมผู้ประกอบการท่องเที่ยวตลอดจนหน่วยที่ดำเนินการค้า การท่องเที่ยวอื่น ๆ และกิจกรรมที่แจ้งไปยังผู้ซื้อโดยตรง คือ ค้าปลีกนักท่องเที่ยว กิจกรรมการตลาดของ ททท. (วิมล จิโรหพันธ์, ประจิด สฤณะพัฒน์, และอุดม เขบทิวศ์, 2548: 57-59) แยกประเภทได้ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมการขาย คือ การจัดให้ผู้แทนธุรกิจท่องเที่ยวต่างประเทศได้พบปะกับผู้แทนธุรกิจการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และผู้แทน ททท. โดยการเลือกเมืองศูนย์กลางธุรกิจท่องเที่ยว จัดสัมมนา จัดนำเที่ยวมายังประเทศไทย จัดสถานที่ ให้ข่าวสาร จัดนำเที่ยวพร้อมฉายสไลด์ และการพบปะผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในเมืองต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ มาเสนอแนะสู่ทาง
2. กิจกรรมส่งเสริมการขายร่วม คือ การจัดงานส่งเสริมการขายร่วมกับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในตลาดสำคัญ ๆ อาจจะจัดในรูปฉายภาพยนตร์ ภาพสไลด์ประกอบการบรรยาย โดยมี ททท. เป็นเจ้าภาพ
3. การจัดนิทรรศการ คือ การเผยแพร่สถานที่ท่องเที่ยวถึงอำนาจความสะดวกและบริการ สาธิตกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมในงานนิทรรศการการท่องเที่ยว งานแสดงสินค้า และวัฒนธรรมในตลาดการท่องเที่ยว
4. การเชิญผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวหรือสื่อมวลชนทุกสาขามาเยือนประเทศไทยเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมแหล่งท่องเที่ยว รู้จักงานประเพณีวัฒนธรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นการกระตุ้นให้เกิดความน่าสนใจในการจัดนำเที่ยวในประเทศไทย และนำไปเผยแพร่ในตลาดท่องเที่ยวต่อไป
5. การประชาสัมพันธ์ จัดพิมพ์ข่าวสารการท่องเที่ยวส่งให้ธุรกิจการตลาดการท่องเที่ยวเป็นประจำ และจัดทำข่าวแจกส่งให้สื่อมวลชนในตลาดการท่องเที่ยวเพื่อเผยแพร่ไปสู่ภาคธุรกิจการท่องเที่ยว และประชาชน

6. การโฆษณาจัดทำสิ่งพิมพ์ใบแทรก เอกสารแนบพิเศษในหนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จัดทำ Spot โฆษณา ทางโทรทัศน์ วิทยุ การโฆษณาในโรงพยาบาลศูนย์ ป้าย โฆษณา และรถโฆษณาเคลื่อนที่

7. การผลิตอุปกรณ์โฆษณา ที่จะช่วยชักจูงให้เกิดการเดินทางมาท่องเที่ยว ภายในประเทศ ได้แก่ เอกสาร แผ่นพับ แผ่นภาพ ปฏิทิน ไปสเตอร์ วัสดุในการจัดแสดง นิทรรศการ

8. การว่าจ้างผู้มีความรู้ และประสบการณ์ด้านการตลาดหรือการประชาสัมพันธ์ในท้องถิ่นช่วยปฏิบัติงานในเฉพาะช่วงเวลา หรือเป็นผู้แทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปฏิบัติงาน ส่งเสริมการขายในตลาดที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไม่มีสำนักงาน

9. กิจกรรมอื่น ๆ เช่น การส่งผู้แทนไปร่วมงานประชุมของสมาคม หรือองค์การที่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นสมาชิก การร่วมกิจกรรมการส่งเสริมจัดประชุมนานาชาติใน ประเทศไทย การผลิตเอกสารส่งเสริมการจัดประชุมนานาชาติ

การพัฒนาการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว มีเป้าหมายเพื่อเป็นการหารายได้ มาช่วยในการ แก้ไขปัญหาการขาดดุลการชำระเงิน และเพื่อช่วยในการสนับสนุนความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยให้มากที่สุด ✓ ดีกว่า

2.3 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ✕

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรม สวนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และสัตว์เลี้ยง แหล่งเพราะเลี้ยงสัตว์น้ำต่างๆ สถานที่ราชการ ตลอดจนสถาบันการศึกษาที่มีงานวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรที่ทันสมัย ฯลฯ เพื่อชมความสวยงามและได้สัมผัสกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบท จนบรรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี รูปแบบกิจกรรม และการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่หลากหลาย พร้อมทั้งชมทัศนียภาพที่สวยงาม รวมถึงความเพลิดเพลินในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเกษตร ในลักษณะต่าง ๆ ทำให้ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ ในการท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวจะคั้งตั้งอยู่บน พื้นฐานแห่งความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกในการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่นั้น ๆ ด้วย

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการคิดค้นนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ใน ประเทศมาจัดกิจกรรม จัดรูปแบบการท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจ และอยาก เดินทางไปเที่ยว เพื่อขยายเส้นทางทางการท่องเที่ยว และกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น ททท. จึงได้แยก ประเภทของทรัพยากรการจัดกิจกรรม 9 กิจกรรม และได้นำมาเผยแพร่ให้เป็นองค์ความรู้สู่การ

พัฒนาการท่องเที่ยวในเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2551: 117-119) ถ่ายทอดผ่านกิจกรรมย่อย ๆ ดังต่อไปนี้

1. การทำนา ไม่ว่าจะเป็นการทำนาปี การทำนาปรัง การทำนาหว่าน การทำนาขั้นบันได ทิศทัศน์ข้าว ความรู้เรื่องข้าวสายพันธุ์ต่าง ๆ ประเพณีพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว และวัฒนธรรมการกินข้าวไทย เป็นต้น
2. การทำสวนไม้ตัดดอก การทำสวนดอกไม้เพื่อตัดดอกขายทุกชนิด เช่น สวนกุหลาบ ฟาร์มกล้วยไม้ สวนไม้ดอกไม้ประดับนานาชนิด ไม้กระถางทุกประเภท รวมถึงการท่องเที่ยวชมไร่ทานตะวัน
3. การทำสวนครัวผัก การปลูกผักสวนครัวทุกประเภท รวมถึงการทำไร่ผัก การทำไร่ข้าวโพด การทำไร่พริกไทย เป็นต้น
4. การทำสวนสมุนไพร การปลูกพืชสมุนไพรนานาชนิด เพื่อใช้เป็นอาหารเสริมพืชผักสวนครัวข้างบ้าน เพื่อใช้เป็นเครื่องคั้น เครื่องสำอาง ทั้งนี้รวมถึงการปลูกผักปลอดสารพิษ หรือการปลูกพืชแบบออร์แกนิก
5. การทำฟาร์มปศุสัตว์ การเลี้ยง และขยายพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจนานาชนิด เช่น การเลี้ยงไหม การทำฟาร์มผึ้ง การทำฟาร์มปลา การทำฟาร์มหอยนางรม การทำฟาร์มจระเข้ บางแห่งจะเพาะขยายพันธุ์สัตว์ป่าหายาก เช่น ฟาร์มนกยูง ฟาร์มไก่ฟ้า ฟาร์มควาง รวมถึงสวนรุกขาสภาพอากาศไทยด้วย
6. งานเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ การจัดงานเพื่อส่งเสริมการขายผลิตผลทางการเกษตรเมื่อถึงฤดูที่พืชผลเหล่านั้นออกซุก

จากรายละเอียดข้างต้นจึงสรุปว่า “การท่องเที่ยวเชิงเกษตร” เป็นการท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลิน และสามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ เกิดความภาคภูมิใจในเกษตรกรรมของไทย ที่เปี่ยมล้นไปด้วยคุณค่า แนวคิด ปรัชญา องค์ความรู้ และภูมิปัญญาที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

จากคำนิยามและคำจำกัดความหมายของงานวิจัยต่าง ๆ หลักสำคัญในการพัฒนาทำให้ทราบถึงลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบยั่งยืน ซึ่งแบ่งออกเป็นลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

1. มีการจัดการทรัพยากร อันหมายถึงการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ปัจจัยการผลิต (ทรัพยากร) อันเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่มีอยู่แล้วภายในท้องถิ่นของตนเอง นำมาผลิต และแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ
2. การเกษตรที่ยั่งยืนจะมุ่งเน้นการรักษาคุณภาพ รักษาสภาพแวดล้อม คือไม่ใช้สารพิษในการผลิตทางการเกษตร หรือถ้าจำเป็นต้องใช้ ก็ต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง ใช้ให้น้อยที่สุด ใช้

ร่วมกันหลาย ๆ วิธี โดยเฉพาะเน้นถึงวิธีที่จะไม่สร้างมลพิษ เน้นการเลือกใช้วัสดุที่มีอยู่ภายในท้องถิ่น การใช้ขาม่าแมลงควรเป็นทางเลือกสุดท้าย

3. การจัดการทรัพยากรที่ประสบความสำเร็จ หมายถึง การสร้างสามารถสร้างรายได้ สร้างฐานะของเกษตรกร และมีอาหารเหลือขายแก่ผู้บริโภคในราคาที่เหมาะสม สร้างเสถียรภาพด้านอาหารของประเทศ เลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิต เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้มากเท่าที่จะทำได้ ผลจากการผลิตนั้นจะไม่มีผลต่อการทำลายทรัพยากรทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

4. การสนองต่อความจำเป็นบนหลักการเกษตรแบบยั่งยืน กล่าวถึงความจำเป็นของมนุษย์ ระบบการเกษตรยั่งยืนสามารถให้ผลผลิตต่าง ๆ เพื่อสนองต่อความจำเป็นพื้นฐาน อันได้แก่ ปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ในปัจจุบัน ความจำเป็นได้ขยายตัวต่อความต้องการของมนุษย์ เพราะสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมบริโภคมากขึ้น อันเป็นผลจากการขยายตลาดของสินค้า และอุตสาหกรรม ทำให้คนในสังคมมีจิตใจที่เอนเอียงไปทางด้านวัตถุนิยม ซึ่งสุดท้ายการพัฒนาจะไม่ยั่งยืน

5. แนวทางที่สำคัญที่สุดของการเกษตรแบบยั่งยืนก็คือ แนวทางที่สนับสนุนการรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งวิธีการหนึ่งที่เกิดจากหลักการเกษตรยั่งยืน ก็คือ ลด หรือลด การใช้สารเคมีในการทำฟาร์ม ทำให้เกิดระบบการทำฟาร์มที่เรียกว่า ฟาร์มปลอดสารเคมี หรือ organic Farming หรือการเกษตรวิถีธรรมชาติ อันเป็นการทำฟาร์มแบบดั้งเดิม

สรุปแล้วหลักการเกษตรแบบยั่งยืนเป็นกระบวนการหรือแนวคิดเพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของคน และสังคมทั้งปัจจุบัน และอนาคต ทุกคนในสังคมจะต้องช่วยเหลือ และมีการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ส่งเสริมให้คนในสังคมรักษาวัฒนธรรมชุมชน มุ่งเน้นที่วัฒนธรรมแห่งการบริโภคแบบพอเพียง แคลลดการบริโภคในเชิงวัตถุนิยม

2.4 ทฤษฎีใหม่

1. ทฤษฎีใหม่ พื้นฐานแนวคิดเป็นพัฒนาการและแนวคิดจากพระราชดำริส ทฤษฎีใหม่ ในโครงการพระราชดำริ ก็คือ การพัฒนาทางการเกษตร โดยเฉพาะปลูกพืชหลายอย่างในที่เดียวกัน หรือผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกัน โดยขั้นแรก มุ่งหวังให้เกษตรกรมีความพอเพียง เลี้ยงตนเองให้ได้ ใช้ชีวิตอย่างประหยัดก่อน ทั้งนี้รวมถึงความสามัคคีของคนในท้องถิ่นด้วยส่วนทฤษฎีใหม่ในขั้นที่สอง เมื่อก่อตั้งศูนย์วิจัยพัฒนาแล้วเกษตรกรก็เริ่มเข้าใจวิธีการ จึงขอมำไปใช้ได้ในพื้นที่

ของตนเอง เมื่อได้ผลจากขั้นพื้นฐานแล้วก็สามารถต่อยอดในขั้นที่สอง คือ เกษตรกรรมพลังงาน
ในรูปแบบ กลุ่มชุมชนหรือสหกรณ์ร่วมแรงร่วมใจ ในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1.1 การผลิต ผลผลิตในเชิงเกษตรกรรม
- 1.2 การตลาด จัดจำหน่ายผลผลิต
- 1.3 การเป็นอยู่ การให้ความสำคัญในปัจจัยสี่
- 1.4 สวัสดิการต่าง ๆ
- 1.5 การศึกษา
- 1.6 สังคม และศาสนา

โดยการจะพัฒนาตามแนวทางทฤษฎีใหม่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ
มูลนิธิและภาคเอกชน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 8-9)

ทฤษฎีใหม่ในขั้นที่สาม ติดต่อกับแหล่งเงิน (ธนาคาร) และกับแหล่งพลังงาน มีการตั้ง
โรงสี ตั้งสหกรณ์ เพื่อช่วยเหลืออำนวยความสะดวกการลงทุน ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ทั้งนี้ ฝ่าย
เกษตรกร และฝ่ายธนาคารก็จะได้รับประโยชน์ด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น

1. เกษตรกรขายข้าวในราคาสูง (ไม่ถูกกดราคา) ธนาคารกับบริษัทซื้อข้าวบริโภคในราคา
ต่ำเพราะได้ซื้อข้าวโดยตรงจากเกษตรกร และนำมาสีเอง
2. เกษตรกรซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคในราคาต่ำ (เป็นร้านสหกรณ์ราคาขายส่ง)
3. ธนาคารกับบริษัทจะสามารถกระจายบุคลากร(สภาพัฒนาการเศรษฐกิจกระทรวงศึกษาธิการ,
2544: 8-9)

2.5 ทฤษฎีการพัฒนาตนเองของชุมชน

1. รูปแบบ TERMS และความสัมพันธ์ในเชิงหน้าที่ (Functional Matrix) TERMS
MODEL และความสัมพันธ์ในเชิงหน้าที่ (Functional Matrix) มีความหมายดังต่อไปนี้
ชุมชนชนบทที่จะพึ่งตนเองได้จะต้องประกอบด้วยการพึ่งตนเอง 5 ประการ คือ

- T= การพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี
- E= การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ
- R= การพึ่งตนเองทางทรัพยากรธรรมชาติ
- M= การพึ่งตนเองทางจิตใจ
- S= การพึ่งตนเองทางสังคมวัฒนธรรม

สำหรับความสัมพันธ์ในเชิงหน้าที่ (Functional Matrix) ซึ่งเป็นส่วนขยายของรูปแบบ
(TERMS MODEL) มีความหมายโดยย่อว่า องค์ประกอบในรูปแบบแต่ละตัวต่างก็ปฏิบัติหน้าที่

ของคน แต่ขณะเดียวกันผลของการปฏิบัติหน้าที่ของคนนั้นบางส่วนมีผลต่อองค์ประกอบในรูปแบบอื่น ๆ ด้วย ในทำนองเดียวกันองค์ประกอบอื่นก็จะทำปฏิบัติหน้าที่และส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบเริ่มต้นด้วยเช่นกัน ตารางนี้แสดงสภาพความเป็นจริงในโลกของส่วนต่าง ๆ ที่จะต้องมีความสัมพันธ์กันอยู่ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2538 อ้างถึงใน ทรงคุณ จันทอร, 2548: 3)

การพึ่งตนเอง	T	E	R	M	S
T					
E					
R					
M					
S					

ภาพที่ 5 ความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ TERMS
ที่มา: ทรงคุณ จันทอร, 2548: 3

2. แนวคิดด้านกิจกรรมการพึ่งตนเองของชุมชน

BAN หมายถึง กิจกรรม 3 ประการที่ชุมชนจะต้องทำเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ คือ

B= การสร้างสมดุล (Balance)

A= การสร้างความสามารถในการจัดการตนเอง (Ability)

N= การสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนนี้กับชุมชนหรือหน่วยงานอื่นทางสังคม (Networking)

2.6 โครงการพระราชดำริ

2.6.1 ประวัติความเป็นมา

พระมหากษัตริย์องค์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานแก่งวางราษฎรไทยทั้งหลาย ในระยะต้นแห่งการเสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์สืราชสมบัตินั้น เป็นพระราชดำริด้านการแพทย์และงานสังคมสงเคราะห์เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากในระยะต้นรัชกาลนั้นกิจการด้านการแพทย์ของไทยยังไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร และการบริการสาธารณสุขในชนบทยังมีได้แพร่หลายเฉกเช่นปัจจุบัน ด้วยความห่วงใยในทุกข์สุขของอาณาประชาราษฎร์ นับแต่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลย์สืราชสมบัติเป็นต้นมา พระองค์ก็ได้เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนประชาชนตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทยากจนอยู่ในภูมิภาคต่างๆ มากกว่าประทับอยู่ในพระราชวังที่กรุงเทพฯ ทั้งนี้เพื่อทรงค้นหาข้อมูลแท้จริงจากประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐประจำพื้นที่ และทรงสังเกตการณ์ สำนวณสภาพทางภูมิศาสตร์ไปพร้อมๆ กันด้วย ทั้งนี้เพื่อทรงรวบรวมข้อมูลไว้เป็นแนวทางที่จะพระราชทานพระราชดำริในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: 2553)

พระราชดำริเริ่มแรกอันเป็น โครงการช่วยเหลือประชาชนเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กรมประมงนำพันธุ์ปลาหมอเทศจากปีนัง ซึ่งได้รับจากผู้เชี่ยวชาญด้านการประมงขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ เข้าไปเลี้ยงในสระน้ำพระที่นั่งอัมพรสถาน และเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2496 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานพันธุ์ปลาหมอเทศ นี้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั่วประเทศ นำไปเลี้ยงเผยแพร่ขยายพันธุ์แก่ราษฎรในหมู่บ้านของตน เพื่อจักได้มีอาหารโปรตีนเพิ่มขึ้น

โครงการพระราชดำรินี้ นับว่าเป็นโครงการพัฒนาชนบทโครงการแรก เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2495 โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานรถบัสโคเชอร์ ให้หน่วยสำรวจตระเวนชายแดนค่ายนเรศวร ไปสร้างถนนเข้าไปยังบ้านห้วยมงคล ตำบลหินเหล็กไฟ (ปัจจุบันคือ ตำบลทับใต้) อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ราษฎรสามารถสัญจรไปมาและนำผลผลิตออกมาจำหน่ายยังชุมชนภายนอกได้สะดวกขึ้น จากนั้นในปี พ.ศ. 2496 ได้พระราชทานพระราชดำริให้สร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่า อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อบรรเทาความแห้งแล้ง เค็ดคร้อนของราษฎรและสร้างเสร็จใช้ประโยชน์ได้ในปี พ.ศ. 2506 นับเป็นโครงการพระราชดำริทางด้านชลประทานแห่งแรกของพระองค์

2.6.2 ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้ คือ

1. เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับอยู่ในพระตำหนัก และมีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้น เช่น มีพายุ หรืออุทกภัย ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก ก็จะมีพระราชดำริ ให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องไปดำเนินการช่วยเหลือ

2. เมื่อเสด็จพระราชดำเนินยังพื้นที่ต่างๆ จะพระราชทานพระราชดำริให้กับคณะผู้ตามเสด็จฯ (องคมนตรี เจ้าหน้าที่กรม / กอง ที่เกี่ยวข้อง ผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. ฯลฯ) ดำเนินการ โครงการต่างๆ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องซึ่งรับสนองพระราชดำริ จัดทำโครงการเสนอผู้บังคับบัญชาจนถึงปลัดกระทรวงฯ เพื่อนำส่งสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริวิเคราะห์ว่าสอดคล้องกับพระราชดำริ แล้วนำเสนอกomiteeกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อพิจารณาอนุมัติ ที่ประชุมคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือประธาน คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริพิจารณาอนุมัติ สำนักงาน คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แจ้งหน่วยงาน และสำนักงานประมาณ เพื่อดำเนินการต่อไป หน่วยงานเหล่านั้นดำเนินการตามแผนงานโครงการ สำนักงาน คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทำการติดตาม ประเมินผล จัดทำรายงานทูลเกล้าฯ ถวาย แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้ได้ประโยชน์สูงสุดตามพระราชดำริที่ได้พระราชทานไว้

3. การถวายฎีกา มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ เมื่อมีการถวายฎีกาเกี่ยวกับโครงการทางด้านการพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะทำหน้าที่ตรวจสอบข้อมูล หาข้อเท็จจริง เพื่อจัดทำรายละเอียดครบถ้วนทูลเกล้าฯ เพื่อขอพระราชทานพระราชวินิจฉัย หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริก็จะพระราชทานแนวพระราชดำริว่าควรพัฒนาตรงนั้นอย่างไร จากนั้น สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ก็จะดำเนินการประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าดำเนินการเช่นเดียวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แนวพระราชดำริ ได้มาจากการตามเสด็จโดยตรงของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ หรือผู้ที่ติดตามเสด็จพระราชดำเนินได้รับทราบความตามพระราชดำริ แล้วแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ (อ้างอิงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2534) ทรงรับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กรณีราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ฎีกา ความหมายของฎีกา คำร้องทุกข์ที่ราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายต่อ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศ์ เพื่อขอ

พระราชทานพระมหากรุณาในเรื่องต่าง ๆ เช่น ขาดแคลนถนน / น้ำ / ไฟฟ้า พื้นฟูสิ่งแวดล้อม การไม่ได้รับความเป็นธรรมในเรื่องที่ดินทำกิน ฯลฯ) ต้องการอาชีพ รูปแบบและวิธีการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา มี 2 ทาง คือ

1. การทูลเกล้าฯ ถวายอย่างเป็นทางการผ่านสำนักพระราชพิธีการ
2. การทูลเกล้าฯ ถวายในเวลาเสด็จพระราชดำเนินผ่านหรือเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยม

เขียนราษฎรในภูมิภาคต่างๆ

กรอบระยะเวลาในการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จากการประชุมระหว่างสำนักพระราชพิธีการ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานไม่เกิน 1 ปี โดยนับตั้งแต่สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้รับเรื่องจากสำนักพระราชพิธีการ จนถึงขั้นตอนการสรุปข้อมูลเสนอสำนักพระราชพิธีการ ขึ้นตอนและระยะเวลาในการตรวจสอบข้อเท็จจริงของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ขั้นตอนที่ 1: เมื่อได้รับหนังสือจากสำนักพระราชพิธีการแล้ว สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ภายใน 8 วันทำการ) พิจารณาและเสนอแนะข้อคิดเห็นพร้อมเสนอแนะแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ

ขั้นตอนที่ 2: ประมาณ 1 เดือน หลังจากส่งหนังสือแล้ว จะจัดส่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเข้าร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3: หน่วยงานสรุปผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมแนวทางในการให้ความช่วยเหลือส่งมายังสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้

ตารางที่ 2.1 สรุปผลการตรวจข้อเท็จจริง

หน่วยงาน	ระยะเวลา
1. กรมชลประทาน	90 วัน
2. กรมอุทยาน	60 วัน
3. กระทรวงมหาดไทย	15 วัน
4. หน่วยงานอื่น ๆ	30 วัน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: 2553

ขั้นตอนที่ 4: เมื่อได้รับข้อมูลจากหน่วยงานครบถ้วนแล้ว สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะจัดทำสรุปข้อมูลเสนอสำนักพระราชเลขานุการ โดยมีกรอบระยะเวลา 40 วัน นับจากได้รับหนังสือของหน่วยงานฉบับสุดท้าย

2. การประสานการจัดทำโครงการการวิเคราะห์/อนุมัติโครงการ การประสานการจัดทำโครงการ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2534 หมวด 4 ข้อ 13 (2) ความว่า เมื่อส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องได้รับทราบพระราชดำริจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าว จัดทำรายละเอียดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พร้อมทั้งกำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายเสนอสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยด่วน หน่วยงานต่างๆ ให้กรอกแบบคำขอรับการสนับสนุนงบประมาณ โดยส่งผ่านไปยังกระทรวง ทบวง หรือคณะกรรมการ/อนุกรรมการ/คณะทำงานที่ตั้งขึ้นมาเพื่อรับพิจารณาโครงการนั้นๆ

2.6.3 ประเภทของโครงการ

โครงการประเภทที่ 1

เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีลักษณะเป็นงานด้านวิชาการ เช่น โครงการประเภทเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือโครงการที่มีลักษณะเป็นงานวิจัย และโครงการใดๆ ที่สามารถดำเนินการแล้วเสร็จได้ภายใน 1 ปี ซึ่งโครงการประเภทนี้คณะกรรมการพิเศษ

๑๐
๘
๑๕๖.
๑.๐๓
๑๖๖

เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สามารถพิจารณาอนุมัติโครงการ และงบประมาณค่าใช้จ่ายตามโครงการ ได้ทั้งหมดเพื่อให้ดำเนินงานได้ทันที

โครงการประเภทที่ 2

เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีลักษณะเป็นโครงการพัฒนาด้านต่างๆ โดยทั่วไป ซึ่งสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จภายในไม่เกิน 6 ปี ซึ่งโครงการประเภทนี้ คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สามารถอนุมัติ งบประมาณค่าใช้จ่ายให้สามารถเริ่มงานได้ทันทีในปีแรก ส่วนปีต่อไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องดำเนินการเสนอขอของงบประมาณไปตามปกติ

โครงการประเภทที่ 3

เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีลักษณะเป็นโครงการใหญ่ที่ใช้เวลาดำเนินงาน เกินกว่า 6 ปีขึ้นไปจึงแล้วเสร็จ ซึ่งโครงการประเภทนี้คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสามารถอนุมัติงบประมาณได้ส่วนหนึ่ง เพื่อให้เริ่มงานได้ทันทีหรือพิจารณาอนุมัติเฉพาะแต่แผนงาน/โครงการเท่านั้น ส่วนงบประมาณให้หน่วยงานราชการ ที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ ดำเนินการของบประมาณไปตามระบบปกติ

โครงการประเภทที่ 4

เป็นแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมอื่นใด ที่มีพระราชประสงค์ให้ดำเนินการ ซึ่งโครงการ ประเภทนี้คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือประธาน คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อนุมัติแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และงบประมาณค่าใช้จ่ายได้ตามความเหมาะสมในทุกกรณี การวิเคราะห์ โครงการ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2534 หมวด 4 ข้อ 13 (3) ความว่า เมื่อสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้รับรายละเอียด โครงการและวงเงินงบประมาณรายจ่ายจากส่วนราชการและ รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวบรวมรายละเอียดโครงการและวงเงินงบประมาณรายจ่ายสำหรับโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าว และพิจารณากลับกรองและนำเสนอคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พิจารณาตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบโดยด่วน หลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงการ ความสอดคล้องกับพระราชดำริ พื้นที่ดำเนินการ

1. กรณีอยู่ในพื้นที่ป่าไม้ ต้องได้รับอนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช หรือกรมป่าไม้

2. กรณีอยู่ในพื้นที่ราษฎร ต้องได้รับความยินยอมจากราษฎร

3. กรณีอื่นๆ ต้องได้รับความยินยอมหรืออนุญาตจากเจ้าของพื้นที่

ความพร้อมของหน่วยงานที่จะดำเนินการ มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน การมีส่วนร่วมของราษฎรในพื้นที่โครงการ ความซ้ำซ้อนของแผนงาน/โครงการ กับโครงการที่ดำเนินการโดยใช้งบประมาณจากแหล่งอื่น

การอนุมัติโครงการ

เมื่อหน่วยงานเสนอแผนงาน/โครงการ และงบประมาณมายังสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานฯ จะวิเคราะห์ พิจารณากลับกรอง และนำเสนอคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สามารถใช้อำนาจหน้าที่แทนคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้) พิจารณาอนุมัติต่อไป หากได้รับการอนุมัติสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะแจ้งให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทันทีพร้อมทั้งแนบแบบรายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานรายงานผลตามไตรมาส

การติดตามประเมินผลโครงการ

ระบบติดตามประเมินผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีหน้าที่ติดตามและประเมินผลโครงการฯ ตามพันธกิจของสำนักงาน นอกจากนี้ ยังมีมติและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มติ คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ครั้งที่ 1/2527 เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2527 และครั้งที่ 1/2539 เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2539 คำสั่งคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ 2/2540 เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2540 สรุปว่า การประเมินผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเท่านั้น หากหน่วยราชการ ใดมีความประสงค์จะประเมินผลโครงการ ในส่วนใดส่วนหนึ่งเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผลการดำเนินงานของส่วนราชการนั้น ๆ ให้ขออนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ก่อน การติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ การติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ รายไตรมาสดำเนินการโดย กผง. การติดตาม

ผลการดำเนินงานประจำปีดำเนินการ โดย กลุ่มประสานงาน โครงการทั้ง 4 ภาค การติดตามผลการดำเนินงานเป็นกรณี ดำเนินการโดย กลุ่มประสานงาน โครงการทั้ง 4 ภาค และ กศพ. โครงการฯ ที่สำคัญและอยู่ในความสนพระทัย หรือเป็นโครงการที่องคมนตรี มีนโยบายให้ติดตาม หรือ สำนักงาน กปร. มีนโยบาย ติดตามผลการดำเนินการแนวพระราชดำริ เป็นเรื่องๆ เช่น ติดตามผลงานการศึกษา ทดลอง และวิจัยของศูนย์ศึกษาฯ เป็นต้น

2.6.4 การขยายผลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการตลาด

วิธีการขยายผลโครงการ

1. แนวทางหลักในการขยายผล
2. การสร้างองค์ความรู้ที่สมบูรณ์
3. การสร้างเครือข่าย
4. การสร้างองค์ความรู้ที่สมบูรณ์
5. ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย
6. รวบรวมผลการศึกษา ทดลอง วิจัย
7. ศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในด้านการสร้างอาชีพให้เหมาะกับภูมิสังคม
8. กลับรื่องงานวิจัยให้สอดคล้องกับพระราชดำริ
9. การส่งเสริมขยายผลไปยังพื้นที่เป้าหมาย
10. สารคดีในศูนย์ศึกษาฯ
11. การฝึกอบรม
12. ศูนย์ศึกษาฯ ไปขยายผลยังพื้นที่เกษตร โดยตรง ณ หมู่บ้านรอบศูนย์

และการขยายผลในส่วน of ศูนย์การศึกษา ที่ขยายผลมายังเกษตรกรในพื้นที่ต่าง ๆ นี้เอง ที่ส่งผลให้ วังภูโพรฟาร์มสเตย์ ได้รับประโยชน์ในการขยายผลโครงการพระราชดำรินี้ เพื่อเป็น ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์การศึกษาด้านเกษตรปลอดสารพิษ ในพื้นที่วังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

2.6.5 ตัวอย่างการน้อมนำแนวพระราชดำริไปสู่การปฏิบัติ: ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เป้าหมายของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ในการน้อมนำแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ไปใช้ คือ สามารถใช้เป็นแปลงตัวอย่างสำหรับหน่วยงานอื่น ๆ และเกษตรกรผู้สนใจทั่วไปได้ใช้ สถานที่ในการศึกษาดูงาน สามารถใช้เป็นงานเกษตรกรรมทางเลือกที่เหมาะสม สำหรับเกษตรกรรายย่อยในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ เกษตรกรสามารถ

ลงไปปฏิบัติตามโอกาสด้วย อันจะนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง ตรงตามพระราชประสงค์ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 63-64)

กิจกรรมที่กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ดำเนินการ มีดังนี้

1. งานประชาสัมพันธ์โครงการพระราชดำริ
2. จัดทำทะเบียนเกษตรกรผู้นำเข้าร่วมโครงการ
3. การจัดทำข้อมูล เครือข่ายฟาร์มตัวอย่าง
4. ประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ และเกษตรกร
5. จัดทำให้เกษตรกรไปศึกษาดูงาน สนับสนุนปัจจัยการผลิต
6. คัดเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมกับโครงการ
7. สนับสนุนในเรื่องแหล่งน้ำ
8. การให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีฟาร์มเบื้องต้น
9. บริการวิชาการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทางด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ และปศุสัตว์

จากรายละเอียดข้างต้น โครงการพระราชดำรินี้ในระยะแรกๆ นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. โครงการที่มีลักษณะศึกษา ค้นคว้า ทดลองเป็นการส่วนพระองค์ โครงการดังกล่าวนี้ เท่ากับเป็นการเตรียมพระองค์ในด้านข้อมูลและความรอบรู้ที่จะทรงนำไปประยุกต์ใช้ในการ แก้ปัญหาและเผยแพร่แก่เกษตรกร รวมทั้งเป็นการแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่ถูกต้องและ เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยและสภาพแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่นด้วย

2. โครงการที่มีลักษณะเริ่มเข้าไปแก้ไขปัญหาหลักของเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรประสบ ปัญหา และอุปสรรคในการทำเกษตรกรรมมากขึ้นทุกขณะ ซึ่งในขณะที่พระองค์ทรงมีโครงการ ทดลองและเรียนรู้ไปด้วยกัน จะทรงเริ่มก้าวเข้าสู่การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกรอย่าง แท้จริง ระยะแรกโครงการยังจำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะบริเวณรอบๆ ที่ประทับในส่วนภูมิภาค รูปแบบของการพัฒนาแก้ปัญหา คือ การพัฒนาแบบผสมผสาน (Integrated Development) หลังจากนั้น โครงการในลักษณะนี้ค่อยๆ ขยายขอบเขตออกไปสู่สังคมเกษตรกรในพื้นที่ที่กว้างขึ้น

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้อยู่มากมายหลายสาขา หลายประเภท ใน ระยะแรก มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป ดังนี้คือ

1.โครงการตามพระราชประสงค์

หมายถึง โครงการซึ่งทรงศึกษาทดลองปฏิบัติเป็นส่วนพระองค์ ทรงศึกษาหารือกับ ผู้เชี่ยวชาญในวงงาน ทรงแสวงหาวิธีการทดลองปฏิบัติ ทรงพัฒนาและส่งเสริมแก้ไขคัดแปลง วิธีการเป็นระยะเวลาหนึ่ง เพื่อดูแลผลผลิตทั้งในพระราชฐานและนอกพระราชฐาน ซึ่งต้องทรงใช้

พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ในการดำเนินการทดลองจนกว่าจะเกิดผลดี ต่อมาเมื่อทรงแน่พระทัยว่า โครงการนั้นๆ ได้ผลดี เป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง จึงโปรดเกล้าฯ ให้รัฐบาลเข้ามารับงานต่อภายหลัง

2. โครงการหลวง

พระองค์ทรงเจาะจงดำเนินการพัฒนาและบำรุงรักษาต้นน้ำลำธารในบริเวณป่าเขาในภาคเหนือ เพื่อบรรเทาอุทกภัยในที่ลุ่มต่ำ ด้วยเหตุผลที่พื้นที่เหล่านี้เป็นเขตแดนชาวไทยภูเขา จึงทรงมีโอกาพัฒนาชาวเขาชาวคอยให้อยู่ดีกินดี ให้เลิกการปลูกฝิ่น เลิกการค้ำไม้ทำลายป่า ทำไร่เลื่อนลอย และเลิกการค้าไม้เถื่อน ของเถื่อน อาวุธยุทโธปกรณ์นอกกฎหมาย ทรงพัฒนาช่วยเหลือให้ปลูกพืชหมุนเวียนที่มีคุณค่าสูง จนส่งง่าย ปลูกข้าวไร่ และเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อบริโภค รวมคุณค่าผลผลิตแล้วให้ได้คุณค่าแทนการปลูกฝิ่น ทั้งๆที่งานของโครงการนี้กินเวลายาวนานกว่าจะเกิดผลได้ ต้องใช้เวลานานนับสิบปี การดำเนินงานจะยากลำบากสักเพียงใดมิได้ทรงทอดอโย การพัฒนาค่อยๆ ได้ผลดีขึ้นๆ ชาวเขาชาวคอยจึงมีความจงรักภักดี เรียกพระองค์ว่า “พ่อหลวง” และเรียกสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถว่า “แม่หลวง” โครงการของทั้งสองพระองค์จึงเรียกว่า “โครงการหลวง”

3. โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์

หมายถึง โครงการที่พระองค์ได้พระราชทานข้อเสนอแนะและแนวทางพระราชดำริให้เอกชนไปดำเนินการ ด้วยกำลังเงิน กำลังปัญญา และกำลังแรงงาน พร้อมทั้งการติดตามผลงานให้ต่อเนื่องโดยภาคเอกชน เช่น โครงการพัฒนาหมู่บ้านสหกรณ์เนินดินแดง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสโมสรโรดารีแห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดและดำเนินงานตามพระราชดำริ โครงการพจนานุกรม โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เป็นต้น

4. โครงการตามพระราชดำริ

โครงการประเภทนี้เป็นโครงการที่ทรงวางแผนพัฒนา ทรงเสนอแนะให้รัฐบาลร่วมดำเนินการตามแนวพระราชดำริ โดยพระองค์เสด็จฯ ร่วมทรงงานกับหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งมีทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร โครงการตามพระราชดำรินี้ในปัจจุบันเรียกว่า “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” มีกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ปัจจุบันมีลักษณะที่เป็นโครงการพัฒนา ด้านต่างๆ ที่ดำเนินการเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาสั้น และระยะเวลายาวที่มากกว่า 5 ปี ขณะเดียวกันก็มีลักษณะที่เป็นงานด้านวิชาการ เช่น โครงการเพื่อการศึกษาค้นคว้าทดลอง หรือโครงการที่มีลักษณะเป็นงานวิจัย เป็นต้น ความเจริญของประเทศ ต้องอาศัยความเจริญของภาคเกษตรเป็นสำคัญ

เกษตรกรรมเป็นอาชีพพื้นฐานของคนในสังคมไทยมาทุกยุคทุกสมัย ประชากรประมาณสองในสามอยู่ในภาคเกษตร การพัฒนาการเกษตรเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาประเทศมาตลอด สาขาการเกษตรเป็นสาขาที่ได้รับความสำคัญอย่างสูงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับ

แนวพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ คือ การที่ทรงเน้นในเรื่องของการค้นคว้า ทดลอง และวิจัยหาพันธุ์พืชต่างๆ ใหม่ ๆ ทั้งพืชเศรษฐกิจ เช่น หม่อนไหม ขางพารา ฯลฯ ทั้งพืชเพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน และพืชสมุนไพร ตลอดจนการศึกษาเกี่ยวกับแมลงศัตรูพืช ทั้งนี้รวมพันธุ์สัตว์ต่างๆ ที่เหมาะสม เช่น โค กระบือ และ แพะ แกะ พันธุ์ปลา ฯลฯ และสัตว์ปีกทั้งหลายด้วย เพื่อแนะนำให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติได้ราคาถูก ใช้เทคโนโลยีที่ง่าย และไม่สลับซับซ้อน ซึ่งเกษตรกรจะสามารถรับไปดำเนินการเองได้และที่สำคัญ คือ พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ หรือเทคนิควิธีการดูแลต่างๆ นั้น จะต้องเหมาะสมกับสภาพสังคมและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย

อย่างไรก็ตาม พระองค์ทรงมีพระราชประสงค์เป็นประการแรก คือ การทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้โดยเฉพาะในด้านอาหารก่อนเป็นอันดับแรก เช่น ข้าว พืชผัก ผลไม้ ฯลฯ แนวทางที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการที่ทรงพยายามเน้นมิให้เกษตรกรพึ่งพากับพืชเกษตรแค่เพียงอย่างเดียว เพราะจะเกิดความเสียหายง่าย เนื่องจากความแปรปรวนของตลาดและความไม่แน่นอนของธรรมชาติ ทางออกคือทรงสนับสนุนให้ทำการเกษตรผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงและมีรายได้ตลอดปี ขณะเดียวกันเกษตรกรควรจะต้องมีรายได้เพิ่มขึ้นนอกเหนือไปจากภาคเกษตร เช่น การอุตสาหกรรมในครัวเรือน ดังเช่นในมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงสนับสนุนให้เกษตรกรได้ทำงานหัตถกรรม โดยใช้ชีวิตในท้องถิ่น ซึ่งทำให้เกิดรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง

นอกจากนั้นทรงเห็นว่า การพัฒนาพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติจะมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาการเกษตร จึงทรงมุ่งที่จะให้มีการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในระยะยาว ทรงสนพระราชหฤทัยอย่างยิ่งต่อการที่จะทำนุบำรุงปรับปรุงสภาพของทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ ที่ดิน แหล่งน้ำ ฯลฯ ให้อยู่ในสภาพที่จะมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างมากที่สุด

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทัศนีย์ บัวระภา (2549: 110) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตจังหวัด “ร้อยแก่นสาร” ปรากฏให้เห็น ดังนี้ 1. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นการเดินทางส่วนตัว ร้อยละ 70 และส่วนใหญ่จะกลับมาท่องเที่ยวมากกว่า 1 ครั้ง ร้อยละ 59.50 เหตุผลในการเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุด คือ การพักผ่อน ร้อยละ 62 รองลงมา คือ เพื่อศึกษาเรียนรู้ ร้อยละ 28 สำหรับการนำเสนอแนวทางการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แบบยั่งยืน ได้นำเสนอดังนี้ 1. การเลือกกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ ควรมีการกำหนดจุดขายให้เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ 2. ควรมีการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวให้ชัดเจน การเลือกตลาดเป้าหมาย ควรเป็นกลุ่มตลาดเป้าหมายระดับสูง ในกลุ่มวัยกลางคนไปจนถึงผู้สูงอายุ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีรายได้พร้อมที่จะใช้จ่าย การบรรจุวัตถุประสงค์ทางสังคม หรือ การท่องเที่ยวโดยชุมชน ควรจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุความพึงพอใจของผู้มาเยือน และบรรลุเป้าหมายของชาวบ้าน คือ ชาวบ้านได้เรียนรู้ร่วมกันกับนักท่องเที่ยว หรือ ผู้มาเยือน เกิดความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการพัฒนาด้านการตลาด การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เป็นตัวกลางที่จะทำให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ซื้อได้ทราบข้อมูล และเงื่อนไขของการท่องเที่ยว ดังนั้นจึงควรนำเสนอความจริงในการทำการตลาดเพื่อคัดเลือกนักท่องเที่ยวคุณภาพ

อัจฉรา หลาวทอง (2550: 7-8) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการตลาดของวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวในเขตอีสานใต้ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการจัดการทางการตลาดของวิสาหกิจชุมชนควรต้องมีการทำวิจัย และเลือกการตลาดที่มีความเป็นเอกลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของชุมชน ส่วนการวางแผนการตลาด โดยวิธีการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาด และวางแผนโปรแกรมการตลาดด้วยส่วนผสมทางการตลาด ใช้หลักการตลาด 9 ส่วน 8 ด้าน ดังต่อไปนี้

- ด้านที่ 1 การจัดการผลิตภัณฑ์ และองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว
- ด้านที่ 2 การจัดการราคาของการท่องเที่ยวที่เหมาะสม
- ด้านที่ 3 การจัดการช่องทางการจัดจำหน่ายทางการท่องเที่ยว
- ด้านที่ 4 การจัดการส่งเสริมทางการตลาดด้านการท่องเที่ยว
- ด้านที่ 5 การจัดการส่งเสริมกระบวนการจัดซื้อทางการท่องเที่ยว
- ด้านที่ 6 การจัดการสภาพทางกายภาพเพื่อการท่องเที่ยว
- ด้านที่ 7 การจัดการบุคลากรทางการท่องเที่ยว
- ด้านที่ 8 การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว

ส่วนการปฏิบัติการ และการควบคุมการตลาด โดยมีการจัดองค์การทางการตลาด และการปฏิบัติการทางการตลาด ตลอดจนการควบคุมทางการตลาด ซึ่งมีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ และการควบคุมอย่างชัดเจน

อารีย์ นัยพินิจ และฐิรัชญา มณีเนตร (2550 : 56) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว หมู่บ้านบุไทรโฮมสเตย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางแก้ไขของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของท้องถิ่น ควรจะมีการสนับสนุนงบประมาณจากราชการเพิ่มขึ้นในการที่จะปรับปรุงระบบ

สาธารณูปโภค และทุนในการศึกษาคุณภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว รวมถึงควรมีการปรับปรุงพัฒนาสื่อต่าง ๆ ให้สวยงาม และชัดเจนยิ่งขึ้น

กมลวิทย์ โมราศิลป์ และวิศุทธิณี ธานีรัตน์ (2551: 7) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของตำบลเขาวง อำเภอบ้านคาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของตำบลเขาวง สรุปได้ว่า จุดแข็งของตำบลเขาวงด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว คือ สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำเกษตร ปลูกผลไม้ได้หลากหลายประเภท ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพและมีจำหน่ายตลอดปี และมีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญใกล้เคียง เช่น เขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสก จุดอ่อนของตำบลเขาวง คือ ประชากรยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยว เช่น การบริการ การต้อนรับ ฯลฯ เกษตรกรไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม และยังไม่มียุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในพื้นที่โอกาสของตำบลเขาวง คือ การส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่และเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมตามนโยบายของกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา นโยบายการค้าเสรีทำให้มีโอกาสเปิดตลาดการค้าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและการท่องเที่ยว การให้ความสำคัญเรื่องการท่องเที่ยวของทุกภาคส่วน และควรมีสักยภาพของสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นที่จะผลิตบุคลากรด้านการท่องเที่ยว อุปสรรคของตำบลเขาวง คือ ขาดการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงาน เช่น เรื่องความรู้ด้านการเกษตร สาธารณูปโภคพื้นฐาน และชุมชนขาดความเข้มแข็ง

ปองพล วัลลหทัยกุล ชัชฎารัตน์ นุกคา และ วสิรินทร์ วารีเสวตสุวรรณ (2551: 12) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอิสานใต้ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอิสานใต้ การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ในกลุ่มจังหวัดอิสานใต้ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31 - 40 ปี เป็นนักท่องเที่ยวในท้องถิ่น จบการศึกษาในระดับ ปริญญาตรี รัศมีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวพร้อมกลุ่มเพื่อน โดยไม่พักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวโดยได้รับคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ สำหรับเหตุผลสำคัญที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพราะความน่าสนใจด้านเกษตรกรรมวิถีชีวิตเกษตรกรรม ทัศนียภาพและความสวยงามของพื้นที่ สำหรับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการให้มีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ส่วนใหญ่จะได้แก่กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การจัดจุดชมวิว รองลงมาจึงเป็นการแสดงสาธิตทางด้านการเกษตรและการทดลองเก็บผลผลิตด้วยตนเอง โดยแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทไม้ดอกไม้ประดับเป็น

แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุด รองลงมาคือ สวนผลไม้ และหากจะสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวที่พบว่า แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวที่มาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมชอบมากที่สุด

บุทรนา สมลา (2551: 10-11) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการแหล่งพักอาศัยแบบโฮมสเตย์ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษา หมู่บ้านนุไทร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มลูกค้าเป้าหมายของโฮมสเตย์บ้านนุไทรมีด้วยกันหลากหลายอาชีพและช่วงอายุ ดังนั้นการประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์ฯ จึงมีการใช้ช่องทางการดำเนินงานหลายทางด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์ด้วยการเขียนลงสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับโฮมสเตย์บ้านนุไทร การทำเอกสารประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งเป็นช่องทางที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้ดีที่สุด แต่เหนือสิ่งอื่นใด สื่อที่ดูจะมีอิทธิพลและความน่าเชื่อถือได้ดีที่สุดน่าจะเป็นการบอกเล่าแบบปากต่อปากถึงความสวยงามของสถานที่และบรรยากาศที่ดีของบ้านนุไทร ซึ่งถือเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์มากที่สุด และด้วยความที่ชุมชนบ้านนุไทรเป็นชุมชนเกษตรกรรม ยังไม่มีความชำนาญในการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ฯ ทำให้ต้องมีการขอความร่วมมือจากองค์กรอื่นเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ และเสนอแนะการดำเนินงานในการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ ซึ่งทางกลุ่มโฮมสเตย์ฯ ก็ได้รับการช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รวมถึงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีในการทำประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต (Internet) และความช่วยเหลือจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นในการช่วยประชาสัมพันธ์ในรูปแบบการศึกษาฐานด้านเศรษฐกิจชุมชนอีกทางหนึ่ง เมื่อวิเคราะห์แล้วจะพบว่าทางกลุ่มโฮมสเตย์บ้านนุไทรยังคงมีข้อด้อยในการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ ด้วยเป็นรูปแบบการดำเนินงานที่ใหม่และดูจะยุ่งยากสำหรับสมาชิก เนื่องจากไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีมาก่อนแต่ถึงอย่างไรก็ตามข้อด้อยจุดนี้เองก็ได้มีการแก้ไขในลักษณะของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากองค์กรและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการช่วยเหลือในจุดบกพร่องนี้

ทิพากร พลอยสมบูรณ์ (2552: 184) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ชุมชนโบราณถิ่นเดิมโคราช: แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางด้านการคมนาคมควรจัดระเบียบเส้นทางจราจรให้มีการคมนาคมสะดวกขึ้น ให้มีรถโดยสารสัญจร ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงเส้นทางจราจร แนวทางด้านที่พักและอาหาร ควรส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการจัดให้มีที่พักในชุมชนหรือในลักษณะของโฮมสเตย์ เหมือนที่บ้านเมืองเก่า ชุมชนบ้านเมืองเก่ามีกลุ่มโต๊ะจีนอยู่แล้วควรจัดให้มีร้านอาหารรองรับสำหรับนักท่องเที่ยวได้ ส่งเสริมให้ทำร้านอาหารบริหารงานโดยชุมชน ส่งเสริมการทำอาหารพื้นบ้านจำหน่ายเป็นสินค้าขึ้นชื่อของ

ชุมชนแนวทางการค้าร้านขายของที่ระลึก จัดทำสหกรณ์หรือศูนย์สาธิตการตลาดเหมือนกับชุมชนบ้านเมืองเก่าจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพที่หลากหลายและนำผลผลิตมาจัดให้มีสินค้าที่หลากหลายครอบคลุมครบถ้วนตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุดแนวทางด้านการบริการข้อมูลการท่องเที่ยว รมรงค์ส่งเสริมการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าการจัดการข้อมูลสารสนเทศให้ครบและทั่วถึงอย่างต่อเนื่อง จัดทำป้ายและแผนผังการท่องเที่ยวในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจน แนวทางด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ประสานงานกับกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านสร้างความสามัคคีโดยผ่านการจัดกิจกรรมประสานงานกับกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านสร้างความสามัคคีโดยผ่านการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง แนวทางด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น จัดให้มีการอบรมการเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ที่ดีให้กับชุมชนไม่เจาะจงว่าจะเป็นคนใดคนหนึ่ง จัดอบรมให้ความรู้กับชุมชน รมรงค์ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในท้องถิ่น รักและหวงแหนพร้อมทั้งช่วยกันอนุรักษ์ให้เป็นสมบัติชาติ

นวนาค เชาวนากรณ์ (2552: 218) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานบ้านปราสาทจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์ ปัญหาจากด้านประชาสัมพันธ์เกิดจากผู้บริการซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่เป็นหมู่คณะไม่หรือรู้จากผู้นำการท่องเที่ยวในเรื่องกฎระเบียบของบ้านพักโฮมสเตย์บ้านปราสาท กลุ่มกิจกรรมที่น่าชมและพิธิบายศรีสู่ขวัญจึงมีปัญหาคงไม่เข้าใจกัน เวลาที่กำหนดกิจกรรมจึงคลาดเคลื่อนสมาชิกในกลุ่มจึงมีวิธีแก้ไขโดยผู้นำการท่องเที่ยวที่เป็นหมู่คณะให้แจ้งโดยตรง แจ้งกฎระเบียบของการเข้าพัก การปฏิบัติคนตามวิถีชีวิตของชุมชน กิจกรรมที่เข้าร่วมนักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติอย่างไร ด้านจำนวนนักท่องเที่ยว ปัญหาเกิดจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่ผู้นำการท่องเที่ยวที่แจ้งมายังผู้ประสานงานจะไม่ตรงกับความเป็นจริง บางคณะมากกว่าที่แจ้ง บางคณะน้อยกว่าที่แจ้ง เป็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการบ้านพัก ด้านอาหาร ด้านการดำเนินกลุ่มกิจกรรมเพราะทุกอย่างจะต้องมีความสัมพันธ์กัน สมาชิกในกลุ่มได้ร่วมกันคิดแก้ปัญหาเรื่องจำนวนนักท่องเที่ยวที่แน่นอนเป็นการยืนยันก่อนเข้าพัก หลังจากตอบตกลงทั้งสองฝ่ายอีกครั้ง ส่วนนักท่องเที่ยวที่มาเป็นส่วนตัวสามารถแจ้งก่อนได้ 1 วันก่อนเข้าพักพร้อมทั้งต้องการร่วมกิจกรรมอะไร และด้านระบบการจัดการ ปัญหาที่เกิดจากระบบการจัดการมาจากนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์จะอ้างถึงโฮมสเตย์ที่อื่นนำมาเปรียบเทียบกับบริการของบ้านปราสาท สมาชิกจึงร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาโดยวิธี เมื่อผู้เข้าพักมาถึงจุดที่ต้อนรับในสถานที่ที่รองรับจำนวนคณะผู้ท่องเที่ยวแล้วอธิบายให้คณะท่องเที่ยวได้เข้าใจถึงขั้นตอน กติกาการเข้าร่วมกิจกรรมและการบริการของกลุ่มโฮมสเตย์ให้เข้าใจจึงมอบหน้าที่จัดผู้เข้าพักให้กับผู้นำการท่องเที่ยว ในเรื่องเวลานัดหมายกิจกรรม

วิศุคา ศิริวัฒน์ (2552 : 164) แนวทางการบริหารจัดการที่พักทางวัฒนธรรม (Home Stay) เพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา การบริหารจัดการที่พักทางวัฒนธรรม (Home Stay) ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐบาล เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งพิจารณาถึงความสำคัญและได้รวบรวมข้อมูลของบริการที่พักทางวัฒนธรรม (Home Stay) โดยได้ให้ความสำคัญดำเนินการพัฒนาและให้การรับรองมาตรฐานที่พักทางวัฒนธรรม (Home Stay) ตลอดจนมีเอกสารแนะนำนักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยวแบบสัมผัสวัฒนธรรม เพื่อหาความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ก่อน รวมทั้งข้อมูลที่ตั้ง หมายเลขโทรศัพท์ กิจกรรมในชุมชน ค่าใช้จ่าย และการเดินทาง ส่วนมุมมองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและนักท่องเที่ยวด้านปัญหาต่อที่พักทางวัฒนธรรม (Home Stay) ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จะพบว่าปัญหาด้านการขาดงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนในการพัฒนาพื้นที่ จะเป็นปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ คณะกรรมการชุมชนและชาวบ้านขาดความรู้ในการบริหารจัดการที่พักทางวัฒนธรรม (Home Stay) นักท่องเที่ยวจะไม่รู้จักที่พักทางวัฒนธรรม (Home Stay) เลือกลงมาใช้บริการจำนวนน้อยและไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางแผนเพื่อบริหารจัดการ ชาวบ้านบางส่วนในชุมชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการต้อนรับนักท่องเที่ยว และปัญหาอื่น ๆ เช่น ขาดการรวมกลุ่ม คุณภาพของที่พัก ขาดการดูแลรักษา ฯลฯ ลักษณะเด่นของพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ในมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่และนักท่องเที่ยวทั่วไปพบว่า ลักษณะเด่นที่สุดของพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ก็คือพื้นที่มีลักษณะเฉพาะที่พื้นที่ท่องเที่ยวอื่นใกล้เคียงไม่มี เช่น เป็นพื้นที่แหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ แหล่งปลูกพืชเมืองหนาว ฯลฯ รองลงมาคือพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและบ้านพักทางวัฒนธรรม (Home Stay) ที่จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ที่มีความสวยงามและสิ่งแวดล้อมสะอาด เช่น ไม่มีขยะสกปรก มีการจัดแต่งภูมิทัศน์ที่สวยงาม ฯลฯ นอกจากนี้ในพื้นที่ยังได้จัดให้มีมีมัคคุเทศก์และเจ้าหน้าที่คอยให้บริการ มีความปลอดภัยทั้งแก่ชีวิตและทรัพย์สิน มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ถูกสุขลักษณะบริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้องสุขา โทรศัพท์สาธารณะ ฯลฯ และสุดท้ายมีความสะดวกสบายในการเดินทางและอยู่ไม่ไกล เช่น ไปเที่ยวต่อในพื้นที่อื่นได้สะดวก ถนนหนทางกว้างขวาง ฯลฯ

วาทีนิ หมอไทย (2552 : 255-256) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมโดยองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มน้ำมูลตอนบน จังหวัดนครราชสีมา พบว่าการส่งเสริมการตลาด ในด้านการส่งเสริมการตลาดได้มีการส่งเสริมเน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยใช้วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสื่อในแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่การจัดการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย พบว่า มีการดำเนินการส่งเสริมการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด มีนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศมาท่องเที่ยวเป็น

จำนวนมาก กิจกรรมการท่องเที่ยวได้สร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลจะเข้หิน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง พบว่า การจัดการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวยังไม่มีประสิทธิภาพเพราะไม่มีงบประมาณ และคณะกรรมการดำเนินงานยังขาดการสนับสนุนความร่วมมือกันอย่างเต็มศักยภาพ และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่หลากหลาย ศิลปวัฒนธรรม มีน้อย และแหล่งท่องเที่ยวสวนแสงเพชรนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวของภาคเอกชน ชุมชนไม่ได้รับผลประโยชน์เท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นร้านอาหาร การทำพรีลยอฮังการล้วนเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องเสียค่าใช้จ่ายเต็มที่ จึงไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดการท่องเที่ยว ชุมชนยังไม่ยอมรับในการจัดทำกิจกรรมทำพรีลยอฮังการเพราะทำให้มลภาวะทางน้ำเป็นพิษ ทำให้น้ำเน่าเสีย และด้านการบริการท่องเที่ยว การจัดการการท่องเที่ยวและการบริการจัดตั้งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว ด้านปัจจัยพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่มีความพร้อม เช่น โทรศัพท์ ห้องสุขาไม่เพียงพอ ร้านค้าสะดวกซื้อที่จจรด ดงขะ การบริการด้านการจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ร่วมกับชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์วิถีชีวิตในท้องถิ่นการจัดตั้งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย ไม่มีมาตรฐานไม่มีตำรวจหรือยามรักษาความปลอดภัย การอบรมมัคคุเทศก์ให้ความพร้อมในการบริการนักท่องเที่ยวด้านทักษะทางการสื่อสาร ไม่มีศูนย์บริการข่าวสารข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยว ป้ายทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวไม่ชัดเจน ถนน สินค้าพื้นเมืองไม่หลากหลาย สถานที่จจรดไม่เป็นระเบียบ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก: กรณีศึกษาวังภูไทร ฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา วัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่คาดหวังต่อการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก: กรณีศึกษาวังภูไทร ฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยว ฟาร์มสเตย์ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา และเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเตย์ตามโครงการพระราชดำริ

3.1. ประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ประชากรที่ทำการศึกษา ได้แก่ ประชากรตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

3.2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เลือกแบบเจาะจง จำนวน 210 คน ประกอบด้วย

กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน ได้แก่ กลุ่มผู้รู้ คือ

1. ผู้นำชุมชน	จำนวน	5	คน
2. ปราชญ์ชุมชน	จำนวน	5	คน
กลุ่มท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์	จำนวน	100	คน
กลุ่มบุคคลทั่วไป	จำนวน	100	คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง, แบบสอบถาม และการจัดประชุมเวทีชาวบ้านร่วมกับหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

การสร้างเครื่องมือสร้างจากกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัย

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) สร้างแบบสอบถามที่ได้จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้
- 4) นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์
- 5) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 6) ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อหาแนวทางการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว

2. ลักษณะของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับพัฒนาการการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ของ
วังฤไพร์ฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยมีการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) คือ การตรวจสอบข้อมูลในด้านแหล่งที่มาของข้อมูล แหล่งเวลาของข้อมูล และแหล่งบุคคล จากนั้นจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

3.4 วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

3.5.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

3.5.2 ศึกษาระเบียบวิธีการ ในการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

3.5.3 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

3.5.4 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ตรวจสอบแก้ไขแล้ว ไปจัดพิมพ์เป็นฉบับทดลอง

3.5.5 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) โดยนำแบบสัมภาษณ์ทดลองใช้กับนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จำนวน 30 ชุด

3.5.6 นำแบบสอบถามมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.97

3.5.7 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งตามลักษณะของข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก: กรณีศึกษาวังภูไพร ฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

3.6.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการศึกษาภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานต่างๆ

3.6.2 วิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ภายในชุมชนเป้าหมาย ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เพื่อข้อมูลพื้นฐาน การดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางเลือกแบบฟาร์มสเตย์

3.6.3 วิธีการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มนักท่องเที่ยวโอมสเตย์เดิม และกลุ่มนักท่องเที่ยวทางเลือกแบบ ฟาร์มสเตย์ เพราะนักท่องเที่ยวทั้งสองกลุ่มนี้ค่อนข้างใกล้ชิดเคียงกัน หรืออาจจะเป็นกลุ่มเดียวกัน สามารถแลกเปลี่ยนการท่องเที่ยวระหว่างกันได้ เพื่อทราบเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่คาดหวังต่อการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : กรณีศึกษาวังภูไพร ฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

3.6.4 วิธีการประชุมกลุ่มย่อย ใช้แบบประชุมกลุ่มย่อย เพื่อประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวทางเลือกแบบฟาร์มสเตย์ และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางเลือกแบบฟาร์มสเตย์

3.6.5 วิธีการสังเกตโดยใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกต ได้แก่ เทปบันทึกเสียง และสมุดจดบันทึก

3.6.6 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร นิตยสาร รายงานการวิจัย รายงานประจำปี วิทยานิพนธ์ เพื่อใช้ประกอบการวิจัย โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. ห้องสมุด สถาบันวิจัยศิลปะ และวัฒนธรรมอีสาน
4. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
5. หอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร
6. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร
7. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ e-book สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวไทย

8. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันวิจัย
ศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

9. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุด สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.)

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

- เพศ
- อาชีพ
- ระดับการศึกษา
- อายุ
- รายได้

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่
คาดหวังต่อการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : กรณีศึกษาวังภูพาน ฟาร์มสเตย์ ตำบล
วังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยมีการตรวจสอบความ
ถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) คือ การตรวจสอบข้อมูลในด้าน
แหล่งที่มาของข้อมูล แหล่งเวลาของข้อมูล และแหล่งบุคคล จากนั้นจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์
แบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

คณะผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ โดย
นำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

ค่าสถิติร้อยละ ใช้อธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ (เพศ อายุ สถานภาพ ระดับ
การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน)

ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$$\frac{\sum X}{n} \quad \text{แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมด}$$

$$n \quad \text{แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง}$$

2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) โดยใช้สูตร (บุศรี วงศ์รัตนะ, 2541)

$$SD = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การหาค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด (2538: 100-101) มีการกำหนดให้ค่าคะแนนสำหรับ อัตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เท่ากับ	1	คะแนน
เห็นด้วย	เท่ากับ	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	เท่ากับ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	เท่ากับ	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เท่ากับ	5	คะแนน

การวิเคราะห์ระดับคะแนนด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) แล้วนำมาจัดระดับคะแนนโดยใช้หลักเกณฑ์ คือ

1.00-1.50	แสดงว่า	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.51-2.50	แสดงว่า	ไม่เห็นด้วย
2.51-3.50	แสดงว่า	ไม่แน่ใจ
3.51-4.50	แสดงว่า	เห็นด้วย
4.51-5.00	แสดงว่า	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.6.3 การวิเคราะห์การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก: กรณีศึกษาวังภูโพรฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแบบสอบถามปลายเปิด การประชุมกลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์เพิ่มเติม จากนั้นนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีพรรณนา

บทที่ 4
ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์ กรณีศึกษาวังภูไทร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ส่วน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ได้ผลดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ และตำแหน่งการเป็นผู้นำในชุมชน

ส่วนที่ 2 ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์ กรณีศึกษาวังภูไทร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	73	36.5
หญิง	127	63.5
รวม	200	100.0
2. อายุ		
21 - 30 ปี	47	23.5
31 - 40 ปี	62	31.0
41 - 50 ปี	51	25.5
51 - 60 ปี	38	19.0
มากกว่า 60 ปี	2	1.0
รวม	200	100.0

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	3	1.5
มัธยมศึกษา	71	35.5
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	35	17.5
ปริญญาตรี	80	40.0
สูงกว่าปริญญาตรี	11	5.5
รวม	200	100.0
4. สถานภาพสมรส		
โสด	60	30.0
สมรส	132	66.0
หย่าร้าง	8	4.0
รวม	200	100.0
5. อาชีพ		
เกษตรกร	52	26.0
นักเรียน/นักศึกษา	30	15.0
ค้าขาย	41	20.0
รับจ้าง	15	7.5
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	52	26.0
อื่นๆ	10	5.0
รวม	200	100.0
6. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	8	4.0
3,000 - 6,000 บาท	41	20.5
6,001 - 9,000 บาท	61	30.5
9,001 - 12,000 บาท	15	7.5
มากกว่า 12,000 บาท	75	37.5
รวม	200	100.0

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
7. ตำแหน่งการเป็นผู้นำในชุมชน		
ไม่มีตำแหน่ง	193	96.5
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	-	-
สมาชิก อบต.	-	-
คณะกรรมการกลุ่มต่างๆ	3	1.5
อื่น ๆ	4	2.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.1 ในการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในกลุ่มตัวอย่าง ในรูปแบบฟาร์มสเตย์ ภูมิศึกษาวังภูไท ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. เพศ นักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 63.5 ที่เหลือจำนวน 73 คน เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 36.5

2. อายุ นักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มากที่สุด จำนวน 62 คน คิดเป็น ร้อยละ 31.0 รองลงมาคือช่วงอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 ช่วงอายุ 21 - 30 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 ช่วงอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 และน้อยที่สุดคือช่วงอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

3. ระดับการศึกษา นักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 80 คน คิดเป็น ร้อยละ 40.0 รองลงมาคือ มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 การศึกษาในระดับปวช./ปวส./อนุปริญญา จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 การศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 และการศึกษาในระดับประถมศึกษา น้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

4. สถานภาพสมรส นักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เกือบทั้งหมด จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 66.0 เป็นผู้ที่มีสมรสแล้ว และประชาชนที่เหลือ 60 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 เป็นโสด และสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0

5. อาชีพ นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอาชีพเกษตรกร มากที่สุด จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 อาชีพรับจ้าง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และอาชีพอื่นๆ น้อยที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ตามลำดับ

6. รายได้ต่อเดือน นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวช่วงรายได้ที่มากกว่า 12,000 บาท ต่อเดือน มากที่สุด จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ ช่วงรายได้ 6,001 – 9,000 บาท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 ช่วงรายได้ที่ 3,001 – 6,000 บาท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ช่วงรายได้ที่ 9,001 – 12,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 ช่วงรายได้ ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน น้อยที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

7. ตำแหน่งการเป็นผู้นำในชุมชน นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวไม่มีตำแหน่งการเป็นผู้นำชุมชน มากที่สุด จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 94.0 รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวที่เป็นคณะกรรมการกลุ่มต่างๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 และอื่นๆ น้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

4.2 ความต้องการในการพัฒนาอาคารท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์ กรณีศึกษา
วังไทร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 4.2 ความต้องการในการพัฒนาอาคารท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์
กรณีศึกษา วังไทร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							
	ร้อยละ					\bar{X}	S.D.	แปล ผล
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด			
1. องค์ประกอบด้านสถานที่ท่องเที่ยว รูปแบบฟาร์มสเตย์								
1. ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวทาง ฟาร์มสเตย์เหมาะสม	48.0	46.5	5.0	-	0.5	4.41	0.63	มาก
2. คุณภาพเส้นทางการเดินทางเข้าสู่ แหล่งท่องเที่ยวทางฟาร์มสเตย์ สะดวกและปลอดภัย	30.5	47.5	21.5	-	0.5	4.07	0.74	มาก
3. ฟาร์มสเตย์มีความเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะท้องถิ่นในด้านการเกษตรกรรม โครงการพระราชดำริ	51.0	39.0	10.0	-	-	4.41	0.66	มาก
4. มีความเป็นเอกลักษณ์ทางด้าน วัฒนธรรมชุมชน	48.5	33.0	18.5	-	-	4.30	0.76	มาก
5. มีความสมบูรณ์ในการสืบทอด้าน วัฒนธรรม ประเพณี ชุมชน	37.0	45.5	17.0	0.5	-	4.19	0.72	มาก
6. มีความกลมกลืน และความงดงาม ด้านธรรมชาติ	46.0	46.5	7.5	-	-	4.38	0.62	มาก
7. มีความสมบูรณ์ในเชิงโครงสร้าง ของแผนผังการท่องเที่ยว ที่พัก และ การจัดสถานที่	37.5	47.0	15.5	-	-	4.22	0.69	มาก
8. ความเข้มแข็งของชุมชนในการ ดำรงรักษาสิ่งเอกลักษณ์ของตนเอง	35.5	55.5	9.0	-	-	4.26	0.61	มาก

ตารางที่ 4.2 ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์
กรณีศึกษาวังภูโพร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							
	ร้อยละ					X̄	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด			
9. การให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์	33.5	53.5	12.5	0.5	-	4.20	0.66	มาก
10. มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยว	37.0	53.5	9.5	-	-	4.27	0.62	มาก
11. แหล่งท่องเที่ยวแต่ละที่มีพื้นที่ตั้งไม่อยู่ห่างกันมากนัก	30.5	49.5	17.5	2.5	-	4.08	0.75	มาก
12. ความมีชื่อเสียง และภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์	31.0	44.0	24.0	0.5	0.5	4.04	0.78	มาก
รวม						4.23	0.69	มาก

ตารางที่ 4.2 ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์
กรณีศึกษา วังภูไพร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความกีดกัน							
	ร้อยละ					X̄	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด			
2. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่								
1. มีอุปกรณ์รับรองขยะมูลฝอยเพียงพอ และเหมาะสม	33.5	42.0	23.5	1.0	-	4.08	0.77	มาก
2. มีป้ายเตือนการทิ้งขยะมูลฝอยให้ถูกวิธี	22.0	22.0	12.5	20.0	0.5	3.68	1.04	มาก
3. การรณรงค์ และร่วมดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อม เช่น การกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลในแหล่งท่องเที่ยว	37.5	36.0	13.0	13.5	-	3.97	1.02	มาก
4. มีระบบบำบัดสิ่งปฏิกูล ก่อนทิ้งหรือก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ	38.0	38.0	11.5	12.5	-	4.01	0.99	มาก
5. แหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ห่างจากย่านอุตสาหกรรมหรือกิจกรรมอื่นที่มีเสียงรบกวน	37.5	40.0	17.5	5.9	-	4.10	0.86	มาก
6. มีมาตรการป้องกันการไร้พื้นที่ของนักท่องเที่ยวไม่ให้สร้างมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว	25.5	59.0	14.5	1.0	-	4.09	0.65	มาก

ตารางที่ 4.2 ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์
กรณีศึกษา วังภูไพร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							
	ร้อยละ					X̄	S.D.	แปล ผล
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด			
7. มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวจริงฟาร์มสเตย์ที่เพียงพอ	25.5	50.0	24.0	1.0	-	3.99	0.72	มาก
8. ความใส่ใจในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว	30.0	56.5	12.5	0.5	-	4.17	0.65	มาก
9. มีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอแก่ความต้องการ	33.5	52.0	14.0	0.5	-	4.18	0.68	มาก
10. การดูแลความสะอาดของห้องน้ำเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	33.0	51.0	15.5	0.5	-	4.16	0.69	มาก
11. มีการใช้พลังงานทดแทนจากแหล่งธรรมชาติภายในพื้นที่ฟาร์มสเตย์และโฮมสเตย์	27.0	52.5	13.0	7.5	-	3.99	0.83	มาก
12. การให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้	38.0	51.5	7.0	3.5	-	4.24	0.73	มาก
รวม						4.06	0.80	มาก

ตารางที่ 4.2 ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์
กรณีศึกษาวังภูเฒ่า ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							
	ร้อยละ					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด			
3. องค์ประกอบด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว								
1. ผู้ประกอบการมีการจัดระเบียบร้านค้าและเครื่องคั้นไม้ให้อยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวมากเกินไป	51.5	61.5	9.0	15.5	0.5	3.73	0.89	มาก
2. ผู้ประกอบการเน้นการขายสินค้าที่ระลึกภายในท้องถิ่น	24.0	49.0	17.0	8.0	2.0	3.85	0.94	มาก
3. ผู้ประกอบการจัดจำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่ผลิตได้เองภายในท้องถิ่นของตน	22.0	64.5	12.0	0.5	1.0	4.06	0.66	มาก
4. ผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่มีคุณภาพ	26.5	62.0	10.0	0.5	1.0	4.12	0.67	มาก
5. ความเหมาะสมของราคาของที่ระลึกที่จัดจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว	24.0	55.5	19.5	-	1.0	4.01	0.72	มาก
6. สินค้าที่ระลึกที่นำมาจัดจำหน่ายมีความสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์	29.5	50.5	19.5	-	0.5	4.08	0.72	มาก
7. สินค้าที่ระลึกสะท้อนถึงความเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน	34.0	57.0	8.5	-	8.5	4.24	0.64	มาก
8. การให้บริการที่ดีในการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์	35.5	50.5	13.5	-	0.5	4.21	0.68	มาก
9. อาหารที่นำมาให้บริการเป็นอาหารท้องถิ่น สะอาดและปลอดภัย	57.5	28.5	14.0	-	-	4.43	0.72	มาก

ตารางที่ 4.2 ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์
กรณีศึกษา วังภูไพร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							
	ร้อยละ					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด			
10. ผู้ประกอบการปรุงอาหารจากพืชผักในท้องถิ่นและเป็นผักที่ปลอดภัย	60.5	28.0	11.5	-	-	4.49	0.69	มาก
11. ผู้ประกอบการสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่นักท่องเที่ยวต้องการทราบ	60.0	28.5	10.5	1.0	-	4.47	0.72	มาก
12. ผู้ประกอบการมีที่พักที่สะอาดเหมาะสมและปลอดภัย	43.0	49.0	7.0	1.0	-	4.34	0.65	มาก
รวม						4.17	0.72	มาก

ตารางที่ 4.2 ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์
กรณีศึกษา วังภูโพร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							
	ร้อยละ					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด			
4. องค์ประกอบด้านความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น								
1. การจัดการประชาสัมพันธ์เผยแพร่การจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชน	32.0	53.5	12.5	2.0	-	4.15	0.70	มาก
2. การจัดทำเส้นทางและแผนที่ท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น	23.5	56.5	18.0	2.0	-	4.01	0.70	มาก
3. การกำหนดมาตรการในเรื่องการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐ	17.0	57.0	23.5	2.0	0.5	3.88	0.71	มาก
4. มีการจัดทำแผนปฎิบัติและแผนปฏิบัติการรายละเอียดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน	33.5	35.5	7.0	-	-	3.95	0.92	มาก
5. มีการกำหนดราคาการบริการด้านการท่องเที่ยวที่เป็นธรรม	38.0	35.0	26.5	0.5	-	4.10	0.81	มาก
6. ผู้ประกอบการของท้องถิ่นจำหน่ายสินค้าและบริการได้เป็นมาตรฐาน	26.0	56.5	17.0	0.5	-	4.08	0.66	มาก
7. มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะดวกและปลอดภัย	25.5	56.5	17.0	1.0	-	4.06	0.68	มาก
8. บุคลากรภายในท้องถิ่นมีวิชาชีพไมคริมิน่าใจที่คือนักท่องเที่ยว	41.0	50.5	8.5	-	-	4.32	0.62	มาก
9. บุคลากรในท้องถิ่นร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่สั่งงาน	42.5	50.5	6.5	0.5	-	4.35	0.62	มาก
10. ความเข้มแข็งในการจัดการฟาร์มสเตย์เพื่อดึงดูดการท่องเที่ยว	33.5	58.5	6.5	1.5	-	4.24	0.63	มาก

ตารางที่ 4.2 ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์
กรณีศึกษาวิังภูไพร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							
	ร้อยละ					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด			
11. บุคลากรภายในท้องถิ่นไม่มองนักท่องเที่ยวเป็นคนแปลกหน้า	47.5	38.5	7.5	3.0	3.5	4.23	0.96	มาก
12. บุคลากรภายในท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์	38.0	48.5	11.5	2.0	-	4.22	0.72	มาก
รวม						4.13	0.72	มาก

ตารางที่ 4.2 ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก: ในรูปแบบฟาร์มสเตย์
กรณีศึกษา วังไทร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							
	ร้อยละ					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด			
5. องค์ประกอบด้านจิตสำนึกวิเศษ สิ่งแวดล้อม								
1. มีการแทรกข้อความสั้นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	19.5	60.0	20.0	0.5	-	3.98	0.64	มาก
2. มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	36.0	58.0	5.5	0.5	-	4.29	0.59	มาก
3. มีศูนย์ข้อมูลให้ความรู้ในเชิงพื้นที่แก่นักท่องเที่ยว	26.5	48.5	24.0	1.0	-	4.00	0.74	มาก
4. มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น	34.5	56.0	9.5	-	-	4.25	0.61	มาก
5. ผู้นำเที่ยวได้ให้คำแนะนำในการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์	28.0	58.5	13.5	-	-	4.14	0.62	มาก
6. มีการกำหนดเส้นทางเดินป่าชมนก หรือการศึกษาวีดิธรรมชาติภายในพื้นที่	29.5	50.0	20.5	-	-	4.29	0.70	มาก
7. มีการกำหนดเส้นทางการศึกษาวีดิธรรมชาติในรูปแบบการจัดจี้รดจักรยาน	18.5	35.5	38.5	5.5	2.0	3.63	0.91	มาก
8. เส้นทางการท่องเที่ยวมีการกำหนดป้ายบอกการเดินทางและทิศทางที่ชัดเจน	22.0	46.5	24.0	7.0	0.5	3.82	0.87	มาก

ตารางที่ 4.2 ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์
กรณีศึกษาวังกุไพร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							
	ร้อยละ					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด			
9. การสร้างจุดชมวิวหรือการจัดสถานที่สวยงามเป็นธรรมชาติ	30.0	47.0	22.5	0.5	-	4.06	0.73	มาก
10. ไม่มีการห้ามนักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติโดยตรง แต่มีการจัดทำเส้นทางเดินที่เหมาะสม	27.0	55.5	16.5	1.0	-	4.08	0.68	มาก
11. เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและถ่ายภาพวิถีการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์อย่างอิสระ	58.0	35.0	6.5	0.5	-	4.50	0.64	มาก
12. มีการให้ความรู้ ความเข้าใจ และถ่ายทอดความรู้ ด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามวิถีธรรมชาติให้แก่นักท่องเที่ยว	60.0	27.0	13.0	-	-	4.47	0.71	มาก
รวม						4.16	0.70	มาก

ตารางที่ 4.2 ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์
กรณีศึกษา วังภูไพร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							
	ร้อยละ					\bar{x}	S.D.	แปล ผล
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด			
6. องค์ประกอบด้านการบริการของ ภาครัฐ								
1. ความสะดวกและความเป็นระเบียบ ในค้ำระบบการจราจร	13.0	39.5	47.5	-	-	3.65	0.69	มาก
2. การจัดให้มีที่จอดรถเพียงพอ	19.0	48.5	31.5	1.0	-	3.85	0.69	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการให้บริการด้าน ข้อมูลข่าวสารท่องเที่ยวของหน่วยงาน ภาครัฐ	30.0	38.0	30.5	1.5	-	3.96	0.81	มาก
4. การให้บริการด้านความปลอดภัย	27.0	49.0	24.0	-	-	4.03	0.71	มาก
5. ป้ายบอกทางจราจร	21.5	46.0	27.0	5.5	-	3.83	0.82	มาก
6. การให้ความสว่างของไฟฟ้าภายใน พื้นที่	26.5	39.5	33.5	0.5	-	3.92	0.78	มาก
7. การอำนวยความสะดวกด้านการ ติดต่อสื่อสาร	22.5	59.0	18.0	0.5	-	4.03	0.65	มาก
8. มีเครื่องมือป้องกันภัยเมื่อเกิด เหตุการณ์ฉุกเฉิน	34.0	38.0	39.0	0.5	-	3.82	0.77	มาก
9. มีสถานพยาบาลที่อยู่ใกล้ มีการ ปฐมพยาบาลกรณีฉุกเฉิน	25.5	49.5	24.5	1.0	-	4.00	0.72	มาก
10. การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสมุนไพร ไทยหรือการใช้วิถีตามวิถีธรรมชาติ	39.0	42.5	18.5	-	-	4.20	0.73	มาก
11. มีระบบการจัดการด้านการเงินที่ดี เช่น มีการอำนวยความสะดวกด้าน การเงินแก่นักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการใช้ จ่ายภายในพื้นที่	27.0	21.0	33.0	11.0	8.0	3.48	1.22	ปาน กลาง
12. การส่งเสริมการเป็นเจ้าบ้านที่ดีใน การต้อนรับนักท่องเที่ยวของชุมชน	35.0	39.5	22.0	3.5	-	4.06	0.84	มาก
	รวม					3.90	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.2 ในการศึกษาความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก :
ในรูปแบบฟาร์มสเตย์กรณีศึกษาวิญญูไพร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
สามารถอธิบายได้ดังนี้

4.2.1 องค์ประกอบด้านสถานที่ท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์และโฮมสเตย์

จากการศึกษา พบว่า องค์ประกอบด้านสถานที่ท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนองค์ประกอบด้านสถานที่
ท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ มาก 2 ข้อ คือ ฟาร์มสเตย์มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นในด้าน
การเกษตรกรรมโครงการพระราชดำริ ($\bar{X} = 4.41$) และที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวทางฟาร์มสเตย์
เหมาะสม รองลงมาได้แก่ มีความกลมกลืน และความงดงามด้านธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.38$) มีความ
เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมชุมชน ($\bar{X} = 4.30$) มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงลักษณะ
เด่นของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.27$) ความเข้มแข็งของชุมชนในการดำรงรักษาซึ่งเอกลักษณ์ของ
ตนเอง ($\bar{X} = 4.26$) มีความสมบูรณ์ในเชิงโครงสร้างของแผนผังการท่องเที่ยว ที่พัก และการจัด
สถานที่ ($\bar{X} = 4.22$) การให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์และโฮมสเตย์
($\bar{X} = 4.20$) มีความสมบูรณ์ในการสืบทอดด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชุมชน ($\bar{X} = 4.19$) แหล่ง
ท่องเที่ยวแต่ละที่ มีพื้นที่ตั้งไม่อยู่ห่างกันมากนัก ($\bar{X} = 4.08$) คุณภาพเส้นทางเดินทางเข้าสู่แหล่ง
ท่องเที่ยวทางฟาร์มสเตย์สะดวกและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.07$) และข้อที่มีค่าคะแนนน้อยที่สุด คือ ความ
มีชื่อเสียง และภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ ($\bar{X} = 4.04$)

4.2.2 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่

จากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบด้าน
สิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
ข้อที่มีค่าคะแนนมาก คือ การให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้
($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ มีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอแก่ความต้องการ ($\bar{X} = 4.18$) ความใส่ใจ
ในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.17$) การดูแลความสะอาดของห้องน้ำเพื่อให้
บริการแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.16$) แหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ห่างจากย่านอุตสาหกรรมหรือ
กิจกรรมอื่นที่มีเสียงรบกวน ($\bar{X} = 4.10$) มีมาตรการป้องกันการไร้พื้นที่ของนักท่องเที่ยวไม่ให้สร้าง
มลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.09$) มีอุปกรณ์รับรองขยะมูลฝอยเพียงพอ และเหมาะสม
($\bar{X} = 4.08$) มีระบบบำบัดสิ่งปฏิกูล กอนทิ้ง หรือก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ($\bar{X} = 4.01$)
มีการใช้พลังงานทดแทนจากแหล่งธรรมชาติภายในพื้นที่ฟาร์มสเตย์ มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้าน
การท่องเที่ยวเชิงฟาร์มสเตย์ที่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.99$) การรณรงค์และร่วมดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับ
การอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อม เช่น การกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลในแหล่งท่องเที่ยว
($\bar{X} = 3.97$) และข้อที่มีค่าคะแนนน้อยที่สุด คือ มีป้ายเตือนการทิ้งขยะมูลฝอยให้ถูกวิธี ($\bar{X} = 3.68$)

4.2.3 องค์ประกอบด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าคะแนนมากที่สุด คือ ผู้ประกอบการปรุงอาหารจากพืชผักในท้องถิ่นและเป็นผักที่ปลอดสารพิษ ($\bar{X} = 4.49$) ผู้ประกอบการสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่นักท่องเที่ยวต้องการทราบ ($\bar{X} = 4.47$) อาหารที่นำมาให้บริการเป็นอาหารท้องถิ่น สะอาดและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.43$) ผู้ประกอบการมีที่พักที่สะอาดเหมาะสมและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.34$) สินค้าที่ระลึกสะท้อนถึงความเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ($\bar{X} = 4.24$) การให้บริการที่ดีในการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์ ($\bar{X} = 4.21$) ผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.12$) สินค้าที่ระลึกที่นำมาจัดจำหน่ายมีความสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ ($\bar{X} = 4.08$) ผู้ประกอบการจัดจำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่ผลิตได้เองภายในท้องถิ่นของคน ($\bar{X} = 4.06$) และข้อที่มีค่าคะแนนน้อยที่สุด คือ ความเหมาะสมของราคาของที่ระลึกที่จัดจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.01$)

4.2.4 องค์ประกอบด้านความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น จากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบด้านความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนมากที่สุด คือ บุคลากรในท้องถิ่นร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาบุคลากรภายในท้องถิ่นมีอัตราเสียใจที่ต่อนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.32$) ความเข้มแข็งในการจัดการฟาร์มสเตย์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.24$) บุคลากรภายในท้องถิ่นไม่มองนักท่องเที่ยวยังเป็นคนแปลกหน้า ($\bar{X} = 4.23$) บุคลากรภายในท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ($\bar{X} = 4.22$) การจัดการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ การจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชน ($\bar{X} = 4.15$) มีการกำหนดราคาค่าบริการด้านการท่องเที่ยวที่เป็นธรรม ($\bar{X} = 4.10$) ผู้ประกอบการของท้องถิ่นจำหน่ายสินค้าและบริการได้เป็นมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.08$) มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะดวกและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.06$) การจัดทำเส้นทางและแผนที่ท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.01$) มีการจัดทำแผ่นปลิว และแผ่นพับบรรยายละเอียดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.95$) และข้อที่มีค่าคะแนนน้อยที่สุด คือ การกำหนดมาตรการในเรื่องการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐ ($\bar{X} = 3.88$)

4.2.5 องค์ประกอบด้านจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบด้านจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนมากที่สุด คือ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและถ่ายภาพวิถีการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือ มีการให้ความรู้ ความเข้าใจ และถ่ายทอดความรู้ ด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามวิถีธรรมชาติให้แก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.47$) มีการกำหนดเส้นทาง

เดินป่า ชมนก หรือการศึกษาวิถีธรรมชาติภายในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.29$) มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.29$) มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.25$) ผู้นำเที่ยวได้ให้คำแนะนำในการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ($\bar{X} = 4.14$) ไม่มีการห้ามนักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติโดยตรงแต่มีการจัดทำเส้นทางเดินที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.08$) การสร้างจุดชมวิวหรือการจัดสถานที่สวยงามเป็นธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.06$) มีศูนย์ข้อมูลให้ความรู้ในเชิงพื้นที่แก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.00$) มีการแทรกข้อความสั้นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.98$) เส้นทางท่องเที่ยวมีการกำหนดป้ายบอกการเดินทางและทิศทางที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.82$) และข้อที่มีค่าคะแนนน้อยที่สุด คือ มีการกำหนดเส้นทางการศึกษาวิถีธรรมชาติในรูปแบบการจับชั่งจัดจักรยาน ($\bar{X} = 3.63$)

4.2.6 องค์ประกอบด้านการบริการของภาครัฐ จากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบด้านการบริการของภาครัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนมากที่สุด คือ การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสมุนไพรไทยหรือการใช้วิถีความวิถีธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือ การส่งเสริมการเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{X} = 4.06$) การให้บริการด้านความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.03$) การอำนวยความสะดวกด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.03$) มีสถานพยาบาลที่อยู่ใกล้ มีการปฐมพยาบาลกรณีฉุกเฉิน ($\bar{X} = 4.00$) การมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐ ($\bar{X} = 3.96$) การให้ความสว่างของไฟฟ้ภายในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.92$) การจัดให้มีที่จอดรถเพียงพอ ($\bar{X} = 3.85$) ป้ายบอกทางจราจร ($\bar{X} = 3.83$) มีเครื่องมือป้องกันภัยเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน ($\bar{X} = 3.82$) ความสะดวกและความเป็นระเบียบในด้านระบบการจราจร ($\bar{X} = 3.65$) และข้อที่มีค่าคะแนน น้อยที่สุด คือ มีระบบการจัดการด้านการเงินที่ดี เช่น มีการอำนวยความสะดวกด้านการเงินแก่นักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการใช้จ่ายภายในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.48$)

4.3 แนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเตย์ตามโครงการพระราชดำริ

แนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเตย์ตามโครงการพระราชดำริเป็นข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ปราชญ์ชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.3.1 ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

เริ่มแรกวังกุไพรฟาร์มสเตย์เป็นศูนย์กิจกรรมค่ายเยาวชน รายการสมาธิไทยแลนด์ได้มาถ่ายทำรายการ ได้แล้วแนะนำว่า ให้ทำบ้านพักเพื่อทำโฮมสเตย์ ทางวังกุไพรฟาร์มสเตย์จึงได้สร้างบ้านพักหลักแรกขึ้นในปี พ.ศ. 2525 โดยมี อาจารย์วังกุไพร กับ อาจารย์บุญญู มาตั้งรกราก อยู่ที่วังน้ำเขียว สร้างบ้านพัก เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ นำรายได้จากบ้านพักมาทำค่ายเยาวชนในอำเภอวังน้ำเขียว

1. การลงทุนของกลุ่ม

รายได้จากการท่องเที่ยว มาจากเงินเดือนของผู้เริ่มก่อตั้ง และเงินกู้จากสหกรณ์ครู กู้มาสร้างก่อน และที่ศูนย์บางทีก็มีเด็กมาอบรมประมาณ 50-60 อบรมฟรี แต่ทางกลุ่มอยู่ได้ก็เพราะพี่ผึกที่ทางกลุ่มปลูกผักโดยวิธีลดค่าใช้จ่าย ถึงรายได้ของกลุ่มจะไม่เยอะก็อยู่ได้ และเงินที่เก็บรวบรวมได้ก็นำไปเก็บเป็นเงินสะสมเพื่อเพิ่มทุนให้กับกลุ่ม

2. สถานที่ตั้ง

50 หมู่ที่ 11 บ้านน้ำซับ ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา อยู่ทางเข้าศูนย์ราชการอำเภอวังน้ำเขียว ตรงข้ามโรงพยาบาลวังน้ำเขียว

3. แผนการดำเนินงาน

1. มีแผนการรวมกลุ่มจัดจำหน่ายผักอินทรีย์ โดยจัดสร้างบ้านดินเพื่อรับรองสมาชิกในกลุ่ม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ทำบ้านดินขายอาหารสุขภาพ ขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ขายทางเว็บไซต์

2. มีแผนจัดการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ เปิดเป็นคอร์สต่างๆ เพื่อความต้องการของลูกค้า

3. มีแผนจัดการเดินทางจากกรุงเทพฯมาถึงอำเภอวังน้ำเขียว และ วังกุไพรฟาร์มสเตย์ด้วยบริการสาธารณะต่างๆ

4.3.2 แผนพัฒนาด้านการตลาดของกลุ่ม

ด้านที่ 1 การจัดการผลิตภัณฑ์

สำหรับด้านผลิตภัณฑ์ กลุ่มมีความสามารถผลิตขึ้นเองประกอบด้วย แขนงทุ คริมนวด แป้งก้อน คริมหมักหมม เสื่อซีก ของที่ระลึก คริมอบน้ำไม่มีสารกันบูด ในอนาคตก็จะมีสินค้ามาจำหน่ายอีก เช่น เจลล้างหน้าผสมถ่านไม้ มีอีกหลายอย่างและทำไปเรื่อยๆ ทำแบบผลิตภัณฑ์ถ่านไม้ เป็นรูปแบบเฉพาะของวังภูไพรซึ่งไม่เหมือนใคร ต้องการจำหน่ายให้กับกลุ่มลูกค้าที่มีความสนใจในผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติจริง ๆ เมื่อบางคนใช้แล้วอยากจะมาเรียนรู้วิธีทำ ทางกลุ่มก็จะสอนให้ ทางกลุ่มไม่อยากจะเน้นในรูปแบบของธุรกิจมากเกินไป จะเน้นในเรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียงมากกว่า

ด้านที่ 2 การจัดการราคา

เกณฑ์ในการตั้งราคาของวังภูไพรฟาร์มสเตย์ คือ จะมีการคำนวณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วนำมาคิดรวมค่าแรง และ ต้นทุนการผลิต และจะไปดูราคาตามท้องตลาด จะมีการบวกเพิ่มกำไรไม่มากนัก คิดแค่พอให้ออกกลุ่มสามารถเลี้ยงตนเองได้ ราคาจึงเป็นราคาที่ไมแพงมากนัก เพื่ออยากดึงดูดให้ลูกค้ากลับมาซื้อ และกลับมาเที่ยวซ้ำอีก สำหรับยอดขายก็เป็นไปตามกลไกการตลาด คือ จะขึ้นอยู่กับนักท่องเที่ยว ช่วงที่ขายดีจะเป็นช่วงเทศกาล และช่วงวันหยุดยาว ในช่วงที่มียอดจำหน่ายสูงสุดจะเป็นช่วงปีใหม่ ส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้าประจำจะมากกว่า เพราะทางกลุ่มนั้นเน้นเรื่องนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ อยากเรียน อยากทำทางกลุ่มก็พร้อมจะสอนให้ทันที แล้วยังมีลูกค้าบางคนหลังจากกลับบ้านไปแล้วก็มีสั่งซื้อทางไปรษณีย์ด้วยขออะพอสมควรก็พอดีไม่น้อยเกินไป

ด้านที่ 3 การจัดการช่องทางการจัดจำหน่าย

1. จัดจำหน่ายผ่านทางเว็บไซต์
2. จัดจำหน่ายที่ศูนย์การเรียนรู้ “วังภูไพร” ที่ตั้ง 50 หมู่ที่ 11 บ้านน้ำจับ ค.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา อยู่ทางเข้าศูนย์ราชการอำเภอวังน้ำเขียว ตรงข้ามโรงพยาบาลวังน้ำเขียวและออกช่องทางหนึ่ง
3. ออกงานที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

ด้านที่ 4 การจัดการส่งเสริมทางการตลาด

มีการประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ และยังมีกลุ่มอัมรินทร์ แคตคิง เข้ามาช่วยในการโปรโมทออกงานที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ช่วยอีกทาง และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวก็จะมีกระบอกขาย

ด้านที่ 5 การจัดการสภาพทางกายภาพ

มีการค้นข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตเพื่อหาข้อมูล ภูมิชีวภาพ สารไล่แมลงอินทรีย์เพราะส่วนใหญ่ทางกลุ่มอยากจะเรียนรู้วิธีการทำด้วยตนเอง จะไม่ค่อยเน้นการซื้อมาทำไร แล้วก็ไปดูว่าที่ไหนดี เหมาะกับสมกับตนเอง ก็จะมีการนำมาปรับให้เหมาะสม ส่วนด้านความรู้บางครั้งก็ยังไม่เข้าใจทำไร เพราะยังมีสมาชิกบางคนอยากใช้สูตรสารไล่แมลงของที่ศูนย์อยู่ ก็จะมีปัญหาฝนไม่ค่อยตก มีเพลี้ย ก็จะได้วิธีการจากสมาชิกที่ทำฟาร์มสเตย์ด้วยกัน ซึ่งจะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม มีการเอาพวกพริกมาผสมกับขำ น้ำข้าวข้าว ทำแล้วก็ได้ผล หรือมีการนำเอาขี้วัวมาทำปุ๋ย

ด้านที่ 6 การจัดการบุคลากร จัดอยู่ในรูปของคณะกรรมการกลุ่ม ประกอบด้วย เป็นไปตามโครงสร้างการบริหารวิงวูไพรฟาร์มสเตย์

1. ผู้จัดการวิงวูไพรฟาร์มสเตย์
2. กลุ่มตรวจสอบภายในองค์กร
3. ที่ปรึกษาด้านการศึกษา
4. ที่ปรึกษาด้านการพัฒนา
5. ฝ่ายธุรการ
6. ฝ่ายจัดการท่องเที่ยว
7. ฝ่ายจัดการศึกษา(ค่ายเยาวชน)

ด้านที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่าย

การเชื่อมโยงเครือข่าย

ส่วนใหญ่ภายในพื้นที่ชุมชนจะมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกัน มีการประชุมร่วมกันเสมอ แต่เครือข่ายหนึ่งที่สำคัญ คือวงน้ำเขียวฟาร์ม การเริ่มต้นของวงน้ำเขียวฟาร์ม ได้เริ่มขึ้นเมื่อประมาณ 5 ปี ที่ผ่านมา คุณวีระผู้เป็นเจ้าของ ได้เดินทางมาเที่ยวที่อำเภอวังน้ำเขียว เลยอดอยากได้ที่ดินสักแปลงหนึ่ง ประมาณ 1-2 ไร่ เอาไว้ปลูกบ้านอยู่ทำสวนนิกหน้อย เป็นวันศุกร์ - วันอาทิตย์ จะได้พาครอบครัวมาพักผ่อน ก็มีที่ดินแปลงใหญ่ เค้มาเสนอขายยกแปลง ก็เลยซื้อมาแบ่งกันกับเพื่อนคนละครึ่ง แล้วก็ปรึกษากันมาทำเรื่องเห็ดแล้วก็ศึกษาแนวทางการเพาะเห็ด เพราะว่าวังน้ำเขียวมีศักยภาพในการท่องเที่ยว แล้วก็สามารถเพาะเห็ดเมืองหนาวได้ แล้วก็ทำเป็นฟาร์มสเตย์ไปด้วย คณะกรรมการ คุณวีระไม่ได้ทำเป็นกลุ่มแต่ทำเป็นส่วนตัว มีคุณวีระเป็นผู้บริหาร และลูกทีมอีก 4-5 คน แล้วแบ่งงานกันไป ปีนี้กำลังเตรียมคนเข้ามาทำระบบ สโตร์ สต็อค การตลาด การจัดการ จะใช้ เป็นระบบคอมพิวเตอร์ทั้งหมด

แนวทางการบริหาร การจัดการฟาร์มสเตย์ก็คือ ชื่อสัตย์ต่อลูกค้า เราต้องไม่หลอกตัวเราเอง และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวด้วย และจริงใจกับเขา ต้องปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา กลุ่มลูกค้าที่เข้ามาที่หลากหลาย มีทั้งเด็ก วัยรุ่น วันผู้ใหญ่ มาหลากหลาย กลุ่มในแต่ละกลุ่ม จะมีความแตกต่างกันไป จะมีการจัดการแบบต้องมีส่วนรองรับ มีมุมสนามเด็กเล่น อ่านหนังสือ ระบายสี ถ้ากลุ่มวัยรุ่นจะทำเป็นมุมถ่ายรูป เกี่ยวกับเทค ผัก จะทำเป็นมุมถ่ายรูป เป็นแนวทางของฟาร์มสเตย์ ระวังผู้ใหญ่ขึ้นมาจะทำเป็นที่อ่านหนังสือ จิบน้ำชา กาแฟ ตามความต้องการของลูกค้าด้วย สถานที่ตั้ง ที่วังน้ำเขียว การดำเนินงานในการจัดการฟาร์มสเตย์ ในช่วง 3 ปีแรกอยู่ในช่วงสร้างและทดลองในปีที่ 4 เราจะเริ่มรู้แนวทางแล้วว่าที่คต้องการอะไร เริ่มเปิดฟาร์มเมื่อ มกราคม ปี 2551 ปัจจุบันก็เปิดมา 3 ปีแล้วในช่วงแรกเน้นทำที่คอย่างเคียว แล้วก็นำมาแปรรูป มีผัก แล้วจะมีการทำถนนรอบสระเพื่อให้ลูกค้าสามารถปั่นจักรยานได้แล้วชาวบ้านจะได้มีรายได้ด้วย สินค้าที่อยู่ในฟาร์มสเตย์ก็มีเยอะ ยังมีอีกหลายอย่าง จุดหมายคือ สกัดขายลงไปในแคปซูล ในด้านราคา กำหนดจากต้นทุน การผลิต เอามาแปรรูป แล้วก็จะมีตัวแทนจำหน่าย ในอนาคตจะเป็นเรื่องของอาหารและสุขภาพทั้งหมดผลิตภัณฑ์จะแปรรูปเองเกือบทั้งหมด ขอดขายต่อเดือน ทุกอย่างยังไม่นิ่ง เพราะเพิ่งเริ่มทำ ผลิตภัณฑ์ทั้งหมดจะมีคนรับไปขาย หรือจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในฟาร์มสเตย์ ในช่วงที่ขายดีจะเป็นช่วงเดือน กรกฎาคม - มกราคม ที่ขายดี ทางด้านการประชาสัมพันธ์ยังไม่มีการประชาสัมพันธ์และยังไม่พร้อม เพราะว่าด้านเกิดไม่พร้อมแล้วเปิดตัวจริงจึงผลเสียจะมากกว่าผลดี ผลผลิตของเราขงขาดๆเกินๆอยู่ อีกประมาณ 1 ปี ก็คงจะเข้าที่ ลูกค้าจะเป็นลูกค้าเดิมและปากต่อปากไปเรื่อยๆ ที่เข้ามาพักในวังน้ำเขียว เราเป็นการท่องเที่ยวแห่งหนึ่งเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยว ในเมืองไทยยังไม่มียฟาร์มสเตย์ ฟาร์มสเตย์ที่เดียวกัน และเปิดเป็นฟาร์มทัวร์เป็นกิจจาลักษณะ ที่คที่เพาะ จะเน้นเป็นที่คเมืองหนาว ที่คบางตัวต้องเพาะในห้องเย็น โดยสภาพอากาศและสิ่งแวดล้อมแล้ว อำเภอวังน้ำเขียว ได้เปรียบที่อื่นอยู่มาก ที่เพาะเห็นเพราะว่าเป็นฟาร์มสเตย์ที่ใกล้กรุงเทพฯ ตลาดหลักเราจะอยู่ที่ คนกรุงเทพฯ เลขทำเป็นฟาร์มทัวร์ด้วย บางคนอาจจะซื้อที่คสดไม่ได้ ก็อาจจะซื้อเป็นแปรรูป อีกอย่างหนึ่งคือคนไทยคิดอันคับคั่งๆของโลกในเรื่องการไปเที่ยว แล้วก็ซื้อของฝากกลับบ้าน แผนการตลาดก็เอาใจเขามาใส่ใจเรา จะคุยกับลูกค้าบ่อย ฟังความคิดเห็นลูกค้า ทางด้านดีหรือไม่ดี ว่าจะมาปรับปรุงว่าอะไรควรที่จะทำก่อน หรือหลัง

สำหรับเรื่องเงินทุนการหมุนเวียน จะเป็นเงินส่วนตัวคุณวิระทั้งหมดแล้วก็ค่อยค่อยออกมาเรื่อยๆ ในด้านเทคโนโลยี จะคิดเอง ทำเองทั้งหมด จะอ้างอิง คือ จะเพาะเห็นจะคิงมาจากอินเตอร์เน็ต หนังสือบางที่ซื้อตามแผงตลาด บางทีจะเข้าไปดูในอินเตอร์เน็ต ไม่ว่าจะจาก ประเทศ จีน ไต้หวัน ญี่ปุ่น เกาหลี อเมริกา การเพาะที่คแต่ละประเทศจะไม่เหมือนกัน สภาพอากาศแบบเราควร จะจัดการการเพาะที่คแบบไหนมันก็จะเป็นคำถามที่มา ที่ไป เพราะอะไรเขาจึงต้องทำแบบนั้น จะมี

เรื่อง ของลม อากาศ อุณหภูมิ ความชื้น อากาศถ่ายเทด้วยแม่จะทำโรงเห็ดในเมืองไทยในแต่ละพื้นที่ จะไม่เหมือนกันที่ท่าเพื่อแก้ปัญหา เพื่อเรียนรู้ป้องกันตนเอง ถ้ามาทำฟาร์มถ้าเราไม่รู้เรื่องเราจะไม่ ใน ด้านบุคลากร จะเป็นบุคคลกรข้างนอกมาช่วยงานทั้งหมด จะแยกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนหนึ่งจะเป็น ฟาร์มทัวร์ส่วนทำส่งตลาดจะเป็นอีกทีมหนึ่ง ต้องการความช่วยเหลือจากทางรัฐบาลและเอกชน คือ แนวทางการทำงาน คิดแล้วให้ทำ อย่างบางเรื่องถ้าเราขอสนับสนุน ไปจากที่ไหนมันจะช้า เพราะมี ถูกค้าเข้ามาทุกวันเราก็ต้องปรับปรุงทุกวัน

นอกจากนี้ทางกลุ่มยังอยากจะทำเสนอโครงการที่โคกเค่น คือ โครงการกสิกรรมไร้สารพิษ เริ่มจากที่คุณอำนาจมาบุกเบิกทำชุมชนทำ ก็เริ่มทำกันมาได้ประมาณ 4 ปี ตั้งแต่แรกเริ่มเดิมทีได้ตั้ง กลุ่มส่งเสริมกสิกรรมไร้สารพิษ มีประมาณ 30 กว่าคนในกลุ่ม สถานที่ตั้ง อยู่ อ่างทองวังน้ำเขียว เป็น ที่ที่คั้นน้ำ มาทำงานร่วมกับกลุ่มอนุรักษ์คั้นน้ำ พอคุณแล้วโครงการเริ่มไปได้ดี จึงทำการติดต่อไป ทางราชการ โดยท่านคร.สุเมธ ได้คณะกรรมการมาดูแล แล้วได้รับเป็นโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ในวันที่ 9 ตุลาคม 2541 เมื่อเป็นที่รู้จักมากขึ้น จึงมีคนเข้ามาดูมาสอบถาม คิดที่จะ ส่งเสริมทางด้านพืช หรือ เกษตรผสมผสาน มีการปลูกป่าเพิ่มเติม ใ้ข้ขมาส่วนหนึ่ง เป็นงบประมาณ จากกองทุนจำนวน 5 ล้านบาท เลขคิดสนใจมาทำเรื่องคัดปลอดสารพิษ แล้วก็ได้พัฒนามาเรื่อยๆ แล้วก็มาทำเป็นสหกรณ์ ชื่อ สหกรณ์กสิกรรมไร้สารพิษ ทิศทางการเกษตรแต่แรกคือ การที่ขมา ที่หลากหลายอย่าง ถึงแวคล้อม หรือ ธรรมชาติ คนที่อยู่ต้องเข้าใจเกษตรกรรมจะเป็นผลพลอยได้ ตามมา แต่มันก็ไม่ใช่เรื่องง่าย ทางกลุ่มต้องการที่จะจัดการระบบนิเวศน์ต่างๆ ภายในพื้นที่ให้ดีขึ้น จึงมีแนวคิดที่จะแต่งตั้งเป็นรูปแบบคณะบริหารของกลุ่ม โดยเริ่มต้นจากสมาชิกภายในครอบครัว แล้วขยายไปยังชุมชน สหกรณ์จะมีหน้าที่ในการรวบรวมคัด ส่วนคณะบริหารจะหาตลาดให้ และหาเงินทุนให้ ส่วนแนวทางการบริหารจัดการโครงการ จะเตรียมพื้นที่ให้ มีผักไร้สารพิษ ครอบครัวหนึ่งไม่เกิน 3 ไร่ อย่างมากก็หมุนเวียนกัน มีส่วนเหลือ หากมีกำลังอาจจะทำบ้านขึ้นมาสัก 1-2 หลัง อยากให้วังน้ำเขียวเป็นที่พักผ่อนเพื่อสุขภาพและถึงแวคล้อม จะไม่มีแผนงาน คนที่เขา เข้าใจก็จะเข้ามาค่อขเอง ก็จะมาแสดงเป็นวิถีของชุมชน ไม่ได้ทำแบบธุรกิจ บางที่ถ้าชาวต่างชาติ เข้ามาก็เขาไม่อยากจะพักโรงแรมสักเท่าไร ส่วนใหญ่เขาอยากจะมาพักเรียนรู้วิถีชาวบ้านมากกว่า เราจึงเน้นการตลาดในกลุ่มนี้ แล้วช่วยปรับพื้นที่ให้เหมาะสม ทำที่พักผ่อนในเมื่อแขกเข้ามาอยู่ มานอนจะต้องได้รับความปลอดภัย แขกจะต้องให้มั่นใจว่าชุมชนมีความเข้มแข็ง ก็อยากให้แขก ที่มาคิดเสียว่าเป็นบ้านหลังที่สองเลขก็ว่าได้ เพราะว่ากระแสโลกประเทศไทยเป็นศูนย์กลางว่าเป็น ประเทศที่มีภัยธรรมชาติน้อยกว่าชาติใด ชาวต่างชาติก็เลยอยากมาพักผ่อน ในด้านสินค้า คือ สอนให้ ชาวบ้านเป็นความรู้เสียส่วนใหญ่ แล้วเขาก็ค่อยเอาไปพัฒนาของเขาเอง ต้องการให้สมาชิกของ ชุมชนเห็นวิถีชีวิตของเขาว่าพึ่งตนเองได้ ชุมชนมีส่วนร่วม มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่วนสินค้าหรือผักที่

ขายจะส่งให้กับ Top Supermarket ในด้านราคาผัก ทางกลุ่มจะกำหนดเอง และร่วมกับชาวบ้านจะเป็นลักษณะ Contract Farming แล้วก็จะมีรับรองขาย แล้วก็เอาโควตา เพราะตลาดที่มีอยู่แล้วใน

ปัจจุบันคือตลาด Top ค่อยๆจะพัฒนาการท่องเที่ยว ในด้านการประชาสัมพันธ์จะไม่มีการประชาสัมพันธ์ คือโครงการฯ จะมียงบประมาณของ กปร. และทาง กปร. จะออกมาดำเนินงาน เพราะ กปร. จะตั้งงบประมาณประชาสัมพันธ์โครงการฯ เพราะ โครงการกสิกรรมไร้สารพิษไม่ได้ทำแห่งเดียวในประเทศไทย ส่วนด้านเงินที่นำมาลงทุน ได้จากกองทุนเพียงครั้งเดียว จะมีทหารมาช่วยทำ แล้วงบประมาณก็หาเอง ส่วนเงินที่หามาได้ จากการทำโครงการวิจัย แล้วก็ทำกิจกรรมหลายๆโครงการ จึงจะได้เงินมา แล้วอบรมจะมีทุกๆเดือน ก็มีเดือนละ 1-2 รุ่น แต่ในช่วงเดือน กันยายน ก็จะมี 5 รุ่น รุ่นละ 100 คน ส่วนในด้านบุคลากร ก็กำลังสร้างช่วย สร้างงานของกลุ่ม กลุ่มเกษตรกรก็คือผู้ผลิตคือต้นน้ำ ส่วนกลางก็คือ นักจัดการการเกษตร ก็กำลังหาคนที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้ จบระดับปริญญาตรี ก่อนที่จะมาเป็นนักจัดการทางกลุ่มจะให้เรียนรู้ ฝึกอบรมก่อน จะต้องมาเรียน ฝึกกับทางเราอย่างน้อย 3 เดือน พอจบคอร์สแล้ว อย่างต่ำต้องดูแลเกษตรกร อย่างต่ำ 30 คน อย่างมากที่สุด 50 คน แล้วก็รับข้อมูลจากทางกลุ่ม ไปส่งเสริมชาวบ้าน แล้วก็ไปกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน ว่าใครมีหน้าที่ทำอะไร ต้องทำที่จุดไหนตรงไหนบ้าง นี่เป็นการสร้างงาน กลุ่มจะเป็นตัวขับเคลื่อน เมื่อ Track จากทุกคนได้ส่วนใหญ่ก็จะมาทำกัน ส่วนใหญ่จะเป็นผัก คือ ผักก็จะอยู่ในกระบวนการจัดการปลายทาง ปลายน้ำคือผู้บริโภค เพราะชื่อเสียงของเราก็มีอยู่แล้ว ความต้องการของตลาดก็มีอยู่ เหลือแค่การผลิตของเราที่ไม่เพียงพอต่อการจำหน่าย ตอนนี้กำลังเชื่อมต่อกับสภา 4 ภาคอยู่แล้วก็ไปต่อยอดกับสภา 4 ภาคว่าไปผลิตผักกันจะดีกว่า แล้วก็ไปส่งเสริมชาวบ้านในหมู่บ้าน เป้าหมายของเราคือ 1 คนต่อ 1 ไร่ จะต้องมียาใช้ได้เท่ากับผู้ปลูกคนอื่นได้ เพราะว่าที่วังน้ำเขียวจะปลูกผักสลัดเมืองหนาวได้ตลอดทั้งปี ในส่วนต้องการการสนับสนุนจากรัฐบาลและเอกชน อยากให้เป็นกระบวนการ การสร้างงาน จบมาแล้วมีงานทำ มียาใช้ได้ กรมแรงงานก็อยากให้ตั้งงบประมาณมาเรียน 3 เดือน เพื่อมาเรียนกระบวนการไร้สารพิษเพื่อ เป็น Model ในการสร้างงานได้ ส่วนเอกชน ก็อยากให้ทำเป็นมูลนิธิเพื่อสังคม หรือ บริจาคเป็นเงินมาก็ได้

ตัวอย่างของ “สมาชิกที่ประสบความสำเร็จ”

“ปราชญ์ราษฎร”

เริ่มปลูกผักตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 สมัยก่อนคุณลุงปลูกผักที่บ้าน กับ ผักสลัด ในการบริหารกลุ่มช่วยกันแบบครอบครัว คุณลุงได้มีการจัดการกับฟาร์มสเตย์แบบไหน ลูกสาวคุณลุงจะช่วยจัดการทั้งหมด คือ คุณอานวย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่ผัก อาหาร ทุกๆอย่าง สถานที่ตั้งคือ หมู่ 5 ตำบลไทยสามัคคี ส่วนด้านการดำเนินงาน แล้วแต่ความต้องการของคุณลุงว่าต้องการทำอะไร เผาถ่าน หรือทำปุ๋ย สอนให้โดยไม่คิดค่าวิทยากร บางคนเข้ามาฝึกแล้วเขาได้อะไรไปบ้าง เป็นการบูรณาการเป็น

การต่อขอความรู้ ในด้านสินค้าที่มีอยู่ในฟาร์มสเตย์ ที่มีขาย ก็มี กล้วย น้ำยาเอนกประสงค์ การที่ไปอยู่ ศูนย์ฯเป็นการต่อขอความรู้ให้กับตัวเอง ในด้านราคา จะประเมินในการทำ หรือราคาผลิตภัณฑ์ หรือราคาคนงาน ราคาค่าแรง ลุงจะไม่เอาราคาในตลาดมาเปรียบเทียบเพราะราคาที่ตลาดแพงไป ฟาร์มสเตย์ของคุณลุงอาชิพลัก การขายผักเป็นหลัก การขายกล้วย น้ำยาเอนกประสงค์ จะเป็น การขายกล้วย แขนง จะขายได้เรื่อยๆ บางทีมีลูกค้าประจำมารับไป บางทีก็จะเป็นการขายให้กับแขกที่มา ทัก ก็ขายได้เรื่อยๆ คือช่วงเดือน พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ จะขายได้เยอะหน่อย ด้านการ ประชาสัมพันธ์ฟาร์มสเตย์ ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยประชาสัมพันธ์มากเท่าไร เพราะมีเว็บไซต์อยู่แล้ว และลงหนังสือ แม็กม่า เป็นการประชาสัมพันธ์ และประชาสัมพันธ์ด้วยตัวเองช่วงเวลาที่จัดการการ วิทยุ ของตำบลไทยสามัคคี รายการคนเกษตร จัดทุกวันพุธ ช่วงเวลาที่ขง - บ่ายโมง

ด้านเงินทุนเริ่มต้นที่แรกคือไปเป็นสมาชิกของโครงการพระราชดำริ 5 ธันวาคม แล้วก็ ได้ เงินมา 15,000 บาทก็ได้เริ่มเอาเงินตัวนั้นมาลงทุนมาขาย เอามาเป็นทุน ทุนมาบวกกำไรเอาไปเป็น ทุนต่อไป หรือเรียกว่า ทุนหมุนเวียน และได้ขอขอมมา 20 กว่าปีแล้ว ก็ทำไปเรื่อยๆ ต่อไป ถ้าเราลด เลิกขายอะไรได้ก็นำพาคำความรู้มาเป็นแนวทางได้ หรือมาเป็นองค์ประกอบ

ด้านเทคโนโลยี ส่วนนี้ทำร่วมกันทั้งครอบครัว เช่นการเผาถ่าน มีเครื่องทุ่นแรง เผาถ่านก็ ได้มาจากโครงการฯ อีกส่วนหนึ่งได้มาจาก อาจารย์วิงกุไพร อาจารย์วิงกุไพรจะแนะนำทางให้อยู่ เกณฑ์ที่ไม่เกินตัวแต่อยู่ในทางบวก และได้ความรู้มาเป็นคำรับและนำมาประยุกต์ การเผาถ่านให้ มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นวิทยากรด้วย

ด้านบุคลากรในฟาร์มสเตย์ ยังไม่ได้จัด แต่ก็ยังมีคุณอำนวยช่วยบริหารจัดการและมีน้องสาว ช่วยประชาสัมพันธ์ช่วยกัน ความต้องการช่วยเหลือทางภาครัฐและเอกชน คือเรื่องของ ภาครัฐอยาก ให้ช่วยส่งเสริมอะไรที่มันเป็นต้นแบบมาเป็นตัวตั้ง ไม่อยากให้มีองข้ามเกษตรกร ที่เขาทำอะไรที่เป็นจุดเด่น จุดดี หรือ จุดคือ เข้ามาศึกษาดูว่าทำไมเขาถึงอยู่ได้ เขาถึงไม่พังงบประมาณแผ่นดิน ทำไมเขาไม่ใช้เงินรัฐเอามาบริหารจัดการ ถ้าไม่เข้ามาช่วยเรื่องเงินทองไม่เป็นไร แค่ออยากให้มีมาช่วยดู เกษตรกรต้นแบบ เขาทำแบบไหน เกษตรที่พึ่งตนเองเป็นแบบไหน รัฐควรมอง แค่ ๗ ปีปัจจุบันที่มอง แล้ว รัฐบาลก็มองข้ามเกษตรกรไป ภาคเอกชนทางการท่องเที่ยว ก็อยากได้พอสมควร และต้องการ ให้คนที่สนใจจริงๆมาเที่ยวฟาร์มสเตย์

“ปราชญ์ผู้วัดร”

เมื่อก่อนที่ยังไม่ได้ทำผักไร้สารพิษ ก็มีอาชีพ ทำไร่ ทำสวน พอเริ่ม ปี 2541 นายวิชากร กาท พระราชดำริ ก็พัฒนามาก็เริ่มเปลี่ยนไป ก็ปลูกผัก ดินไม่รอบบ้าน แล้วก็เริ่มจากต้นไม้เศรษฐกิจ ก็คือ แนวคิดไปทุกอย่างไม่เน้นผักอย่างเดียว ผักที่ปลูกคือ พวกผักเศรษฐกิจ มะเขือ และอีกหลายอย่างนะ แนวทางการบริหาร คือ ช่วยเหลือกันทั้งครอบครัว แล้วคิดเห็นอย่างไรในการจัดการฟาร์มสเตย์ นั้น

ต้องพร้อมกันทั้งครอบครัว แม้ว่าตอนนี้กำลังเริ่มต้น และค่อยสร้างไปเรื่อยๆ สถานที่ตั้ง ตั้งที่บ้านด้านการดำเนินงานปลูกผักขาย ผลไม้ จะปลูกและดูแลตามธรรมชาติ สินค้าออกสู่ตลาด คือ สลัดแก้ว จะเน้นเป็นที่ตลาดสหกรณ์ ในด้านราคาสินค้า จะช่วยกันกำหนดราคาพร้อมกับของสมาคม หรือราคาตกลงกันตามฤดูกาล หรือคุยกันว่าปลูกได้ราคาเท่าไรค่อยมาปลูก ขอดขายทั้งปีอยู่ประมาณ 6 ตันกว่า ด้านประชาสัมพันธ์ ไม่ได้ประชาสัมพันธ์ก็ทำด้วยตัวเองและส่วนมากคนที่เขาสนใจจริงๆ เขาค่อยจะเข้ามาสอบถาม ด้านทุนการสนับสนุนได้จากสหกรณ์ และธนาคารเพื่อการเกษตรเทคโนโลยีการจัดการใช้เป็น รถพรวนดิน ปุยชีวภาพ ด้านบุคลากรคือ ใช้คนในครอบครัวและชาวบ้านที่อยู่รอบๆช่วยกัน ต้องการความช่วยเหลือจากด้านรัฐบาลและเอกชน ด้านใดก็ได้ใช้อย่างน้อยๆ เราไม่ได้ทำเพื่อตนเองแต่เราทำเพื่อส่วนรวม เพราะอยากให้รู้ว่า เราผลิตผักที่ปลอดภัย ก็อยากให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ ว่านี่คือผักปลอดสารพิษ ที่ทำทุกวันนี้เพียงพอหรือยัง หรือว่าทุนที่จะทำพอไหม

4.3.3 แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ของกลุ่ม

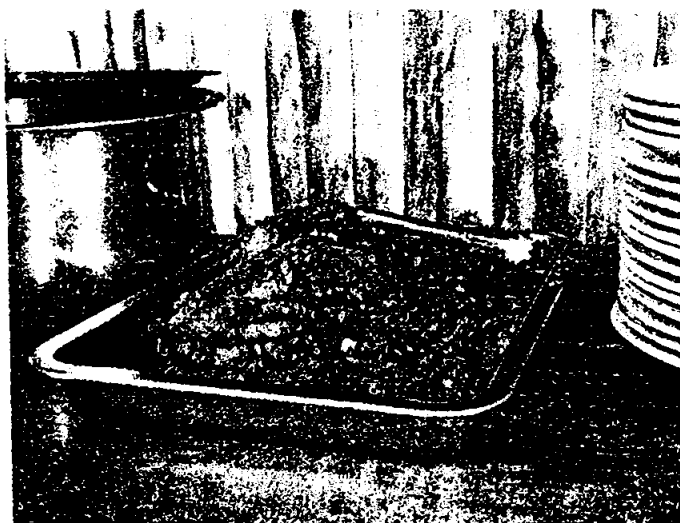
การจัดการฟาร์มสเตย์ของวังภูโพร ทำการปลูกพืชผักอินทรีย์กันทั้งหมดในบริเวณสวนเน้นพืชผักผลไม้มาบริหารจัดการในฟาร์มสเตย์ทั้งหมด และมีฐานพึ่งพาตนเองเป็นแนวทางการจัดการและนโยบายการท่องเที่ยวของวังภูโพรฟาร์มสเตย์ คือ มีฐานอยู่ทั้งหมด 4 ฐาน ดังต่อไปนี้

1. ฐานอาหารแปรรูปเพื่อสุขภาพ ทำอาหารกินเอง เอาจานแปรรูป ทำเรื่องข้าวกล้องเพื่อสุขภาพ และ อาหารมังสวิรัติ(Vegetarian)

ภาพที่ 6 ห้องครัวอาหารเพื่อสุขภาพที่วังภูโพร

ที่มา : ผศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ผศ.ดร.จิรัชญา มณีเนตร, 2553

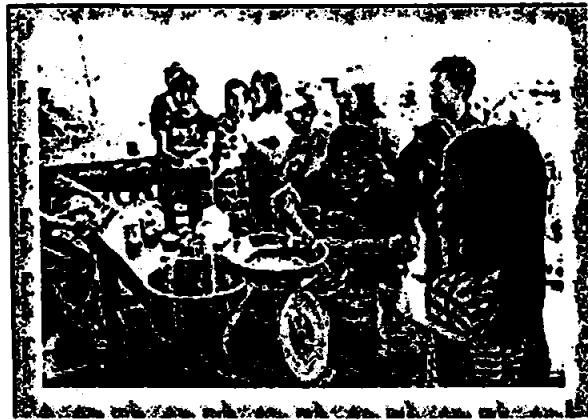

ภาพที่ 7 ทอดมันข้าวโพด ที่ผู้ปกครองเด็กๆช่วยกันทำ
ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ศศ.ดร.ฐิรชญา มณีเนตร, 2553

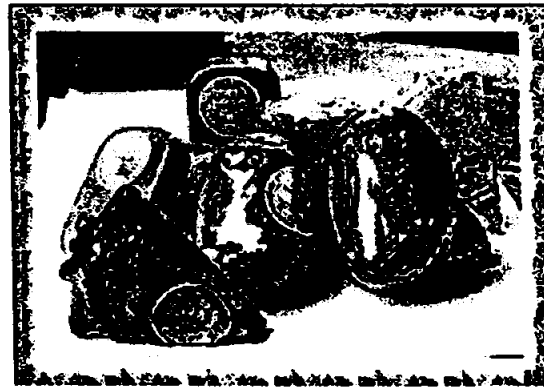
2. ฐานแปรรูปสมุนไพร ทำสบู่ ใช้สมุนไพรที่มีอยู่ในฟาร์มมาแปรรูป เช่น ลูก
ประคบ แคมพู เน้นสมุนไพรที่เพาะปลูกในฟาร์มเท่านั้น

ภาพที่ 8 เด็กๆกำลังประชุมกันว่าจะทำสบู่สมุนไพรชนิดไหน
ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ศศ.ดร.ฐิรชญา มณีเนตร, 2553

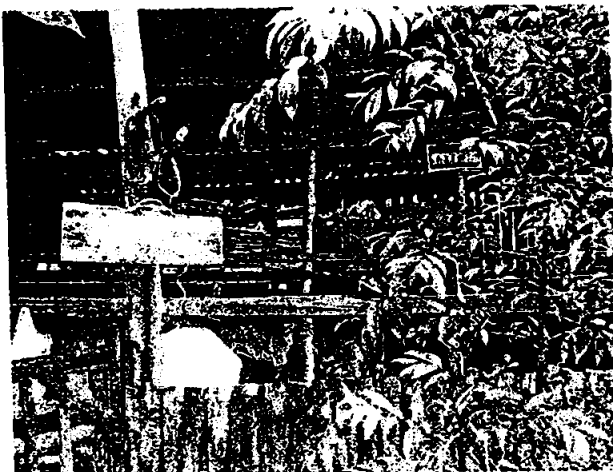

ภาพที่ 9 ตัวอย่างที่เด็กๆเข้ามาทำใน ว่างภูไท
ที่มา : โครงการพระราชดำริว่างภูไท, 2553

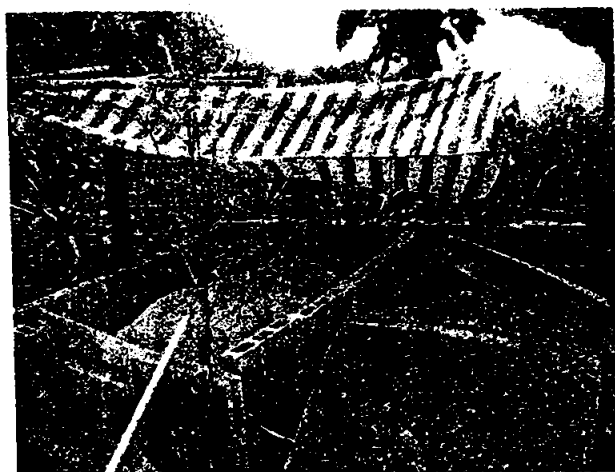
ภาพที่ 10 ผลิตภัณฑ์สบู่มุนไพรม
ที่มา : โครงการพระราชดำริว่างภูไท, 2553

3. ฐานพลังงานสะอาด จะมีพวกเตาเผาถ่าน เตาแกเลบ เทคโนโลยีลดภาวะโลกร้อน ธนาคารขยะก็จะเป็นรายได้อีกส่วนหนึ่ง

ภาพที่ 11 ธนาคารชยะ

ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ น้อยพินิจ, ศศ.ดร.จิรัชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 12 เตาเผาถ่านที่ได้น้ำส้มควันไม้

ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ น้อยพินิจ, ศศ.ดร.จิรัชญา มณีเนตร, 2553

4. ฐานบ้านดินทำให้ครบฐานงานการพึ่งพาตนเอง ด้านที่อยู่อาศัยฐานกิจกรรมไร่

สารพิษ

ภาพที่ 13 เด็กๆมาเข้าร่วมกิจกรรมการปลูกผักไร่สารพิษ
ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ศศ.ดร.จิรัชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 14 เด็กๆ มาเข้าร่วมกิจกรรมการปลูกข้าวแบบโยน
ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ศศ.ดร.จิรัชญา มณีเนตร, 2553

สำหรับการจัดการท่องเที่ยวแบบใหม่ คือ เน้นรูปแบบการทำฟาร์มในเชิงการเรียนรู้ เชิญชวนให้นักท่องเที่ยวหันมาบริโภคผักเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น เป็นการดึงดูดลูกค้าเฉพาะกลุ่ม กินเอง ไร่เอง บริหารการจัดการแบบพึ่งตนเองภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางที่อยากให้ภาครัฐ และเอกชนเข้ามาช่วยเหลือ อยากให้ภาครัฐบาลมาช่วยในด้านการท่องเที่ยว รัฐบาลต้องช่วยประชาสัมพันธ์อยากให้เน้นเป็นอันดับแรก ในด้านเอกชน ก็ต้องการสร้างห้องสมุดบ้านดิน เพื่อการเรียนรู้ เข้ามาช่วยกันอย่างคึกคัก ทำหน้าค่าง หลังคา พอสร้างเสร็จเราก็จะยกให้เป็นที่สาธารณะ หรือเป็นส่วนกลาง หรือเป็นมูลนิธิ และเครื่องกระดาษก็อยากให้เข้ามาช่วย ก็อยากให้หน่วยงานราชการ นักศึกษาวิจัยเข้ามาช่วย เช่น ถ้าเราทำเรื่องธนาคารขยะ ให้มาทำเป็นแปรรูปขยะ มาทำเป็น โคมไฟ จะได้เป็นรายได้ให้กับชุมชน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์ กรณีศึกษาวังภูไทร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยมี วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : กรณีศึกษาวังภูไทร ฟาร์มสเตย์ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเตย์ตามโครงการพระราชดำริ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประชากร คือ ประชากรในตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา สำหรับกลุ่มตัวอย่าง เลือกแบบเจาะจง จำนวน 210 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้รู้ และผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน ประกอบด้วย กลุ่มท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์และกลุ่มบุคคลทั่วไป 200 คน ซึ่งกลุ่มท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ และกลุ่มบุคคลทั่วไปใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for The Social Sciences หรือ SPSS) คำนวณค่าสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด ส่วนข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิดได้สรุปเป็นความเรียง ส่วนกลุ่มผู้รู้ และผู้นำชุมชนนั้นใช้แบบสัมภาษณ์แล้วนำผลมาวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ตำแหน่งการเป็นผู้นำของชุมชน

1. เพศ ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.5

2. อายุ ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มากที่สุด

จำนวน 62 คน คิดเป็น ร้อยละ 31.0

3. ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0

4. สถานภาพสมรส เกือบทั้งหมด จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 66.0 เป็นผู้ที่มีสมรสแล้ว

5. อาชีพ ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจและอาชีพเกษตรกร มากที่สุด จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0

6. รายได้ต่อเดือน ประชากรในทวีปเอเชียในครั้งที่ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวช่วงรายได้ที่ มากกว่า 12,000 บาท ต่อเดือน มากที่สุด จำนวน 75 คน

7. ตำแหน่งการเป็นผู้นำของชุมชน ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวไม่มี ตำแหน่งการเป็นผู้นำชุมชน มากที่สุด จำนวน 94 คน

5.1.2 ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์ กรณีศึกษาวังภูไทร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

การศึกษาพบว่ามีความต้องการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือกสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านสถานที่ท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์และโฮมสเตย์ จากการศึกษา พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์มีความเหมาะสม เพราะมีความกลมกลืน และความงดงามด้านธรรมชาติ ฟาร์มสเตย์มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นในด้านการเกษตรตาม โครงการพระราชดำริ ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดจัดเป็นจุดเน้นที่นักท่องเที่ยวต้องการให้พัฒนา คือ คือ ความมีชื่อเสียง และภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ของอำเภอวังน้ำเขียว

2. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ จากการศึกษาพบว่า การให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้ รองลงมาคือ มีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอแก่ ความต้องการ รวมถึงความใส่ใจในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ส่วนข้อที่มีคะแนน น้อยที่สุด จุดเน้นที่นักท่องเที่ยวอยากให้มีการพัฒนา คือ ควรมีป้ายเตือนการทิ้งขยะมูลฝอยให้ ถูกวิธี

3. องค์ประกอบด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการ ปรุงอาหารจากพืชผักในท้องถิ่นและเป็นผักที่ปลอดภัย ผู้ประกอบการสามารถตอบคำถาม เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่นักท่องเที่ยวต้องการทราบ อาหารที่นำมา ให้บริการเป็นอาหารท้องถิ่น สะอาดและปลอดภัย ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด จุดเน้นที่ นักท่องเที่ยวอยากให้มีการพัฒนา คือ ความเหมาะสมของราคาของที่ระลึกที่จัดจำหน่ายให้แก่ นักท่องเที่ยว

4. องค์ประกอบด้านความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น จากการศึกษาพบว่า บุคลากรใน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามรองลงมาบุคลากรภายในท้องถิ่นมีอัตราศั บัตรีมีน้ำใจที่ดีต่อนักท่องเที่ยว และกลุ่มมีความเข้มแข็งในการจัดการฟาร์มสเตย์เพื่อดึงดูด การท่องเที่ยวรวมถึงบุคลากรภายในท้องถิ่นไม่มองนักท่องเที่ยวเป็นคนแปลกหน้า ส่วนข้อที่มีคะแนน น้อยที่สุด จุดเน้นที่นักท่องเที่ยวอยากให้มีการพัฒนา การกำหนดมาตรการในเรื่องการรักษาความ ปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐ

5. องค์ประกอบด้านจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่า ทางกลุ่มมีการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและถ่ายภาพวิถีการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ รองลงมาคือ มีการให้ความรู้ ความเข้าใจ และถ่ายทอดความรู้ ด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามวิถีธรรมชาติ ให้แก่นักท่องเที่ยว และมีการกำหนดเส้นทางเดินป่า ชมนก หรือการศึกษาวิถีธรรมชาติภายในพื้นที่ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด จุดเน้นที่นักท่องเที่ยวอยากให้มีการพัฒนา คือ เส้นทางการศึกษาวิถีธรรมชาติในรูปแบบการจับชีรดจระเขยยังมีน้อย

6. องค์ประกอบด้านการบริการของภาครัฐ จากการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านสมุนไพรไทยหรือการใช้ชีวิตตามวิถีธรรมชาติ รองลงมาคือ การส่งเสริมการเป็นเจ้าของที่ดินในการต้อนรับนักท่องเที่ยวของชุมชน ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด จุดเน้นที่นักท่องเที่ยวอยากให้มีการพัฒนา คือ มีระบบการจัดการด้านการเงินที่ดี เช่น มีการอำนวยความสะดวกด้านการเงินแก่นักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการใช้จ่ายภายในพื้นที่

5.1.3 รูปแบบการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1. ฐานอาหารแปรรูปเพื่อสุขภาพ ทำอาหารกินเอง เอมามาแปรรูป ทำเรื่องข้าวกล้องเพื่อสุขภาพ และ อาหารมังสวิรัต(Vegetarian)
2. ฐานแปรรูปสมุนไพร ทำสมุนไพรที่มีอยู่ในฟาร์มมาแปรรูป เช่น ลูกประคบ แชมพู เน้นสมุนไพรที่เพาะปลูกในฟาร์มเท่านั้น
3. ฐานพลังงานสะอาด จะมีพวกเตาเผาถ่าน เตาแก๊ส เทคโนโลยีลภาวะโลกร้อน ธนาคารขยะก็จะเป็นรายได้อีกส่วนหนึ่ง
4. ฐานบ้านดินทำให้ครบฐานงานการพึ่งพาตนเอง ด้านที่อยู่อาศัยฐานกสิกรรมไร้สารพิษ

5.1.4 แนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเตย์ตามโครงการพระราชดำริ

สำหรับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเตย์ตามโครงการพระราชดำริ ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการพัฒนาด้านการตลาดของท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเตย์ตามโครงการพระราชดำริ เป็นรายค้ำคองต่อไปนี้

ด้านที่ 1 การจัดการผลิตภัณฑ์ ทางกลุ่มมีความสามารถผลิตขึ้นเอง เพื่อจัดจำหน่ายเป็นสินค้าของที่ระลึก ไม่ว่าจะเป็นสมุนไพรอบน้ำ ยาสมุนไพร เจลล้างหน้าผสมถ่าน ทุกอย่างเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติไม่มีสารกันบูด ผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของกลุ่มจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตมา

จากด้านไม่ป็นรูปแบบเฉพาะของวงภูโพรซึ่งไม่เหมือนใคร และทางกลุ่มยังสอนวิธีทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ โดยทางกลุ่มไม่ยอกให้เน้นในรูปแบบของธุรกิจมากเกินไป จะเน้นในเรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียงมากกว่า

ด้านที่ 2 การจัดการราคา เกณฑ์ในการตั้งราคาของวงภูโพรฟาร์มสเตย์ คือ จะมีการคำนวณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วนำมาคิดรวมค่าแรง และ ต้นทุนการผลิต และจะไปดูราคาตามท้องตลาด จะมีการบวกเพิ่มกำไรไม่มากนัก คิดแค่พอให้กลุ่มสามารถเลี้ยงตนเองได้ สำหรับยอดขายก็เป็นไปตามกลไกการตลาด คือ จะขึ้นอยู่กับนักท่องเที่ยว ช่วงที่ขายดีจะเป็นช่วงเทศกาล และช่วงวันหยุดยาว ในช่วงที่มียอดจำหน่ายสูงสุดจะเป็นช่วงปีใหม่ ส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้าประจำ

ด้านที่ 3 การจัดการช่องทางการจัดจำหน่าย จัดจำหน่ายผ่านทางเว็บไซต์ จัดจำหน่ายที่ศูนย์การเรียนรู้ตามโครงการพระราชดำริวงภูโพร และออกงานที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

ด้านที่ 4 การจัดการส่งเสริมทางการตลาด มีการประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ และยังมีกลุ่มอัมรินทร์ แดสคิง เข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ และนักท่องเที่ยวที่เคยมามีเที่ยวจะมีการโฆษณาบอกต่อ

ด้านที่ 5 การจัดการสภาพทางกายภาพ มีการค้นข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต เพื่อหาข้อมูล ปุ๋ยชีวภาพ สารไล่แมลงอินทรีย์เพราะส่วนใหญ่ทางกลุ่มอยากจะได้เรียนรู้วิธีการทำด้วยตนเอง

ด้านที่ 6 การจัดการบุคลากร จัดอยู่ในรูปของคณะกรรมการกลุ่ม เป็นไปตามโครงสร้างการบริหารวงภูโพรฟาร์มสเตย์ ซึ่งประกอบด้วย ผู้จัดการ ผู้ตรวจสอบภายใน ที่ปรึกษาต่าง ๆ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายจัดการท่องเที่ยว ฝ่ายการศึกษา และสมาชิก

ด้านที่ 7 ด้านการสร้างเครือข่าย จะเน้นการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวจากกลุ่มต่าง ๆ ภายในพื้นที่ ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีจากชุมชน เพราะส่วนใหญ่ภายในพื้นที่ชุมชนจะมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกัน มีการประชุมร่วมกันเสมอ ปัจจุบันยังมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการบันทึกข้อมูลของเครือข่ายต่าง ๆ ทำให้สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายได้ง่ายขึ้น

5.1.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากการสัมภาษณ์ผู้รู้ และผู้นำชุมชน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านการตลาดของท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเตย์ตามโครงการพระราชดำริ: กรณีศึกษาวงภูโพรฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์เพิ่มเติม ดังนี้

สำหรับการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์นั้นเป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ควรจะเน้นรูปแบบการทำฟาร์มในเชิงการเรียนรู้ เชิญชวนให้นักท่องเที่ยวหันมาบริโภคผักเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น เป็นการดึงดูดลูกค้าเฉพาะกลุ่มรักสุขภาพ และเพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ทางกลุ่มยังต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ และภาคเอกชน เรื่องเร่งด่วน คือ การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งยินดีที่จะเป็นศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบฟาร์มสเตย์ พร้อมทั้งจะให้ความรู้ และสร้างเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ สิ่งที่ต้องการพัฒนาต่อ คือ เรื่องสิ่งแวดล้อม ในเรื่องของธนาคารขยะ และการนำสิ่งของเหลือใช้มาแปรรูปให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.5 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 80 คน คิดเป็น ร้อยละ 40.0 เกือบทั้งหมด นักท่องเที่ยว จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 66.0 เป็นผู้ที่มีสมรสแล้ว ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจและอาชีพเกษตรกร มากที่สุด จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมีรายได้ที่ มากกว่า 12,000 บาท ต่อเดือน มากที่สุด จำนวน 75 คน และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งการเป็นผู้นำชุมชน มากที่สุด จำนวน 94 คน จากผลสรุปข้อมูลส่วนบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปองพล รัชลหทัยกุล ชัชฎารัตน์ มุกดา และ วศิรินทร์ วาริเสวดสุวรรณ (2551: 12) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ สรุปได้ว่า ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31 - 40 ปี เป็นนักท่องเที่ยวในท้องถิ่น จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ระดับรายได้อยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ บั้วระภา (2549: 110) การเลือกตลาดเป้าหมาย ควรเป็นกลุ่มตลาดเป้าหมายระดับสูง ในกลุ่มวัยกลางคนไปจนถึงผู้สูงอายุ เพราะในระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีรายได้พร้อมที่จะใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

5.2.2 ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์ กรณีศึกษาวังไทร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

การศึกษาพบว่า มีความต้องการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือกสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านสถานที่ท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์และโฮมสเตย์ จากการศึกษาพบว่า สถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์มีความเหมาะสม เพราะมีความกลมกลืน และความงดงามด้านธรรมชาติ ฟาร์มสเตย์มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นในด้านการเกษตรกรรม โครงการพระราชดำริ ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดจัดเป็นจุดเน้นที่นักท่องเที่ยวต้องการให้พัฒนา คือ คือ ความมีชื่อเสียง และภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ของอำเภอวังน้ำเขียว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปองพล วัลลหทัยกุล ชัชฎารัตน์ มุกดา และ วศิรินทร์ วาริเสวตสุวรรณ (2551: 12) สำหรับเหตุผลสำคัญที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพราะความน่าสนใจด้านเกษตรกรรมวิถีชีวิตเกษตรกรรม ทัศนียภาพและความสวยงามของพื้นที่ สำหรับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการให้มีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ส่วนใหญ่จะได้แก่ กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การจัดจุดชมวิว รองลงมาจึงเป็นการแสดงสาธิตทางการเกษตร และการทดลองเก็บผลผลิตด้วยตนเอง และกมลวัฒน์ โมราศิลป์ และวิสุทธิ ธานีรัตน์ (2551: 7) จุดแข็งด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว คือ สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำเกษตร ปลูกผลไม้ได้หลากหลายประเภท ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพและมีจำหน่ายตลอดปี และมีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงที่สำคัญ เหมาะแก่การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ จากการศึกษาพบว่า การให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้ รองลงมาคือ มีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอแก่ความต้องการ รวมถึงความใส่ใจในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด จุดเน้นที่นักท่องเที่ยวอยากให้มีการพัฒนา คือ ควรมีป้ายเตือนการทิ้งขยะมูลฝอยให้ถูกวิธี ผลการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัย วิชุดา สิริวัฒน์ (2552: 164) จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ที่มีความสวยงามและสิ่งแวดล้อมสะอาด เช่น ไม่นิยมขยะปรก มีการจัดแต่งภูมิทัศน์ที่สวยงาม ฯลฯ นอกจากนี้ในพื้นที่ยังได้จัดให้มีมีมัคคุเทศก์และเจ้าหน้าที่คอยให้บริการ มีความปลอดภัยทั้งแก่ชีวิตและทรัพย์สิน มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ถูกสุขลักษณะบริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้องสุขา โทรศัพท์สาธารณะ ฯลฯ และสุดท้ายมีความสะดวกสบายในการเดินทางและอยู่ไม่ไกล เช่น ไปเที่ยวต่อในพื้นที่อื่นได้สะดวก ถนนหนทางกว้างขวาง ฯลฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพากร พลอยสมบูรณ์ (2552: 184) ด้านการบริการข้อมูลการท่องเที่ยว รมรงค์ส่งเสริมการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าควรจัดการข้อมูลสารสนเทศให้ครบและทั่วถึงอย่างต่อเนื่อง จัดทำป้ายและแผนผังการท่องเที่ยวในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจน

3. องค์ประกอบด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการปรุงอาหารจากพืชผักในท้องถิ่นและเป็นผักที่ปลอดภัย ผู้ประกอบการสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับ

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ที่นักท่องเที่ยวต้องการทราบ อาหารที่นำมาให้บริการ เป็นอาหารท้องถิ่น สะอาดและปลอดภัย ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด จุดเน้นที่นักท่องเที่ยวอยาก ให้มีการพัฒนา คือ ความเหมาะสมของราคาของที่ระลึกที่จัดจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปองพล ธวัชทัญกุล ชัชฎารัตน์ มุกดา และ วศิรินทร์ วาริเสวดสุวรรณ (2551: 12) สำหรับเหตุผลสำคัญที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพราะความน่าสนใจด้านเกษตรกรรมวิถีชีวิตเกษตรกรรม ทัศนียภาพและความสวยงามของพื้นที่ สำหรับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการให้มีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ส่วนใหญ่จะได้แก่ กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การจัดจุดชมวิว รองลงมาจึงเป็นการแสดงสาธิตทางการเกษตร และการทดลองเก็บผลผลิตด้วยตนเอง โดยแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทไม้ดอกไม้ประดับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุด รองลงมาคือ สวนผลไม้ และหากจะ สร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวพบว่า แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ นักท่องเที่ยวที่มาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมชอบมากที่สุด

4. องค์ประกอบด้านความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น จากการศึกษาพบว่า บุคลากรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามรองลงมาบุคลากรภายในท้องถิ่นมีอัธยาศัยไมตรีมีน้ำใจที่ดีต่อนักท่องเที่ยว และกลุ่มมีความเข้มแข็งในการจัดการฟาร์มสเตย์เพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวรวมถึงบุคลากรภายในท้องถิ่นไม่มองนักท่องเที่ยวเป็นคนแปลกหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ บัวระภา (2549: 110) การบรรลุดูประสงค์ทางสังคม หรือการท่องเที่ยวโดยชุมชน การจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุความพึงพอใจของผู้มาเยือน และบรรลุเป้าหมายของชาวบ้าน คือ ชาวบ้านได้เรียนรู้ร่วมกันกับนักท่องเที่ยว หรือผู้มาเยือน เกิดความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการพัฒนาด้านการตลาด การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เป็นตัวกลางที่จะทำให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ซื้อได้ทราบข้อมูล และเงื่อนไขของการท่องเที่ยว ดังนั้นจึงควรนำเสนอความจริงในการทำการตลาดเพื่อคัดเลือกนักท่องเที่ยวคุณภาพ

ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด จุดเน้นที่นักท่องเที่ยวอยากให้มีการพัฒนา การกำหนดมาตรฐานในเรื่องการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาทีณี หมอไทย (2552: 255-256) ด้านปัจจัยพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่น โทรศัพท์ ห้องสุขาไม่เพียงพอ ร้านค้าสะดวกซื้อ ที่จอดรถ ขยะ การบริการด้านการจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ร่วมกับชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์วิถีชีวิตในท้องถิ่นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย ไม่มีมาตรฐาน ไม่มีตำรวจหรือยามรักษาความปลอดภัย

5. องค์ประกอบด้านจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่า ทางกลุ่มมีการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและถ่ายภาพวิถีการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ รองลงมาคือ มีการให้ความรู้ ความเข้าใจ และถ่ายทอดความรู้ ด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ตามวิถีธรรมชาติ ให้แก่นักท่องเที่ยว และมีการกำหนดเส้นทางการเดินป่า ชมนก หรือการศึกษาวิถีธรรมชาติภายในพื้นที่ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด จุดเน้นที่นักท่องเที่ยวอยากให้มีการพัฒนา คือ เส้นทางการศึกษาวิถีธรรมชาติในรูปแบบการจับจิ้งจกจักรยานยังมีน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ นัยพินิจ และฐิรชญา มณีเนตร (2550 : 56) เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของท้องถิ่น ควรจะมีการสนับสนุนงบประมาณจากทางราชการเพิ่มขึ้นในการที่จะปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และทุนในการศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว รวมถึงควรมีการปรับปรุงพัฒนาสื่อ ต่างๆ ให้สวยงาม และชัดเจนยิ่งขึ้น

6. องค์ประกอบด้านการบริการของภาครัฐ จากการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านสมุนไพรไทยหรือการใช้ชีวิตตามวิถีธรรมชาติ รองลงมาคือ การส่งเสริมการเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยวของชุมชน ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด จุดเน้นที่นักท่องเที่ยวอยากให้มีการพัฒนา คือ มีระบบการจัดการด้านการเงินที่ดี เช่น มีการอำนวยความสะดวกด้านการเงินแก่นักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการใช้จ่ายภายในพื้นที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพากร พลอยสมบูรณ์ (2552: 184) แนวทางด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ประสานงานกับกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านสร้างความสามัคคีโดยผ่านการจัดกิจกรรมประสานงานกับกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านสร้างความสามัคคีโดยผ่านการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง แนวทางด้าน การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น จัดให้มีการอบรมการเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ที่ดีให้กับชุมชน ไม่เจาะจงว่าจะเป็นคนใดคนหนึ่ง จัดอบรมให้ความรู้กับชุมชน รณรงค์ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในท้องถิ่นรักและหวงแหนพร้อมทั้งช่วยกันอนุรักษ์ให้เป็นสมบัติชาติ

5.2.3 แนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเตย์ตามโครงการพระราชดำริ

ด้านการจัดการผลิตภัณฑ์ ทางกลุ่มมีความสามารถผลิตขึ้นเอง เพื่อจัดจำหน่ายเป็นสินค้าของที่ระลึก ไม่ว่าจะเป็นสบู่ คริมอาบน้ำ ยาสระผม เจลล้างหน้าผสมถ่าน ทุกอย่างเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติไม่มีสารกันบูด ผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของกลุ่มจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตมาจากถ่านไม้เป็นรูปแบบเฉพาะของวังภูโพรซึ่งไม่เหมือนใคร และทางกลุ่มยังสอนวิธีทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ โดยทางกลุ่มไม่อยากให้เน้นในรูปแบบของธุรกิจมากเกินไป จะเน้นในเรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียงมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพากร พลอยสมบูรณ์ (2552: 184) ส่งเสริมให้ทำร้านอาหารบริหารงานโดยชุมชน ส่งเสริมการทำอาหาร

พื้นบ้านจำหน่ายเป็นสินค้าขึ้นชื่อของชุมชนแนวทางด้านรับขายของที่ระลึก จัดทำสหกรณ์หรือศูนย์สวัสดิการตลาดเหมือนกับชุมชนบ้านเม็กมอคำจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพที่หลากหลายและไปผลิตมาจัดให้มีสินค้าที่หลากหลาย

ด้านที่ 2 การจัดการราคา หน้าที่ในการตั้งราคาของวิงวูไพรฟาร์มสเตย์ คือ จะมีการคำนวณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วนำมาคิดรวมค่าแรง และ ต้นทุนการผลิต และจะไปดูราคาตามท้องตลาด จะมีการบวกเพิ่มกำไรไม่มากนัก คิดแล้วว่าขอให้กลุ่มสามารถเลี้ยงตนเองได้ สำหรับยอดขายก็เป็นไปตามกลไกการตลาด คือ จะขึ้นอยู่กับนักท่องเที่ยว ช่วงที่ขายดีจะเป็นช่วงเทศกาล และช่วงวันหยุดยาว ในช่วงที่มียอดจำหน่ายสูงสุดจะเป็นช่วงปีใหม่ ส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้าประจำ

ด้านที่ 3 การจัดการช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด ทางกลุ่มจะจัดจำหน่ายผ่านทางเว็บไซต์ จัดจำหน่ายที่ศูนย์การเรียนรู้ตามโครงการพระราชดำริวิงวูไพร และออกงานที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ทั้งนี้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวแล้วจะมีการบอกต่อแบบปากต่อปาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา สมลา (2551: 10-11) พบว่า กลุ่มลูกค้าเป้าหมายของโฮมสเตย์บ้านนุไพรมีด้วยกันหลากหลายอาชีพและช่วงอายุ ดังนั้นการประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์ฯ จึงมีการใช้ช่องทางการดำเนินงานหลายทางด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์ด้วยการเขียนลงสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับโฮมสเตย์บ้านนุไพร การทำเอกสารประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งเป็นช่องทางที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้ดีที่สุด แต่เหนือสิ่งอื่นใด สื่อที่ดูจะมีอิทธิพลและความน่าเชื่อถือได้ดีที่สุดน่าจะเป็นการบอกเล่าแบบปากต่อปาก

ด้านการสร้างเครือข่าย จะเน้นการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวจากกลุ่มต่าง ๆ ภายในพื้นที่ ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีจากชุมชน เพราะส่วนใหญ่ภายในพื้นที่ชุมชนจะมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกัน มีการประชุมร่วมกันเสมอ ปัจจุบันยังมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการบันทึกข้อมูลของเครือข่ายต่าง ๆ ทำให้สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปองพล ฐวิลหทัยกุล ชัชฎารัตน์ มุกดา และ วศิรินทร์ วาริเสดสุวรรณ (2551: 12) หากจะสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวพบว่า แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวที่มาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมชอบมากที่สุด

สรุปได้ว่าการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์ กรณีศึกษาวิงวูไพร ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีการจัดทำโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน และมีระบบการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และมีการสร้างเครือข่ายการบริหารงานร่วมกับกลุ่มอื่นๆ ภายในพื้นที่ใกล้เคียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา หลาวทอง (2550: 7-8) แนวทางการจัดการ

ทางการตลาดของวิสาหกิจชุมชนควรต้องมีการทำการวิจัย และเลือกการตลาดที่มีความเป็นเอกลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของชุมชน ส่วนการวางแผนการตลาด โดยวิธีการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาด และวางแผนโปรแกรมการตลาดด้วยส่วนผสมทางการตลาด ใช้หลักการตลาด 9 ส่วน 8 ด้าน ดังต่อไปนี้ ด้านที่ 1 การจัดการผลิตภัณฑ์ และองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว ด้านที่ 2 การจัดการราคาของการท่องเที่ยวที่เหมาะสม ด้านที่ 3 การจัดการช่องทางการจัดจำหน่ายทางการท่องเที่ยว ด้านที่ 4 การจัดการส่งเสริมทางการตลาดด้านการท่องเที่ยว ด้านที่ 5 การจัดการส่งเสริมกระบวนการจัดซื้อทางการท่องเที่ยว ด้านที่ 6 การจัดการสภาพทางกายภาพเพื่อการท่องเที่ยว ด้านที่ 7 การจัดการบุคลากรทางการท่องเที่ยว ด้านที่ 8 การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว ส่วนการปฏิบัติการ และการควบคุมการตลาด โดยมีการจัดองค์การทางการตลาด และการปฏิบัติการทางการตลาด ตลอดจนการควบคุมทางการตลาด ซึ่งมีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ และการควบคุมอย่างชัดเจน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ รักษาชื่อเสียง และภาพลักษณ์ที่ดีของแหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ของอำเภอวังน้ำเขียวเอาไว้ให้นานที่สุด และสิ่งที่จะต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือ การโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์ของวิสาหกิจชุมชนในหลายๆ ช่องทาง
2. การวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังมีเส้นทางท่องเที่ยวโดยจักรยานน้อย อยากให้มีการจัดทำเส้นทางเพิ่มขึ้น และจัดทำเป็นแผนที่ให้ชัดเจน นักท่องเที่ยวจะได้ทราบว่าสามารถปั่นจักรยานไปท่องเที่ยวในเส้นทางใดได้บ้าง โดยเส้นทางควรเชื่อมโยงพื้นที่ใกล้เคียงและบ่ออกจุดท่องเที่ยวสำคัญๆ ให้ทราบเพิ่มเติม
3. การวิจัยครั้งนี้พบว่า นักท่องเที่ยวยังรู้สึกว่ภาครัฐยังไม่ได้เข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิดในเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวมากเท่าที่ควร จึงอยากให้ภาครัฐนั้นได้จัดสรรงบประมาณ และให้ความสำคัญเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
4. การวิจัยครั้งนี้พบว่า ชุมชนยังไม่มีป้ายบอกจุดทิ้งขยะที่ชัดเจนนัก และโครงการธนาคารขยะของกลุ่มยังต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น ในส่วนของการนำขยะที่ได้มาแปรรูป และพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเดิมที่ทางกลุ่มก็มีการคัดแยกและจัดเก็บขยะอย่างเป็นระเบียบอยู่แล้ว แต่เรื่องการแปรรูปนี้ทางกลุ่มต้องการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเพิ่มเติม ทั้งในเรื่องความรู้ และการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับขยะโดยตรง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการเชื่อมโยงเครือข่ายพื้นที่ใกล้เคียงตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เพื่อสร้างเครือข่ายพื้นที่การท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จะได้ทราบว่าชุมชนมีความต้องการในการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด เพื่อกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมในการมีส่วนร่วมในการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวของชุมชนในตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาและพื้นที่ใกล้เคียง
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบฟาร์มสเตย์ในพื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาโครงการ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของภาครัฐ ในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์ว่าเป็นอย่างไร จึงจะสามารถให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์ให้เหมาะสม
4. ควรมีการศึกษาเชิงนโยบายในระดับชาติเกี่ยวกับ “การจัดการการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ในประเทศไทย” เพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ให้ชัดเจน จะได้ไม่ทับซ้อนกับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์
5. ควรมีการศึกษาการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์ในต่างประเทศ เพื่อนำรูปแบบที่ได้มาพัฒนา และจัดทำรูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ให้เป็นมาตรฐานของไทย

บรรณานุกรม

- กมลวัฒน์ โมราศิริ และวิสุทธิ ธานีรัตน์. (2551). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของตำบลเขาหวง อำเภอบ้านคาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ฉบับที่ 2 ปี 2551 วารสาร บทความวิจัยอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย. กันยายน 30 มีนาคม 2553, <http://www.itresearch.org/pdf/040908/8.pdf>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กองอนุรักษ์. (2544). แผนปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : อัสชา.
- กลุ่มการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. (2553). การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.....คืออะไร. กันยายน 5 เมษายน 2553, จาก <http://greenzonethailand.com.www.readyplanet.net/index.php?lay=show&ac=article&Id=131866&Ntype=4>
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ฐากร โกมารกุล ณ นคร. (2527). เราต้องท่องเที่ยวไปในวิถีทางของพวกเขา. อนุสาร อสท. 48(8) : 23-24 ; มีนาคม.
- ทรงคุณ จันทร์จร. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม : สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทัศนีย์ บัวระภา. (2552). การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และวัฒนธรรมแบบยั่งยืนของกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสาร. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิพากร พลอยสมบูรณ์. (2552). ชุมชนโบราณดินเค็มโคราช : แนวทางการจัดการ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. มหาสารคาม : วิทยานิพนธ์ สำนักวิจัยสถาบันศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง, บรรณาธิการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย. (2551). รวมบทความวารสารวิชาการการท่องเที่ยวนานาชาติ ปี พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย.
- นงพะงา สุขวนิช. (2541). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : ECOTOURISM. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมและเผยแพร่ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.

- นวนาดา เชาวนาภรณ์. (2552). แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน บ้านปราสาทจังหวัดนครราชสีมา. มหาสารคาม : วิทยานิพนธ์ สำนักวิจัยสถาบันศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิกร จ่านง. (2545). แนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของกระทรวงวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม. เอกสารประกอบการสัมมนาพรราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์พรราชอาณาจักรไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น
- ปองพล ธีรวิทยกุล ชัชฎารัตน์ มุกดา และ วศิรินทร์ วาริเศวตสุวรรณ. (2551). แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้. ฉบับที่ 2 ปี 2551 วารสารบทความวิจัยอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2553, จาก <http://www.ttresearch.org/pdf/040908/8.pdf>.
- ยศ ถันตสมบัติ และคณะผู้วิจัย. (ม.ป.ป). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม และการจัดการทรัพยากร. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาองค์ความรู้ และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย.
- บุษมา สมลา. (2551). การบริหารจัดการแหล่งพักอาศัยแบบโฮมสเตย์ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษา หมู่บ้านบุไทร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. ฉบับที่ 3 ปี 2551 วารสารบทความวิจัยอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2553, จาก <http://www.ttresearch.org/pdf/040908/8.pdf>
- วาทินี หมอไทย. (2552). แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมโดยองค์การบริหารส่วนตำบล ดู่มน้ำมูลคอนบน จังหวัดนครราชสีมา. มหาสารคาม : วิทยานิพนธ์ สำนักวิจัยสถาบันศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิชุดา ศิริวัฒน์. (2552). แนวทางการบริหารจัดการที่พักทางวัฒนธรรม(Home Stay) เพื่อการท่องเที่ยว ในจังหวัดนครราชสีมา. มหาสารคาม : วิทยานิพนธ์ สำนักวิจัยสถาบันศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วินิจ วีรขงกูร. (2532). อุศสาหกรรมเพื่อการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- วิมล จิโรจน์พันธุ์ ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ และอุดม เขวกิวงศ์. (2548). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ : แสงดาว.
- สินธุ์ สโรบล, บรรณาธิการ. (2546). การท่องเที่ยวโดยชุมชน : แนวคิด และประสบการณ์ในพื้นที่ภาคเหนือ. เชียงใหม่ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.). (2553).

โครงการพระราชดำริ. ค้นเมื่อ วันที่ 15 กรกฎาคม 2543, จาก

<http://www.rdpb.go.th/RDPB/front/Projects/AboutKingProjects.aspx?p=35>

สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา. (2542). โคราชของเรา. นครราชสีมา : มิตรภาพการพิมพ์.

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). รายงานวิจัย การน้อมนำแนวพระราชดำริ ทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติในสถาบันราชภัฏ, กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2542). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร?. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. (2551). จุลสารข่าวองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาฉบับพิเศษ. นครราชสีมา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา.

อัจฉรา หลาวทอง. (2550). แนวทางการจัดการตลาดของวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวในเขตอีสานใต้. ฉบับที่ 2 ปี 2550 วารสารบทความวิจัยอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย. ค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2553, จาก <http://www.ttresearch.org/pdf/040908/8.pdf>

อารีย์ นัยพินิจ และรัฐรญา มณีเนตร. (2551). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวหมู่บ้านนุโทรโฮมสเตย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. [ม.ป.ท.: ม.ป.ท.].

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์ กรณีศึกษา
วังไทรฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

แบบสอบถามเลขที่ () () ()

(สำหรับผู้วิจัย)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว ที่มีความสนใจในการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์ ที่ถือเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกรูปแบบใหม่ในปัจจุบัน โดยคำตอบในแบบสอบถามไม่มีข้อใดผิดหรือถูก เพราะเป็นความคิดเห็นและการตัดสินใจที่ต่างกัน และหวังอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครบ ทุกข้อ

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาอยู่อาศัย อาชีพ รายได้ และตำแหน่งการเป็นผู้นำในชุมชน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบฟาร์มสเตย์

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการด้านการตลาดของการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์

3. ผู้วิจัยหวังในความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย/ ลงในช่องว่าง () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ
 1. () ชาย
 2. () หญิง
2. อายุ
 1. () 21 – 30 ปี
 2. () 31 – 40 ปี
 3. () 41 – 50 ปี
 4. () 51 – 60 ปี
 5. () มากกว่า 60 ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
 1. () ประถมศึกษา
 2. () มัธยมศึกษา
 3. () ปวช./ปวส./อนุปริญญา
 4. () ปริญญาตรี
 5. () สูงกว่าปริญญาตรี
4. สถานภาพสมรส
 1. () โสด
 2. () สมรส
 3. () หย่าร้าง
 4. () อื่นๆ (ระบุ).....
5. อาชีพ
 1. () เกษตรกร
 2. () นักเรียน/นักศึกษา
 3. () ค้าขาย
 4. () รับจ้าง
 5. () ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 6. อื่นๆ (ระบุ)
6. รายได้ต่อเดือน
 1. () ต่ำกว่า 3,000 บาท
 2. () 3,001 – 6,000 บาท
 3. () 6,001 – 9,000 บาท
 4. () 9,001 – 12,000 บาท
 5. () มากกว่า 12,000 บาท
7. ตำแหน่งการเป็นผู้นำในชุมชน.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาอาคารท่องเที่ยวทางเลือก : ในรูปแบบ
ฟาร์มสเตย์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับกรกระทำของท่านมากที่สุด

1. องค์ประกอบด้านสถานที่ท่องเที่ยว รูปแบบฟาร์มสเตย์	ระดับการพัฒนาอาคารท่องเที่ยวทางเลือก				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวทางฟาร์มสเตย์ เหมาะสม					
2. คุณภาพของเส้นทางการเดินทางเข้าสู่แหล่ง ท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ สะดวก และปลอดภัย					
3. ฟาร์มสเตย์มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ท้องถิ่นในด้านการเกษตรตามโครงการ พระราชดำริ					
4. มีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ชุมชน					
5. มีความสมบูรณ์ในการสืบทอดด้าน วัฒนธรรม ประเพณี ชุมชน					
6. มีความกลมกลืน และความงามด้าน ธรรมชาติ					
7. มีความสมบูรณ์ในเชิงโครงสร้างของ แผนผังการท่องเที่ยว ที่พัก และการจัดสถาน					
8. ความเข้มแข็งของชุมชนในการดำรงรักษา ซึ่งเอกลักษณ์ของตนเอง					
9. การให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการ ท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์					
10. มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึง ลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยว					
11. แหล่งท่องเที่ยวแต่ละที่ มีพื้นที่ตั้งไม่อยู่ห่าง กันมากนัก					
12. ความมีชื่อเสียง และภาพลักษณ์ของแหล่ง ท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์					

2. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่	ระดับการพัฒนาลาดการท่องเที่ยวทางเลือก				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. มีอุปกรณ์รองรับขยะมูลฝอยเพียงพอ และเหมาะสม					
2. มีป้ายเตือนการทิ้งขยะมูลฝอยให้ถูกวิธี					
3. การรณรงค์ และร่วมดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อม เช่น การกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลในแหล่งท่องเที่ยว					
4. มีระบบบำบัดสิ่งปฏิกูล ก่อนทิ้ง หรือก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ					
5. แหล่งท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ห่างจากย่านอุตสาหกรรม หรือกิจกรรมอื่นที่มีเสียงรบกวน					
6. มีมาตรการป้องกันการใช้พื้นที่ของนักท่องเที่ยว ไม่ให้สร้างมลภาวะต่อแหล่งท่องเที่ยว					
7. มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวเชิงฟาร์มสเตย์ที่เพียงพอ					
8. ความใส่ใจในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว					
9. มีห้องน้ำที่สะอาด และเพียงพอแก่ความต้องการ					
10. การดูแลความสะอาดของห้องน้ำ เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
11. มีการใช้พลังงานทดแทนจากแหล่งธรรมชาติภายในพื้นที่ฟาร์มสเตย์					
12. การให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้					

3. องค์ประกอบด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว	ระดับการพัฒนาศาครการท่องเที่ยวทางเลือก				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. มีการจัดระเบียบร้านค้า และเครื่องคั้นไม้ให้อยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวมากเกินไป					
2. กลุ่มเน้นการขายสินค้าที่ระลึกภายในท้องถิ่น					
3. มีการจัดจำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่ผลิตได้เองภายในท้องถิ่นของคน					
4. การจำหน่ายสินค้าที่ระลึกมีคุณภาพ					
5. ความเหมาะสมของราคาของที่ระลึกที่จัดจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว					
6. สินค้าที่ระลึกที่นำมาจัดจำหน่ายมีความสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์					
7. สินค้าที่ระลึกสะท้อนถึงความเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน					
8. การให้บริการที่ดีในการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์					
9. อาหารที่นำมาให้บริการเป็นอาหารท้องถิ่น สะอาด และปลอดภัย					
10. ผู้ประกอบการปรุงอาหารจากพืชผักภายในท้องถิ่น และเป็นผักปลอดสารพิษ					
11. ผู้ประกอบการสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ที่นักท่องเที่ยวต้องการทราบ					
12. ผู้ประกอบการมีที่พักที่สะอาด เหมาะสม และปลอดภัย					

4. องค์ประกอบด้านความร่วมมือของชุมชน ท้องถิ่น	ระดับการพัฒนาคาชาการท่องเที่ยวทางเลือก				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. การจัดการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ การจัดการ ท่องเที่ยวภายในชุมชน					
2. การจัดทำเส้นทาง และแผนที่ท่องเที่ยวของ ชุมชนท้องถิ่น					
3. การกำหนดมาตรการในเรื่องการรักษาความ ปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐ					
4. มีการจัดทำแผนปฎิบัติ และแผนทับริบาย รายละเอียดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน					
5. มีการกำหนดราคาการบริการด้านการท่องเที่ยว ที่เป็นธรรม					
6. ผู้ประกอบการของท้องถิ่นจำหน่ายสินค้า และ บริการ ได้เป็นมาตรฐาน					
7. มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยวให้มีความสะดวก และปลอดภัย					
8. บุคลากรภายในท้องถิ่นมีอัตราค่าโหวต มีน้ำใจที่คือนักท่องเที่ยว					
9. บุคลากรในท้องถิ่นร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีที่ค้ำจุน					
10. ความเข้มแข็งการจัดการการฟาร์มสเคคเพื่อ ดึงดูดการท่องเที่ยว					
11. บุคลากรภายในท้องถิ่นไม่มองนักท่องเที่ยว เป็นคนแปลกหน้า					
12. บุคลากรภายในท้องถิ่นให้ความร่วมมือใน การจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเคค					

5. องค์ประกอบด้านจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม	ระดับการพัฒนาคาถการท่องเที่ยวทางเลือก				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. มีการแทรกข้อความสั้น ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยว ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ					
2. มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ					
3. มีศูนย์ข้อมูลบริการให้ความรู้ในเชิงพื้นที่แก่นักท่องเที่ยว					
4. มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น					
5. ผู้นำเที่ยว ได้ให้คำแนะนำในการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์					
6. มีการกำหนดเส้นทางการเดินป่า ชมนก หรือการศึกษาวิถีธรรมชาติภายในพื้นที่					
7. มีการกำหนดเส้นทางการศึกษาวิถีธรรมชาติโดยรูปแบบการจับชั่งจักรยาน					
8. เส้นทางการท่องเที่ยวมีการกำหนดป้ายบอกการเดินทางและทิศทางที่ชัดเจน					
9. การสร้างจุดชมวิว หรือการจัดสถานที่สวยงามเป็นธรรมชาติ					
10. ไม่มีการห้ามนักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติโดยตรง แต่มีการจัดทำเส้นทางเดินที่เหมาะสม					
11. เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส และถ่ายภาพวิถีการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์อย่างอิสระ					
12. มีการให้ความรู้ ความเข้าใจ และถ่ายทอดความรู้ ด้านการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์คามวิถีธรรมชาติ ให้แก่นักท่องเที่ยว					

6. องค์ประกอบด้านการบริการของภาครัฐ	ระดับการพัฒนาคาผลการท่องเที่ยวทางเลือก				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ความสะดวก และความเป็นระเบียบในด้านระบบการจราจร					
2. การจัดให้มีที่จอดรถเพียงพอ					
3. การมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐ					
4. การให้บริการด้านความปลอดภัย					
5. ป้ายบอกทางจราจร					
6. การให้ความสว่างของไฟฟ้ภายในพื้นที่					
7. การอำนวยความสะดวกด้านการติดต่อสื่อสาร					
8. มีเครื่องมือป้องกันภัยเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน					
9. มีสถานพยาบาลที่อยู่ใกล้ มีการปฐมพยาบาลกรณีฉุกเฉิน					
10. การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสมุนไพรไทย หรือการใช้ชีวิตตามวิถีธรรมชาติ					
11. มีระบบการจัดการด้านการเงินที่ดี เช่น มีการอำนวยความสะดวกด้านการเงินแก่นักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการใช้จ่ายภายในพื้นที่					
12. การส่งเสริมการเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยวของชุมชน					

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการด้านการตลาดของการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์

1. กำหนดผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างจุดขายในการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

2. การเลือกกลุ่มเป้าหมายในการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

3. การพัฒนาส่วนผสมทางการตลาด

3.1 ด้าน สถานที่

.....

.....

.....

3.2 ด้านราคา

.....

.....

.....

3.3 ด้านผลิตภัณฑ์ดึงดูดใจ

.....

.....

.....

3.4 ด้านการโฆษณา และประชาสัมพันธ์

.....

.....

.....

4. การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงสังคม การมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

(ปราชญ์ชุมชน)

การพัฒนาด้านการตลาดการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์ กรณีศึกษา
วังไทรฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อ.....นามสกุล.....

ที่อยู่.....

.....

.....

วันที่ให้สัมภาษณ์.....

แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ของกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ

1.1 ด้านสถานที่ตั้ง

.....

.....

.....

1.2 ด้านการดำเนินงาน

.....

.....

.....

1.3 ด้านสินค้า

.....

.....

.....

1.4 ด้านราคา

.....

.....

.....

1.5 ด้านยอดขาย

.....

.....

.....

1.6 ด้านการประชาสัมพันธ์

.....

.....

.....

1.7 ด้านเงินทุน

.....

.....

.....

1.8 ด้านเทคโนโลยี

.....

.....

.....

1.9 ด้านบุคลากร

.....
.....
.....

1.10 สิ่งที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐบาล หรือเอกชน เข้ามาช่วยเหลือ

.....
.....
.....

ตัวอย่างของบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากการมีส่วนร่วมในโครงการ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน
การพัฒนาด้านการตลาดการท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์มสเตย์ กรณีศึกษา
วังไทรฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อ..... **นามสกุล**.....

ที่อยู่

.....

วันที่ให้สัมภาษณ์.....

ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

.....

คณะกรรมการบริหารกลุ่ม ประกอบด้วย

.....

แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ของกลุ่ม

.....

รูปแบบการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ (หรือแผนธุรกิจ)**1.1 ด้านสถานที่ตั้ง**

.....

.....

.....

1.2 ด้านการดำเนินงาน

.....

.....

.....

1.3 ด้านสินค้า

.....

.....

.....

1.4 ด้านราคา

.....

.....

.....

1.5 ด้านยอดขาย

.....

.....

.....

1.6 ด้านการประชาสัมพันธ์

.....

.....

.....

1.7 ด้านเงินทุน

.....

.....

.....

1.8 ด้านเทคโนโลยี

.....

.....

.....

1.9 ด้านบุคลากร

.....

.....

.....

1.10 สิ่งที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐบาล หรือเอกชน เข้ามาร่วมเหลือ

.....

.....

.....

แบบประชุมกลุ่มย่อย

ประชุมกลุ่ม.....

หัวข้อเรื่อง แนวทางการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : กรณีศึกษาวังภูไทร ฟาร์มสเตย์
ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1. รูปแบบการท่องเที่ยวของวังภูไทร ฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัด
นครราชสีมา เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

2. กิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของ วังภูไทร ฟาร์มสเตย์ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา เป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....

3. แนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวทางเลือก : กรณีศึกษาวังภูไทร ฟาร์มสเตย์
ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1. ด้านสถานที่ตั้ง

.....
.....
.....

2. ด้านการดำเนินงาน

.....
.....
.....

3. ด้านสินค้า

.....

.....

.....

4. ด้านราคา

.....

.....

.....

5. ด้านยอดขาย

.....

.....

.....

6. ด้านการประชาสัมพันธ์

.....

.....

.....

7. ด้านเงินทุน

.....

.....

.....

8. ด้านเทคโนโลยี

.....

.....

.....

9. ด้านบุคลากร

.....

.....

.....

10. สิ่งที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐบาล หรือเอกชน เข้ามาช่วยเหลือ

.....

.....

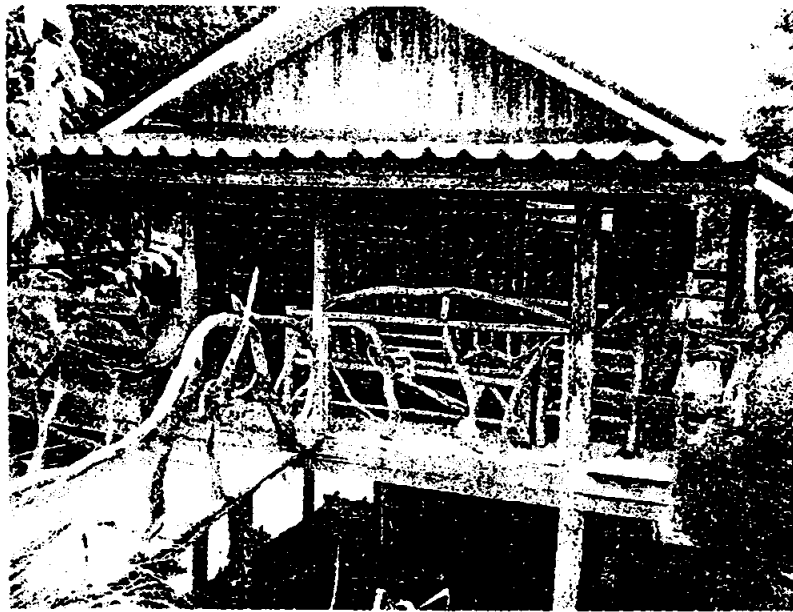
.....

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. นายอำนาจ หมายขอกกลาง ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาของชาวบ้าน ฯ
เลขที่ 14 หมู่ที่ 11 บ้านน้ำจับ ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา 302501
2. นายราญ พรนบุตร ผู้จัดการน้องพลอยฟาร์มสเตย์
เลขที่ น้องพลอย ฟาร์มสเตย์ 227 ม. 5 ต.ไทยสามัคคี อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา 302505
3. นายสุวัฒน์ สุขสวย กรรมการสหกรณ์การเกษตรกรสิกรรมไร่สารพิษ ฯ
ฟาร์มผักไร่สารพิษนายสุวัฒน์ ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา 302501
4. นายสืบพงษ์ รักษาทรัพย์ ผู้อำนวยการวังภูหมอกโฮมสเตย์
วังภูหมอกโฮมสเตย์ ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา 302501
5. นายวิระ กัทรอานันท์ ประธานชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียว
155 หมู่ 2 บ้านสุขสมบูรณ์ ต.ไทยสามัคคี อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา 302505
6. นายจตุพร หัวสระน้อย วิทยากรเกษตรอินทรีย์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาของชาวบ้าน ฯ
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาของชาวบ้าน ฯ ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา
302501
7. นายอภิชาติ พงฉิมพลี ประธานศูนย์เรียนรู้บ่อปลาทอง
141 ม.9 บ้านเพิงหลง ต.บ่อปลาทอง อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา 301420
8. นายคณิตศักดิ์ รังสิพุทธี ศักดิ์ เกษตรกร (กสิกรรมไร่สารพิษ)
9 ม. 3 ต.สนวน อ.หัวราช จ.บุรีรัมย์ 311605
9. นายสมพงษ์ ทิศกระโทก เกษตรกร (กสิกรรมไร่สารพิษ)
59 ม. 2 ต.สารภี อ.หนองบุญมาก จ.นครราชสีมา 302202
10. นางวังภูไทร หวังภูกลาง ผู้จัดการวังภูไทรฟาร์มสเตย์
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาของชาวบ้าน โครงการส่งเสริมกสิกรรมไร่สารพิษ อันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา 302501

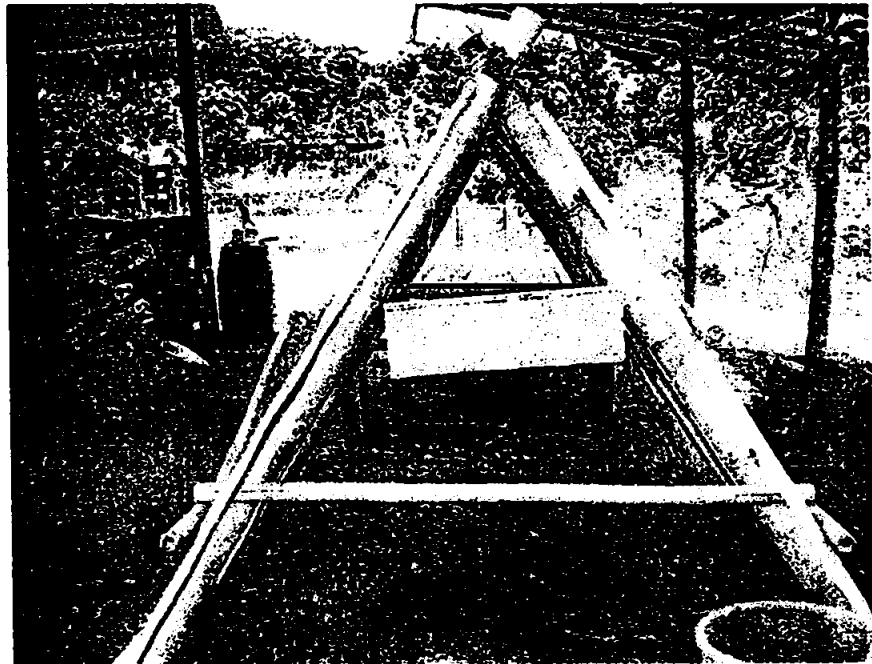
ภาคผนวก ง
รูปภาพประกอบ

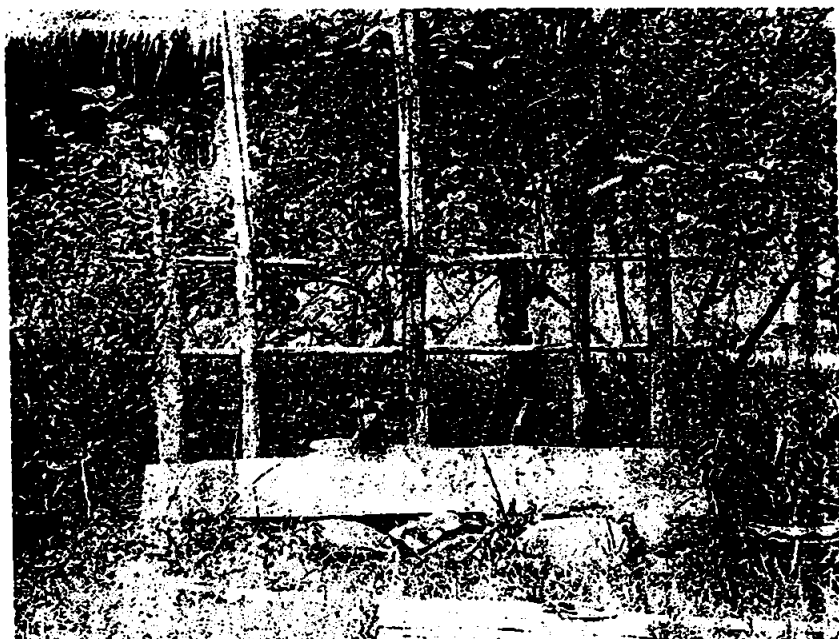
ภาพที่ 15 เรือนรับรอง ทำกิจกรรม เกี่ยวกับการแปรรูปงาน สมุนไพร
ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ศศ.ดร.จิรัชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 16 บ้านดิน ที่ทำจากดินเหนียว มีมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มาทำวิจัยร่วม
ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ศศ.ดร.จิรัชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 17 ฐานการเรียนรู้ในหมวดของฐานพลังงานสะอาด ฐานการทำกระดาษรีไซเคิล
ที่มา : ผศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ผศ.ดร.ฐิรชญา มณีเนตร, 2553

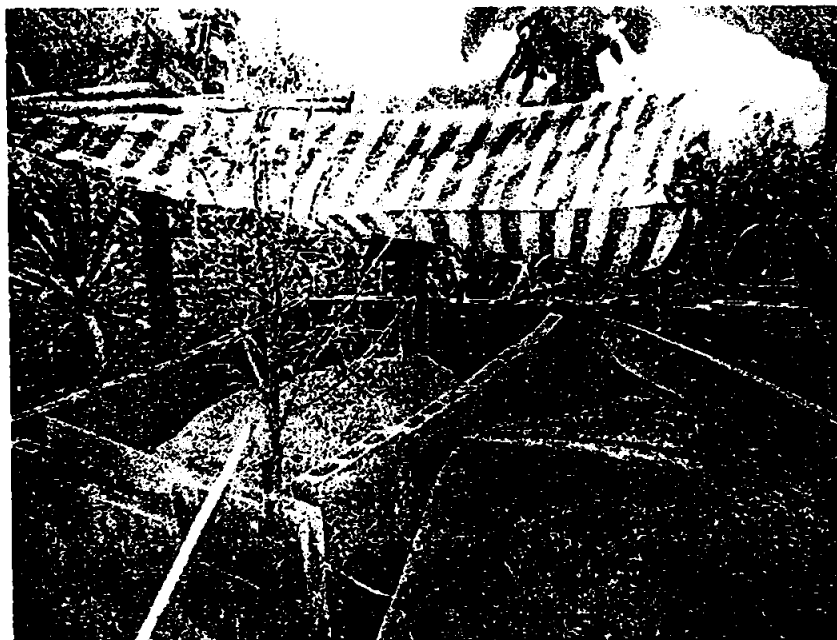
ภาพที่ 18 ค่ายเยาวชนสร้างชาติ เป็นโครงการของวังกุไพรฟาร์มสเตย์
ที่มา : ผศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ผศ.ดร.ฐิรชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 19 อาจารย์ภูสิน กำลังอธิบาย ที่กิจกรรมการทำน้ำหมักชีวภาพ
ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ศศ.ดร.ฐิรชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 20 ฐานการเรียนรู้ปุ๋ยชีวภาพ เอว้สดจากใน ฟาร์ม มาเป็นส่วนประกอบ
ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ศศ.ดร.ฐิรชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 21 เคน้ำสับควนไม้ ใช้สำหรับไถแมลง และไถดำมาใช้ อยู่ในฐานพลังงานสะอาด
ที่มา : ผศ.อารีย์ นัยพินิจ, ผศ.ดร.จิวรชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 22 ถังใส่ต้นกล้าที่จะทำกิจกรรมการปลูกข้าวแบบโยนกล้า
เป็นกิจกรรมในฐานกลไกกรรมไร่สารพิช
ที่มา : ผศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ผศ.ดร.จิวรชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 23 ป้าย วังกุไพร ฟาร์มสเตย์ ทางเข้า
ที่มา : ผศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ผศ.ดร.ฐิรชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 24 เด็กๆ ในเข้ามาพักในวังกุไพรฟาร์มสเตย์ กำลังดูวิธีการตีข้าวแบบพึ่งพาตัวเอง
ที่มา : ผศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ผศ.ดร.ฐิรชญา มณีเนตร, 2553

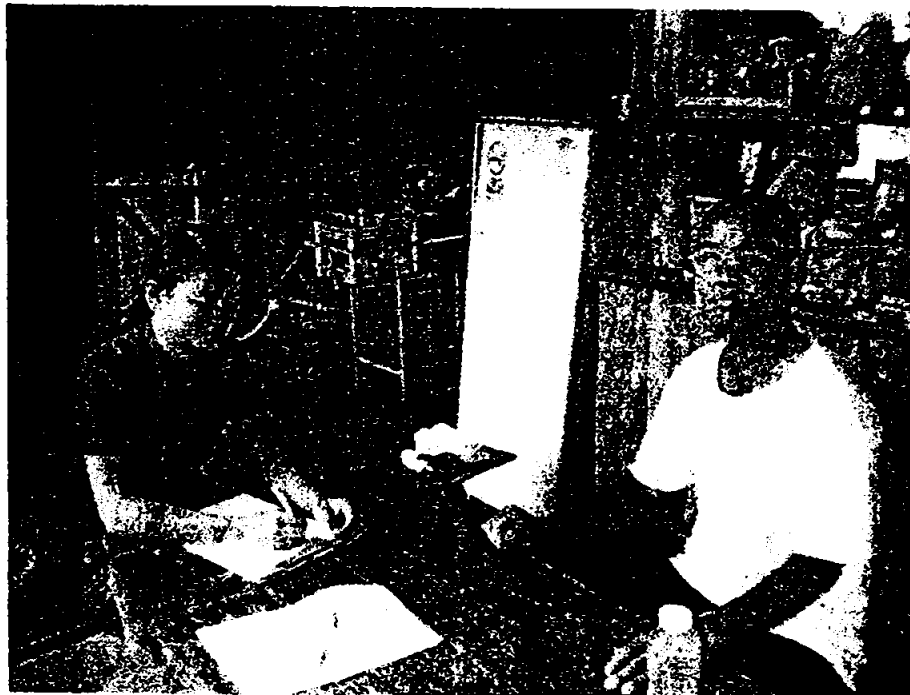
ภาพที่ 25 ป้ายแปลงผักไร้สารพิษ ของ นายราวู
 ที่มา : ผศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ผศ.ดร.ฐิรชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 26 สหกรณ์ของ นายอานาจ โครงการกสิกรรมไร้สารพิษอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 ที่มา : ผศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ผศ.ดร.ฐิรชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 27 แกนนำวิงวูไพรฟาร์มสเตย์
ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ น้อยพินิจ, ศศ.ดร.ฐิรชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 28 สัมภาษณ์คุณจตุพร
ที่มา ศศ.ดร อารีย์ น้อยพินิจ, ศศ.ดร.ฐิรชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 29 สัมภาษณ์ปราชญ์ราษฎร

ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ศศ.ดร.ฐิรัชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 30 สัมภาษณ์คุณวีระ

ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ศศ.ดร.ฐิรัชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 31 สัมภาษณ์คุณตีบพงษ์

ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ศศ.ดร.จิรัชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 32 สัมภาษณ์ปราชญ์สุวัตร

ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ศศ.ดร.จิรัชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 33 การประชุมกลุ่มย่อยผู้นำชุมชน
ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ นัยทินิจ, ศศ.ดร.จิรัชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 34 การจัดประชุมกับกลุ่มแม่บ้านเพื่อแก้ปัญหา
ที่มา : ศศ.ดร.อารีย์ นัยทินิจ, ศศ.ดร.จิรัชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 35 การจัดประชุมย่อยสมาชิกกลุ่มวังภูไทร
 ที่มา : ผศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ผศ.ดร.ฐิรชญา มณีเนตร, 2553

ภาพที่ 36 การจัดประชุมเวทีชาวบ้านในเขตอำเภอวังน้ำเขียว
 ที่มา : ผศ.ดร.อารีย์ นัยพินิจ, ผศ.ดร.ฐิรชญา มณีเนตร, 2553